

Jesús - Chatino, Tataltepec

Quityi nu nguscua San Marcos ñi'ya ngua cha' ji'i Jesús

Nda Juan cuii lo'o ngu' ne' quixi' su ná ndi'i ñati

1.1 Nde nscua cha' nu ntsu'u suu cha' tso'o ji'i Jesucristo, nu sca ti Sñi' ycu' Ndyosi.

1.2 Cua sa'ni nguscua jyo'o Isafas nu ngua tu'ba ji'i ycu' Ndyosi ñi'ya nu caca xana cha' re. Ndi'ya nscua cha' bi':

Culo na' cña ji'i sca ñati nu caca xca 'na, nacu' ycu' Ndyosi ji'i Cristo, cha' tsaa yu nde loo nu'u.

Bi' laca nu saala tyucui su tsaa nu'u, nacu' Ni.

1.3 Cuii xi'ya yu ne' quixi'. Ndi'ya ñacu' yu: "Xaala clya ma sca tyucui su caa ycu' nu Xu'na na; xquiñi tso'o ma tyucui su tyeje tacui ycu'".

1.4 Ñi'ya nu nguscua Isafas cha' bi', jua'a ndyu'u tucua Juan ne' quixi' su ná ndi'i ñati. Lo'o li' nchcui' yu lo'o ngu' cha' caca tyuju'u ti' ngu' ji'i lcaa cha' cuxi nu ntsu'u ji'i ngu', cha' culochu' ngu' ji'i cha' cuxi bi', cha' jua'a cua'ni clyu ti' ycu' Ndyosi ji'i ngu' bi'. Li' tyucuatya Juan ji'i ngu' bi'.

1.5 Ndyu'u ti'i quiña'a tsa ñati slo Juan; ñaa ngu' quichi sube ti nu ndi'i loyuu su cuentya Judea slo yu, lo'o jua'a ñaa ngu' Jerusalén nu quichi tonu bi' slo yu. Nu ñati nu ngua tyuju'u tsa ti' ji'i cha' cuxi nu ntsu'u ji'i ngu' ni, ngüijña ngu' ji'i ycu' Ndyosi cha' cuityi Ni cha' cuxi bi', lo'o li' ntyucuatya Juan ji'i ngu' bi' lo hitya sta'a Jordán.

1.6 Lo'o nu Juan bi' ni, lacu' yu sca late' quicha' camello, lo'o ndyaaca' juata sii' yu. Ndacu yu tscu' lo'o cuiña' cuityu.

1.7 Ndi'ya laca cha' nu nchcui' yu lo'o ñati bi':

—Ntsu'u sca ñati nu cua caa ti; cua nda Ni 'na lijyaa yala la, pana ñati bi' laca loo la —nacu' Juan ji'i ngu'—. Lo'o na', cua'ni tlyu na' ji'i ñati bi'; tso'o tsa caca tyiquee na' masi caña nu ntsu'u quiya' ñati bi' sati' na' juata ti.

1.8 Lo'o hitya ti ntyucuatya na' ji'i ma, pana ná tyucuatya yu bi' ji'i ngu' lo'o hitya ti, masi cua'ni yu cha' tyanu Xtyi'i ycu' Ndyosi ne' cresiya ji'i ngu' cha' caca lubii ngu' tsiya' ti, nu lo'o tyucuatya yu ji'i ngu'.

Ntyucuatya Juan ji'i Jesús

1.9 Lo'o li' ca tiya' la xi ngutu'u Jesús quichi Nazaret nde loyuu su cuentya Galilea bi', ndyaa yu su ndi'i Juan ca to' sta'a Jordán. Li' ntyucuatya Juan ji'i ycu' Jesús lo hitya sta'a.

1.10 Lo'o cua tyu'u ti Jesús lo hitya, li' na'a cha' cua ndyaala tyucui nde cua. Li' ngua'ya Xtyi'i ycu' Ndyosi su ndu Jesús; ñi'ya ndyacu' sca tyupe', jua'a ngua'ya Xtyi'i ycu' Ndyosi lo Jesús li'.

1.11 Lo'o li' nguañi nchcui' ycu' Ndyosi ca su ntucua Ni nde cua. Ndi'ya nacu' Ni:

—Nu sca ca Sñi' na' laca nu'u, lo'o jua'a ntsu'u tsa tyiquee na' ña'a na' jinu'u —nacu' ycu' Ni ji'i Jesús—. Tyaca'a tsa nu'u 'na —nacu' Ni.

Nti' nu xña'a tyijiloo ji'i Jesús

1.12 Lo'o li' hora ti ndyaa lo'o Xtyi'i ycu' Ndyosi ji'i Jesús nde ne' quixi' su ná ndi'i ñati.

1.13 Ndyaa Jesús li', tu'ba tsá ndyanu yu ycu' ti yu ne' quixi', lo'o jua'a ndi'i na'ni tyaala ne' quixi' bi'. Li' ndyalaa Satanás slo yu, ngua ti' tyijiloo ji'i Jesús si cua'ni ca yu cña cuxi. Lo'o cua ndye cha' bi', li' ndyalaa xca ji'i ycu' Ndyosi slo Jesús cha' xtyucua ngu' ji'i yu, cha' ta ngu' xi juersa ji'i yu.

Nguxana Jesús ndyu'ni cña ji'i ycu'i Ndyosi Sti yu ca nde Galilea

1.14 Lo'o ca tiya' la ngusu'ba ngu' ji'i Juan ne' chcuā. Li' ngxutyuu Jesús nde loyuu su cuentya Galilea, nclyu'u yu ji'i ngu' ñi'ya laca cha' tso'o ji'i ycu'i Ndyosi.

1.15 —Cua ndyalaa hora cha' caca ycu'i Ndyosi loo ne' cresiya ji'i ñati —nacu'i Jesús—. Ca tyuju'u ti' mā ji'i lcaa cha' cuxi nu ntsu'u ji'i mā; culochu' mā ji'i cha' cuxi bi', cha' li' taca xñi mā cha' tso'o nu ji'i ycu'i Ndyosi nu cua'ni lyaá ji'i mā.

Ngusi'ya Jesús ji'i jacua tya'a ñati nu ndya'a cuta cualya

1.16 Lo'o ngua sca tsā nu ndya'a Jesús to' tayu' Galilea, li' na'a yu ji'i Simón, lo'o Andrés tya'a ngula Simón; ndya'a ngu' cuta cualya lo'o taraya, cha' bi' laca cña nu ndu'ni ngu' bi' lcaa tsā.

1.17 Nchcui' Jesús lo'o ngu' bi' li':

—Tsaa mā lo'o na' —nacu'i Jesús ji'i ngu'—. Xa' cña culu'u na' ji'i mā juani, cha' clyana mā ji'i ñati chalyuu nu nguna' chalyuu ji'i xqui'ya cha' cuxi, cha' caca ngu' bi' ñati jna' —nacu'i.

1.18 Ndyuna ngu', lo'o hora ti ngxutyuu ngu' taraya ji'i ngu', ndu'u ngu' ndya'a ngu' lo'o Jesús li'.

1.19 Lo'o cua ndyaa la xi Jesús, li' na'a yu ji'i tyucuaa sñi' Zebedeo nu naa Jacobo lo'o Juan. Nga'a ngu' ne' yaca ni'i sube ti, ndyu'ni cho'o ngu' taraya ji'i ngu'.

1.20 Li' ngusi'ya Jesús ji'i ngu' cha' tsaa ngu' lo'o yu. Hora ti ngxutyuu ngu' ji'i Zebedeo sti ngu', ndyanu nu cusu' bi' lo'o msu ji'i ne' yaca ni'i sube ti. Ndu'u ngu' ndyaa tyucuaa sñi' nu cusu' bi' lo'o Jesús.

Ngusñi cui'i cuxi ji'i sca nu qui'yu

1.21 Lo'o li' ndyalaa ca ta'a ngu' ca quich'i Capernaum. Tsā ta'a lo'o ndi'i cña' ngu', li' ndyaa Jesús ne' laa ji'i ngu' cha' culu'u yu ji'i ngu'.

1.22 Lo'o ndyuna ngu', li' ndube tsa ti' ngu' ñi'ya cha' nclyu'u Jesús ji'i ngu'. Ngua ti' ngu' cha' tlyu tsa chacuayá' ntsu'u ji'i yu lo'o nchcui' yu lo'o ngu', si'i ñi'ya nclyu'u mstru nu nclyu'u cha' jo'ó ne' laa.

1.23 La cui' ne' laa bi' nga'a sca nu qui'yu nu ntsu'u cui'i cuxi ji'i. Ngusi'ya tsa yu ji'i Jesús li':

1.24 —¿Ñi'ya cha' nti' nu'u chcu'i lo'o na', Jesús Nazaret? —nacu'i nu quicha bi'—. ¿Ha cua nti' nu'u cua'ni tye nu'u cha' jna'? —nacu'i—. Pana nslo na' jinu'u. Ycu'i nu lubii laca nu'u, lo'o cua nda ycu'i Ndyosi jinu'u lijya ca nde.

1.25 Li' ngua'a Jesús ji'i cui'i cuxi nu ntsu'u ji'i nu quicha, ngulo ji'i cui'i cuxi bi' cha' tyaa tsiya' ti. —Nga'aa chcu'i nu'u —nacu'i Jesús ji'i—. Nga'aa cua'ni xña'a cui'i lo'o nu'u.

1.26 Li' nguxalú cui'i cuxi bi' ji'i nu quicha. Cui'i ngusi'ya yu lo'o ngutu'u cui'i bi' ndyaa li'.

1.27 Ndyutsii tsa lcaa ngu' li'. Nchcui' ngu' lo'o tya'a ngu' ndi'ya:

—¿Ñi'ya laca cha' re? —nacu'i ngu'—. ¿Ha xa' cha' nclyu'u nu jua ji'i ñati? —nacu'i ngu'—. Nchca ji'i yu jua culo yu cña, masi ji'i cui'i cuxi nclyo yu cña; hora ti nduna bi' cña nu ngulo yu ji'i, ndu'u nu cui'i bi', ndyaa li'.

1.28 Yala ti nguañi cha' ji'i Jesús lcaa quich'i nde loyuu su cuentya Galilea li'.

Ngua'ni Jesús jo'o ji'i xtya'a laa Simón Pedro

1.29 Lo'o li' ngutu'u Jesús ne' laa bi' lo'o Jacobo lo'o Juan, ndyaa ngu' ca to' tyi Simón lo'o Andrés.

1.30 Li' ndacha' ngu' ji'i Jesús cha' quicha tsa xtya'a laa Simón; tlyu tsa tyique' ntsu'u ji'i ma', ntsiya ti ma' lo qui'ña.

1.31 Li' ndyaa Jesús slo nu quicha bi', ngusñi yu ya' ma' cha' xtyucua yu ji'i ma' tyatu ma'. Hora ti ndyu'u tyique' ji'i ma' bi'. Lo'o ti nguxana ma' ngua'ni cho'o xi scuaa cacu ngu' li'.

Ngua'ni Jesús jo'o ji'i quiña'a tya'a ngu' quicha

1.32 Cua ngusij tsa li'. Lo'o ndyaa cuichaa, li' yaa lo'o ngu' jii' lcaa ngu' quicha slo Jesús, masi nu ngusñi cui'i cuxi jii', masi nu ntsu'u xa' lo quicha jii'.

1.33 Ña'a tsaca quichi' cua ndyu'u ti'i ngu' ca to' ni' jii' Simón.

1.34 Ngua'ni Jesús jo'o jii' ngu' li', masi quiña'a lo quicha ntsu'u jii' ngu'; masi ngu' nu ngusñi cui'i cuxi jii', ndyaca tso'o ngu' lo'o ngulo Jesús jii' cui'i bi'. Pana ná nda Jesús chacuayá' chcu' cui'i cuxi bi', cha' cua ndyuloo cui'i bi' jii' ycu' Jesús.

Nda Jesús cha' jii' ycu' Ndyosi lo'o ngu' ca nde Galilea

1.35 Lo'o bilya quixee chaca tsá, li' ndyatú Jesús; ndu'u yu, ndyaa yu xi nde ne' quixi' su ti ti ndu chalyuu, cha' chcu' yu lo'o ycu' Ndyosi cajua.

1.36 Pana Simón lo'o xa' tya'a ndya'a yu ni, ndyaa ngu' ndyaana ngu' jii' yu.

1.37 Nu lo'o nquiye Jesús jii' ngu', li' nacui' ngu' jii' Jesús:

—Nclyana tsa ngu' jinu'u —nacui' ngu' jii' Jesús.

1.38 —Masi nclyana ngu' 'na ca nde, pana tya tsaa la na nde xa' quichi' —nacui' Jesús jii' ngu'—. Lo'o jii' ngu' xa' quichi' ntsu'u cha' culu'u na' cha' tso'o nu cuentya jna' —nacui'—. Bi' cña ntsu'u 'na cha' cua'ni na' nde chalyuu.

1.39 Ndu'u ngu' ndyaa ngu' lo'o yu li'. Lcaa quichi' su ndya'a Jesús nde Galilea bi' ndyaa yu ne' laa jii' ngu', cha' culu'u yu jii' ngu' bi'. Lo'o jua'a ngulo yu cui'i cuxi nu ngusñi jii' ngu', cha' tyaca tso'o ngu' quicha nu ntsu'u cui'i jii'.

Ngua'ni Jesús jo'o jii' sca nu quicha ndyatsu' cuaña'

1.40 Ngua sca tsá ndyalaa sca ngu' quicha slo Jesús, sca ngu' nu ndyatsu' cuaña' xqui'ya quicha nu ngusñi jii'. Li' ndyatú sti' yu quicha bi' slo Jesús, nchcu' lo'o:

—Si nti' nu'u cha' tyaca na', jlo ti' na' cha' taca jinu'u cua'ni cha' tyaca na' —nacui' nu quicha jii' Jesús.

1.41 Ngua tya'na ti' Jesús jii' nu quicha bi' li', ndyala' yu cuaña' yu quicha bi' su ngutsu'.

—Tyaja'a na', cua'ni na' jo'o jinu'u —nacui' Jesús jii' yu quicha bi'—. Tyanu lubii' cuaña' nu'u juani.

1.42 Hora ti ndyaca tso'o su ngutsu' cuaña'; ngua lubii' cuaña', cha' cua ndye quicha bi' jii' tsiya' ti li'.

1.43 Nu lo'o ngusalya' Jesús lo'o, li' lye nchcu' yu lo'o nu ngua quicha bi' ndi'ya:

1.44 —Ni sca ñati' ná cacha' nu'u jii' tilaca laca nu ngua'ni jo'o jinu'u —nacui' Jesús jii' nu ngua quicha bi'—. Yaa clya nu'u slo sti' jo'ó cha' ta nu'u msta' jii' ycu' Ndyosi nu ngua'ni cha' ndyaca tso'o nu'u. Ta nu'u msta', tsa lo msta' nu nacui' jyo'o Moisés sa'ni cha' ta na jii' ycu' Ndyosi lo'o ngua lubii' cuaña' na. Jua'a caca cuayá' ti' lcaa ñati' cha' cua ndyaca tso'o nu'u, nu lo'o ña'a ngu' lo'o xñi sti' jo'ó msta' nu ta nu'u.

1.45 Pana ná ndyuna tso'o nu ngua quicha bi'. Ndu'u ndyaa, nchcu' lo'o lcaa ñati' ñi'ya ngua cha' ngua tso'o, bi' cha' nga'aa ngua jii' Jesús tyu'u ta'a lquichi'; ndyanu yu ne' quixi' ti su ná ndi' ñati'. Li' ndya'a tsa ngu' slo yu, masi ngu' xa' quichi' tyijyu' la ngutu'u ngu' ndyaa ngu' slo yu.

Ngua'ni Jesús jo'o jii' sca ñati' nu nchcu' tyucu' tyucu' ña'a yu

2.1 Ca tiya' la xi ngxutyuu Jesús ndyaa ca quichi' Capernaum bi'. Hora ti nguañi cha' tyucu' ña'a quichi' cha' cua ndyalaa yu.

2.2 Li' quiña'a tsa ñati' ndyu'u ti'i ngu' slo yu; ná ndyu'u scua nde ni' su tyi' ngu', lo'o la cui' ti cha' to' ni' nde liya' tachaa tsa ndi' ngu'. Lo'o li' nclyu'u Jesús cha' tso'o jii' ycu' Ndyosi jii' ngu'.

2.3 Li' ndyalaa jacua tya'a ñati', ndi'ya ngu' jii' sca nu quicha nu nchcu' tyucu' tyucu' ña'a.

2.4 Ná ngua jii' ngu' tyalaa ngu' ca slo Jesús lo'o nu quicha bi', cha' tachaa tsa ndu' ñati'; bi' cha' ndyacu' ngu' hique ni' lo'o nu quicha bi'. Jlyacua que ni' bi'. Lo'o li' ngusaala ngu' que ni' su ndi' Jesús cha' tyatí catya su ntsiya nu quicha. Li' nda'ya ngu' jii' catya ca su nga'a Jesús.

2.5 Lo'o na'a Jesús cha' jlya tsa ti' ngu' ji'i yu, li' nchcui' yu lo'o nu quicha bi':

—Cua ngua'ni clyu ti na' jinu'u ji'i qui'ya nu ntsu'u jinu'u, sñi' —nacui' Jesús ji'i.

2.6 Lo'o li' ndube tsa ti' mstru nu nclu'u cha' jo'ó ne' laa nu nga'a ne' ni'i bi'.

2.7 “¿Ni cha' nchcui' yu re jua'a?” ngulacua ti' ngu'. “Sca ti ycu'i Ndyosi caca cua'ni clyu ti' ji'i ñati nu ntsu'u qui'ya ji'i. Sca qui'ya tlyu laca lo'o nchcui' nu qui'yu re cha' cuityi yu qui'ya nu ntsu'u ji'i ñati chalyuu, cha' ná nchca ji'i ni sca ñati chalyuu cuityi qui'ya nu ntsu'u ji'i ñati.”

2.8 Pana nda Jesús cuentya ñi'ya laca cha' nu nclacua ti' ngu'. Nchcui' yu lo'o mstru bi' li':

—¿Ni cha' cuxi tsa nclacua ti' ma ndi'i ma? —nacui' Jesús ji'i mstru bi'—.

2.9 Ná ndiya ti' ma cha' cua nacui' na' ji'i nu quicha re: “Cua ngua'ni clyu ti' na' jinu'u ji'i qui'ya nu ntsu'u hi'”. ¿Ha tso'o la si chcui' na' lo'o nu quicha lacua: “Tyatu nu'u, xatu'ba nu'u catya jinu'u cha' tyaa lo'o ji'i to' tyi”? —nacui' Jesús—.

2.10 Tso'o lacua. Nti' na' cha' caca cuayá' ti' ma cha' ntsu'u chacuayá' jna' cua'ni clyu ti' na' ji'i ñati chalyuu nu ntsu'u qui'ya ji'i; ntsu'u chacuayá' jna', xqui'ya cha' cua nda Ni 'na lijya lo yuu chalyuu cha' caca na' ñati. Caca cuayá' ti' ma lo'o ña'a ma cha' tyaca tso'o nu quicha re juani —nacui' Jesús.

Li' xa' nchcui' yu lo'o nu quicha bi':

2.11 —Culo na' cña jinu'u juani —nacui' Jesús ji'i—. Tyatu nu'u, xatu'ba nu'u catya jinu'u, cha' tsa lo'o nu'u ji'i ca to' tyi.

2.12 Hora ti ndyatü nu quicha bi', ngusñi catya ji'i, ngutu'u ndyaa li'; na'a lcaa ngu' nu lo'o ndu'u nu ngua quicha bi' ndyaa lo'o catya ji'i. Ndube tsa ti' ngu', li' ngua'ni tlyu ngu' ji'i ycu'i Ndyosi xqui'ya cha' bi':

—Ni sca ya bilya ña'a ya sca cha' tlyu ñi'ya nu ngua'ni nu'u juani —nacui' ngu' ji'i ycu'i Ndyosi li'.

Ngusi'ya Jesús ji'i Leví

2.13 Lo'o li' ndu'u Jesús ndyaa yu ca to' tayu' bi' chaca quiya'. Li' ndyu'u ti'i quiña'a ñati ca slo yu, cha' chaca quiya' nclyu'u yu ji'i ngu'.

2.14 Laja lo'o ndya'a ti Jesús, li' nteje tacui yu to' ni'i su ntucua Leví sñi' Alfeo nu nxñi cñi cña loo ngu' cuentya ji'i ngu' xa' tsu' nu laca loo.

—Tsa nu'u lo'o na' —nacui' Jesús ji'i nu Leví bi'.

Lo'o li' hora ti ndyatü Leví nguxana yu ndya'a yu lo'o Jesús.

2.15 Ca tiya' la ndyacu Jesús to' tyi Leví. Stu'ba ndyacu yu lo'o tyuu tya'a ngu' cuxi, jua'a lo'o tyuu tya'a ngu' tya'a ndyu'ni cña lo'o Leví, nu quiña'a tsa cñi cña loo nxñi ji'i ñati cuentya ji'i ngu' xa' tsu' bi'; quiña'a tsa ngu' bi' nti' ngu' cuna ngu' cha' nu nchcui' Jesús. Nga'a Jesús ni'i bi' lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i.

2.16 Li' nteje tacui xi ngu' fariseo lo'o mstru cha' jo'ó nu tya'a ndya'a ngu'. Tacati tsa ycu'i ngu', nti' ngu', pana lye tsa ndu'ni tyucuaa ti' ngu' ji'i xa' ñati. Na'a ngu' bi' ti lo'o ndyacu Jesús ne' ni'i bi'. Hora ti nchcui' ngu' bi' lo'o ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i Jesús:

—¿Ni cha' laca cha' ndyacu nu xu'na ma lo'o ngu' cuxi jua, lo'o nu msu ji'i ngu' xa' tsu' nu quiña'a tsa cñi cña loo ngu' nxñi ngu' jua?

2.17 Lo'o ndyuna Jesús cha' nu nchcui' nu ngu' tlyu bi', li' nacui' yu:

—Ná ntsu'u cha' caca jo'o ji'i ñati nu tso'o ti ti' —nacui' Jesús ji'i ngu'—, caca jo'o ji'i ngu' quicha —nacui'—. Lo'o na' ni, ná lijya na' cha' culu'u na' cha' tso'o ji'i ycu'i Ndyosi ji'i ñati nu nclacua ti' cha' tso'o tsa ycu'i ca ngu'; na cua lijya na' ca nde cha' culu'u na' cha' tso'o bi' ji'i ñati nu jlo ti' cha' ntsu'u qui'ya ji'i ngu' —nacui' Jesús.

Ndacha' ngu' judío ji'i Jesús si ná cua'ni tacati yu ji'i tsa nu ná ndacu ngu'

2.18 Ngua sca tsa tacati ji'i ngu' nu ngua tsa'a ji'i Juan lo'o ji'i nu ngu' fariseo, nu tacati tsa ndu'ni ngu', nti' ngu'. Ná ndacu ngu' tyaja tsa tacati bi'. Lo'o li' ndya'a xi ñati slo Jesús, nchcui' ngu' lo'o yu:

—Ná ndacu ngu' nu ngua tsa'a jii Juan tsá juani. La cui' ti jua'a ngu' fariseo ni, ná ndacu ngu' juani —nacu' ngu'—. Pana nu ngu' nu ndyaca tsa'a jinu'u ni, ndacu ngu' juani. ¿Ni cha' ná stu'ba ndyu'ni ngu' cuentya jinu'u lo'o cha' nu ndyu'ni ngu' bi'? —nacu' ngu' jii Jesús.

2.19 Li' nda Jesús sca cha' lo'o ngu' bi':

—Lo'o caja clyo'o ngu', lo'o ngu' nu ndya'a lo'o cutsii ndacu ngu'; ná ndii' ngu' ntyute' ti ngu' tsá bi' lo'o ndii' ngu' lo'o cutsii —nacu' Jesús jii' ngu' li'—. Chaa ti' ngu' lo'o ndii' ngu' lo'o.

2.20 Pana nu lo'o tyalaa tsá nu lo'o tyaa lo'o ngu' jii' cutsii, li' ná cacu ngu' tya'a tso'o cutsii, cha' caca xñi' ti' ngu' li'. La cui' jua'a chaa ti' tya'a tso'o na' juani, pana caca xñi' ti' ngu' nde loo la.

2.21 'Chaca cha' ni, sca ngu' nu nchca jii' jyacuá late', nu lo'o cua'ni cho'o ste' cusu, ná talya sa yu'be late' cucui lo sca late' cusu, cha' tyatsii' late' cucui; hora ti tyat' jyacuá su ngalya bi' li'.

2.22 La cui' ti cha', ná su'ba ngu' jii' lcu' nu chca ndyu'u ti ne' tyaca' cusu'. Si su'ba ngu' jii' ne' tyaca' cusu', yala ti catsu se' tyaca' bi'; ndye ngula'a tyaca' li', tye lcu' tyalú li'. Ne' tyaca' cucui tyu'u lcu' nu lo'o chca ndyu'u ti.

Ngusuu ngu' si'yu trigo tsá ta'a

2.23 Ngua sca tsá ta'a lo'o ndii' cña' ngu' judío, li' ndyaa Jesús su nscua xtya' trigo jii' ngu', ndyaa yu lo'o ngu' nu ndyaca tsa'a jii' yu. Li' ngusuu nu ngu' nu ndyaca tsa'a bi' xi si'yu trigo cha' cacu ngu' laja lo'o ndyaa ti ngu'.

2.24 Lo'o li' na'a ngu' fariseo ñi'ya nu ngua'ni ngu' bi'. Li' nchcui' ngu' fariseo bi' lo'o Jesús:

—Tsá ta'a, tsá ndii' cña' na laca juani —nacu' ngu' fariseo jii' Jesús—. Tsá tacati laca. ¿Ni cha' laca ndyu'ni ngu' bi' cña' nu ná ntsu'u chacuayá' cua'ni na tsá juani? —nacu' ngu'.

2.25 Nguxacu' Jesús cha' jii' ngu' li':

—¿Ha bilya ña'a mā lo quityi jii' ycu' Ndyosi nu nscua ñi'ya nu ngua'ni jyo'o David? Ngua sca tsá ntyute' tsa ycu' yu, lo'o jua'a ntyute' tsa tya'a ndya'a yu —nacu' Jesús jii' ngu'—.

2.26 Ngua jyo'o Abiatar loo jii' lcaa sti jo'ó tyempo bi', lo'o li' ndyat' jyo'o David bi' ne' ni' su cuentya jii' ycu' Ndyosi cajua, ngusñi yu xlyá nu laca msta' jii' ycu' Ndyosi, nu ntucua tacati lo mesa; ndyacu ngu' xlyá bi', masi sca ti sti jo'ó ntsu'u chacuayá' cacu jii' nquicha' —nacu' Jesús jii' ngu' fariseo bi'.

2.27 'Ná nti' ycu' Ndyosi xcube' ji'na lo'o nchcui' Ni cha' caca sca tsá nu tyi' cña' na; tso'o la tyi' na si caja sca tsá nu tyi' cña' na, ngua ti' Ni.

2.28 Lo'o jua'a ntsu'u chacuayá' jna' cha' laca na' loo, masi tsá nu ndii' cña' ngu', cha' cua nda Ni 'na lijyaa cha' caca na' ñati.

Sca yu quicha nu nchcu' ya' yu

3.1 Ngua chaca quiya' ndyaa ngu' ne' laa ca bi' tsá nu ndii' cña' ngu', lo'o nga'a sca nu quicha nu nchcu' sca tsu' ya'.

3.2 Ña'a tsa xi ngu' tacati, nu ngu' fariseo bi', ña'a tsa ngu' jii' Jesús si cua'ni yu jo'o jii' nu quicha bi', cha' tsá ta'a nu ndii' cña' ngu' judío ngua. Nti' ngu' tlyu bi' quijeloo qui'ya cha' sta ngu' hichu' Jesús.

3.3 Lo'o li' nchcui' yu lo'o nu quicha bi':

—Caa nu'u, tyu cla'be ne' laa re —nacu' Jesús jii'.

3.4 Li' nchcuane Jesús jii' lcaa ngu' bi':

—¿Ha ntsu'u chacuayá' ji'na cua'ni na sca cha' tso'o tsá nu ndii' cña' ngu'? —nacu' yu jii' ngu' tlyu bi'—.

¿Ha tso'o la si cua'ni na sca cha' cuxi tsá bi'? —nacu'—. ¿Ha ná tso'o cua'ni na jo'o jii' ngu' li', nti' mā?

¿Ha tso'o la si ta na chacuayá' cajaa ngu' quicha tsá bi' lacua? —nacu' Jesús.

Ngaa'aa ngujui la ñi'ya chcu' nu ngu' tlyu bi' lo'o Jesús li'.

3.5 Ñasi' xi Jesús ña'a yu jii' ngu' bi', jua'a xñi' xi ti' yu cha' ná ntaja'a ngu' cui'ya ngu' cuentya jii' cha' nu nlyu'u yu jii' ngu'. Li' nchcui' yu lo'o nu quicha bi':

—Xquiñi nu'u ya' —nacuj Jesús ji'i.

Nguxquiñi yu ya' yu li', lo'o hora ti ngua tso'o ya' yu.

3.6 Lo'o ndu'u nu ngu' fariseo ne' laa bi', li' ndyaa ngu' cha' chcu' ngu' lo'o taju ngu' nu cuentya ji'i rey Herodes; chcu' ngu' ñi'ya' cua'ni ngu' cha' caca cujuu' ngu' ji'i Jesús.

Ndyu'u ti'i quiña'a tsa ñati to' tayu'

3.7 Lo'o li' ndyaa Jesús to' tayu' lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i. Quiña'a tsa ngu' Galilea ndyaa ngu' ndyaa lca'a ngu' ji'i cha' cuna ngu' cha' nu nclyu'u yu.

3.8 Cua ndañi ñi'ya' laca cha' tonu nu ndyu'ni Jesús hasta ca quichi' tyijyu', bi' cha' lo'o ngu' tyijyu' ndyalaa ngu' cha' ña'a ngu' ji'i yu; ndyalaa ngu' Judea, lo'o ngu' Jerusalén, lo'o ngu' Idumea, lo'o ngu' chaca tsu' sta'a Jordán, lo'o ngu' Sidón, lo'o ngu' Tiro.

3.9 Na'a Jesús cha' quiña'a tsa ñati ndya'a slo, li' nchcu' yu lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i yu cha' culana ngu' sca yaca ni'i sube, cha' ná satá ngu' ji'i yu, cha' quiña'a tsa ngu' ndi'i.

3.10 Jlo ti' ngu' cha' cua ngua'ni yu jo'o ji'i quiña'a tsa ngu' quicha, bi' cha' tachaa tsa ndi'i ngu' quicha slo; cua nti' tsa ngu' cala' ngu' ji'i ycu' Jesús.

3.11 Nu ngu' quicha nu ntsu'u cui'i cuxi ji'i ngu' ni, nu lo'o na'a ngu' quicha bi' ji'i Jesús, li' ndyatú sti' ngu' nde loo su ndu' yu. Cuii nxi'ya ngu' xqui'ya cui'i cuxi, cha' nslo cui'i bi' ji'i Jesús:

—Nu'u laca nu sca ti Sñi' ycu' Ndyosi —ndu'ni ngu' quicha bi'.

3.12 Hora ti ngulo Jesús cña ji'i cui'i cuxi cha' ná cacha' ngu' ji'i xa' ñati tilaca laca ycu' yu.

Ngusubi Jesús ji'i tii tyucuaa tya'a ñati nu ca tsa'a ji'i

3.13 Lo'o li' ndu'u Jesús ndyaa ndyacu' yu sii' ca'ya, ngusi'ya yu ji'i tyuu tya'a ñati cha' caa' ngu' ca su ndu'. Ndyaa ngu' bi' slo yu li'. Lo'o li' laja ngu' bi' ngusubi Jesús ji'i ñati nu cua'ni cña ji'i;

3.14 ngusubi yu ji'i tii tyucuaa tya'a ñati bi', cha' ca tsa'a ngu' ji'i yu. Bi' ngu' nu ta Ni ji'i cha' tsa' ngu' slo ñati xa' quichi', cha' culu'u ngu' cha' tso'o ji'i ycu' Ni ji'i lcaa ñati.

3.15 Nda Jesús chacuayá' ji'i nu tii tyucuaa tya'a ngu' bi', cha' cua'ni ngu' jo'o ji'i ngu' quicha, lo'o jua'a culo ngu' ji'i cui'i cuxi nu ntsu'u ji'i ngu'.

3.16 Nde nscua xtañi ca ta'a tii tyucuaa tya'a ngu' nu ngusubi Jesús ji'i: Simón nu ngusta Jesús chaca xtañi Pedro ji'i yu, bi' laca tsaca;

3.17 lo'o li' ngusubi yu ji'i tyucuaa sñi' Zebedeo, nu Jacobo lo'o Juan, nu nchcu' Jesús cha' sñi' tyi'yu laca ngu', (jua'a ndyu'u cha' Boanerges cha'cña ji'i ngu' bi');

3.18 lo'o jua'a ngusubi yu ji'i Andrés, lo'o ji'i Felipe, lo'o ji'i Bartolomé, lo'o ji'i Mateo, lo'o ji'i Tomás, lo'o ji'i xa' Jacobo sñi' Alfeo, lo'o ji'i Tadeo, lo'o ji'i xa' Simón nu ntsu'u cha' ji'i lo'o ngu' cananista;

3.19 ngusubi yu ji'i Judas Iscariote nu tiya' la tya' ji'i yu ya' ngu' xña'a xqui'ya cñi.

Nsta ngu' qui'ya ji'i Jesús

Ca tiya' la ndyalaa Jesús to' tyi lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i yu.

3.20 Xa' ndyu'u ti'i ñati ca slo Jesús li'. Cha' quiña'a tsa ñati ndi'i, ná ngujui tyempo cha' cacu yu lo'o tya'a ndya'a yu.

3.21 Lo'o ndyuna tya'a Jesús cha' bi', ngulacua tsa ti' ngu' li'. Hora ti ndu'u ngu' lijya' ngu' slo Jesús, xqui'ya cha' ntsu'u ñati nu nacuj cha' cua ngua loco yu.

3.22 Lo'o li' lijya' mstru nu nclyu'u cha' jo'ó ne' laa tonu ca Jerusalén. Nchcu' mstru bi' lo'o ngu':

—Ngusñi Beelzebú xu'na lcaa lo cui'i cuxi ji'i Jesús cua —nacuj mstru bi'—, bi' cha' lo'o chacuayá' ji'i nu xña'a bi' nchca ji'i yu culo ji'i cui'i cuxi nu ngusñi ji'i ñati.

3.23 Lo'o li' ngusi'ya Jesús ji'i mstru bi', cha' caa' ngu' slo; nda yu sca cuii lo'o ngu' li':

—¿Ha culo Satanás ji'i ñati nu ji'i ycu' ca? —nacuj Jesús ji'i ngu' bi'—.

3.24 Tyee cha' ji'i sca quichi' jua'a ti si xcu' na xuu tya'a sca latya ngu' tisiya lo'o chaca latya ngu'

tisiya.

3.25 La cui' jua'a lo'o ngu' tya'a ndi'i sca ni'i ti; si xcui' na xuü tya'a ngu', tya'be tya'a ngu' tyaa ngu' li'.

3.26 Bi' cha' ná talo Satanás si xuü tya'a ycuí' Satanás lo'o msu ji'i ycuí' ca; tye cha' ji'i nu xña'a yala ti li'.

3.27 'Sca ñatí nguula ni, ná caja ñi'ya nu tyatí ngu' to' tyi yu cha' cuaana ngu' yu'ba ji'i yu. Sca ti si sca' ngu' ji'i xu'na ni'i clyo, taca cuaana ngu' na nu ntsu'u ji'i yu bi' li'.

3.28 'Chañi cha' nu nchcui' na' lo'o cu'ma, cha' nchca ji'i ñatí jña ngu' cha' clyo ti' ji'i ycuí' Ndyosi Sti na' cuentya ji'i lcaa qui'ya nu ntsu'u ji'i ngu', masi cha' cuxi nu ngua'ni ngu', masi cha' cuxi nu nchcui' ngu';

3.29 sca ti ji'i ñatí nu nchcui' cha' cuxi ji'i cña nu ndu'ni Xtyi'i ycuí' Ndyosi, ná cua'ni clyo ti' ycuí' Ni ji'i ñatí bi'. Ná cuityi Ni qui'ya nu ntsu'u ji'i ñatí bi'.

3.30 Nda Jesús cuii bi' lo'o ngu' xqui'ya cha' nacui' ngu' cha' ngusñi cuii cuxi ji'i yu.

Ndyalaa xtya'a Jesús lo'o tya'a yu

3.31 Lo'o li' ndyalaa xtya'a Jesús lo'o tya'a yu to' ni'i su ndi'i Jesús. Nde liya' ndyanu ngu'. Li' nda ngu' cha' ndyaa ca su ndü Jesús, cha' tyu'u yu nde liya' cha' chcui' ngu' lo'o yu, ngua ti' ngu'.

3.32 Pana tachaa tsa ndi'i ngu' su ndü Jesús.

—Ndu xtya'a nu'u lo'o tya'a nu'u nde liya' —nacui' ngu' ji'i Jesús—. Cua nti' ngu' chcui' ngu' lo'o nu'u —nacui' ngu'.

3.33 —¿Tilaca nu chañi ca cha' laca xtya'a na'? ¿Tilaca nu chañi cha' laca tya'a na'? —nacui' Jesús ji'i ngu' li'.

3.34 Li' nxña'a Jesús ji'i ngu' nu nga'a cacua ti slo yu, xa' nchcui' yu lo'o nu ngu' quiña'a bi':

—Nu ngu' re ni, stu'ba ti ndulo ngu' 'na, ñi'ya nu ndulo xtya'a na' 'na, ñi'ya nu ndulo tya'a na' 'na —nacui' Jesús—.

3.35 Lo'o jua'a lcaa ñatí nu taquiya' ji'i ycuí' Ndyosi, nu cua'ni ñi'ya nu nti' ycuí' Ni cha' cua'ni ngu', ngu' bi' ndu'ni ñi'ya nti' si laca ngu' xtya'a na', ñi'ya nti' si laca ngu' tya'a na', masi nu qui'yu, masi nu cuna'a —nacui' Jesús.

Cuii ji'i ñatí nu ndyataa si'yu

4.1 Chaca quiya' nguxana Jesús ngulu'u yu ji'i ñatí to' tayu' bi'. Cua ndyu'u ti'i quiña'a tsa ñatí ca slo yu li'; hasta nga'aa ndyu'u scua yuu su tyü quiya' yu, bi' cha' ndyatí yu ca ne' sca yaca ni'i sube nu ndacui to' hitya ti. Ne' yaca ni'i bi' ndyaca'a Jesús, ndyanu nu xa' la ñatí quiña'a lo yuu btyi to' tayu' bi'.

4.2 Li' quiña'a tsa cuii nda Jesús lo'o ngu', cha' ca tsa'a ngu' lcaa cha' nu ngua ti' yu culu'u yu ji'i ngu'. Ndi'ya ngua sca cuii bi':

4.3 —Cua'a jyaca ma —nacui' Jesús ji'i ngu'—. Ngua sca tsa ndyaa sca ñatí cataa si'yu trigo.

4.4 Nguscui' yu si'yu ji'i, lo'o ndyú xi si'yu bi' lo yuu tacalya to' tyucuii. Hora ti ñaa quiñi, ndye si'yu bi' ndyacu ni' ji'i.

4.5 Lo'o li' ndyalú xi si'yu su xti tsa yuu nscua chu' quee. Yala ti ntyucua si'yu bi'; pana cha' xca ti yuu ndyacu' chu' si'yu,

4.6 bi' cha' ná ngua xñi suü chu' quee bi', ná ngua caluu tso'o. Ndye calya bi' ndyanaa, cha' tyique' tsa cua.

4.7 Lo'o chaca se'i ndyalú xi si'yu lo yuu su ndü yaca quiche'. Yala la nguluu yaca quiche' bi'; ná nda chacuayá' caluu tso'o calya trigo tsiya' ti, bi' cha' nga'aa ngutu'u si'yu lo bi' li'.

4.8 Lo'o jua'a ndyalú xi si'yu lo yuu tso'o. Ntyucua tso'o si'yu bi'; tso'o tsa nguluu calya, lo'o li' tso'o tsa ngutu'u si'yu lo juu bi'. Ntsu'u juu nu nda calaa tyii tya'a si'yu lo, lo'o jua'a ntsu'u juu nu nda snayala tya'a si'yu, lo'o jua'a ntsu'u juu nu nda sca siyento tya'a si'yu sca ti juu.

4.9 'Cua'a jyaca mā j'i' cha' nu nchcui' na' lo'o mā juani, si chañi cha' ntaja'a mā cuna mā cha' tso'o bi' —nacui Jesús j'i' nu ngu' quiña'a bi'.

Ni cha' nda Jesús cuij lo'o ngu'

4.10 Ca tiya' la lo'o cua ndu'u ñati bi' ndyaa tsa tlyu ti, li' lijya nu tii tyucuaa tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a j'i' Jesús slo yu, lo'o jua'a ñaa xa' la tya'a tso'o ngu' slo Jesús. Li' nchcuane ngu' j'i' Jesús:

—¿Ñi'ya ntsu'u cha' nu nda nu'u nu ngua tsa ti? —nacui ngu' bi' j'i' Jesús.

4.11 —Cua nda ycu' Ndyosi chacuayá' cha' ca cuayá' ti' mā sca cha' nu ntsu'u yacu' ti, ñi'ya nu caca lo'o laca ycu' Ni loo ne' cresiya j'i' ñati —nacui Jesús j'i' ngu' bi'—. Xa' ñati nu ná ngusñi cha' j'i' ycu' Ndyosi ni, ná ta ngu' cuentya lo'o cuna ngu' sca cuij; tucui tsa cha' bi' nti' ngu'.

4.12 Bi' cha' nda na' cuij bi' lo'o ngu', cha' masi ña'a ngu', ná ta ngu' cuentya ñi'ya nu tyu'u cha' bi'; masi cuna ngu', ná ca cuayá' ti' ngu' ñi'ya nu tyu'u cha' bi'. Jlo ta' cha' ná ntaja'a ngu' culochu' ngu' j'i' cha' cuxi nu ntsu'u j'i' ngu', bi' cha' ná nchca jna' cui'ya na' cha' clyu ti' j'i' ngu' j'i' qui'ya nu ntsu'u j'i' ngu'.

Ñi'ya nu ndyu'u cha' j'i' cuij j'i' ñati nu ndyataa si'yu

4.13 '¿Ha ná ngua cuayá' ti' mā ñi'ya nti' ñacui cuij bi'? —nacui Jesús j'i' ngu' bi' li'—. ¿Ñi'ya caca ta mā cuentya j'i' xi xa' la cuij lacua, si ná nduna mā cha' nu nchcui' na' bi'? —nacui—.

4.14 Ñi'ya laca ñati nu ndyataa si'yu bi', jua'a laca ñati nu nchcui' cha' tso'o j'i' ycu' Ndyosi lo'o xa' la ñati.

4.15 Ñi'ya laca si'yu nu ndyalú lo yuu tacalya to' tyucuij lo'o li' ndye si'yu ndyacu quiñi, jua'a laca ñati nu lo'o ndyuna ngu' cha' tso'o j'i' ycu' Ndyosi, ná nduna tso'o ngu' li'. Ñi'ya laca yuu tacalya bi', jua'a laca cresiya j'i' ñati bi'. Ñi'ya laca lo'o ndye ndyacu quiñi si'yu to' tyucuij, jua'a caa Satanás cha' cuityi cha' tso'o bi', cha' nga'aa tyi'u ti' ngu' cha' tso'o bi' li'.

4.16 Lo'o si'yu nu ndyalú lo yuu lati tu'ba chu' quee ni, bi' laca ñi'ya laca ñati nu tso'o tsa ntsu'u tyiquee ngu' lo'o clyo ndyuna ngu' cha' tso'o bi' j'i' ycu' Ndyosi.

4.17 Pana si lya' ti' xa' ñati j'i' ngu' bi' xqui'ya cha' tso'o nu ndyuna ngu' bi', si xtyí lo'o ñati j'i' ngu', ná talo ngu' li'; laca ngu' bi' ñi'ya laca si ná ngusñi tso'o suu si'yu nu ntyucua lo yuu lati tu'ba chu' quee bi', lo'o li' ná ndalo calya bi' ndyanaa li'.

4.18 Si'yu nu ndyalú lo yuu laja yaca quiche' ni, bi' laca ñi'ya laca ñati nu ndyuna cha' tso'o bi',

4.19 lo'o li' ndya'a tsa cha' tyiquee ngu' ñi'ya cua'ni ngu' cha' caca culiya' ngu'; nclyana ngu' ñi'ya ca caja quiña'a tsa cha' tso'o nu ntsu'u chalyuu re j'i' ngu', cha' caca stu'ba ngu' lo'o ñati tlyu la. Bi' cha' ná nchca tyanu cha' tso'o ne' cresiya j'i' ngu' bi'.

4.20 Ndi'ya ndyu'u cha' j'i' yuu tso'o su ndyalú si'yu: lo'o ntyucua si'yu, li' tso'o tsa nguluu calya, ngutu'u tsa si'yu lo li'; jua'a laca ñati nu ndyuna cha' tso'o bi', lo'o li' tso'o tsa ndaquiya' ngu' j'i' cha' bi'. Ntsu'u yuu su nda sca ti juu trigo hasta calaa tyii tya'a si'yu, lo'o jua'a ntsu'u yuu su ndyu'u snayala tya'a si'yu lo sca ti juu, lo'o jua'a ntsu'u yuu su ndyu'u hasta sca siyento tya'a si'yu lo sca ti juu.

Cuij j'i' xee nu tyu'u ne' ni'i

4.21 Chaca quiya' nda Jesús sca cuij lo'o ngu' bi':

—Lo'o ngua'a na xee ni'i ca talya, ¿ha tacu' na lo xee bi'? ¿Ha sta na xee bi' ne' qui'ña? —nacui Jesús j'i' ngu'—. Ná ndu'ni na jua'a —nacui—. Cua xi sta na xee cha' tyaca' xee tyucui ña'a nde ni'i.

4.22 Ndu'ni cha' tyu'u lo xee lcaa na nu ndyu'u cuatsi' j'i' ñati juani; ná sca cha' ntsu'u cuaana ti juani nu ná quijeloo j'i' ñati ca tiya' la.

4.23 Cua'a jyaca mā xi j'i' cha' nu nchcui' na' lo'o mā juani, si chañi cha' ntaja'a mā cuna mā cha' tso'o bi'.

4.24 Tya ngulu'u la xi Jesús j'i' ngu' li':

—Taquiya' tso'o mā jī' cha' nu nchcui' na' lo'o mā juani —nacuj Jesús—. Ñi'ya' nu ndu'ni mā lo'o xa' ñati, la cui' jua'a' cua'ni ycu' Ndyosi lo'o mā li'. Lo'o jua'a' lo'o cuna tso'o mā cha' jna', quiña'a' la cha' tso'o tyu'u ne' cresiya jī' mā li'.

4.25 Lo'o ñati' nu jlya ti' cha' jna', nu ndyaca tsa'a' cha' bi' ni, tya ta la ycu' Ni cha' lo'o ngu' bi'; pana ñati' nu ná jlya ti', nu ná nti' ca tsa'a' ngu', cua'ni ycu' Ni cha' ná caca jī' ngu' bi' ca tsa'a' ngu' tsiya' ti cha' jī' ycu' Ni li'.

Cuij jī' su ntyucua si'yu

4.26 Lo'o li' nda Jesús chaca cuij lo'o ngu':

—Ta na' sca cuij lo'o mā cha' caca cuayá' ti' mā ñi'ya' nu caca lo'o laca ycu' Ndyosi loo ne' cresiya jī' ñati —nacuj Jesús jī' ngu'—. Ngua sca tsā ndyataa sca ñati nscua',

4.27 li' ngu'jua' yu talya; lo'o cua quixee ti chaca tsā ngue ti' yu. Jua'a' nteje tacui tyuu tsā lo'o tyuu talya. Laja li' ntyucua si'yu bi', cua ndyaluu bi' li'. Ná jlo ti' yu ñi'ya' caca caluu si'yu bi'.

4.28 Jua'a' nchca jī' sca si'yu nu lo'o cataa na jī'. La cui' yuu su ndyataa si'yu bi' laca nu ta juersa jī' si'yu cha' caluu. Tyucua calya cuañi' clyo, li' tyu'u tucua nchu', lo'o li' caja ltya jī'na.

4.29 Lo'o cua btyi ltya, li' caca clacua, cha' tyu'u tī' ltya.

Cuij jī' si'yu cuxee

4.30 Lo'o li' nda Jesús chaca cuij lo'o ngu' bi':

—Chaca cha' chcu' na' lo'o mā juani. Ta na' sca cuij lo'o mā ñi'ya' nu caca lo'o ycu' Ndyosi laca loo ne' cresiya jī' ñati —nacuj Jesús—.

4.31 Caca bi' ñi'ya' laca sca ti si'yu cuxee nu ndyataa ngu'. Si'yu bi' laca nu si'yu sube la tyucui ña'a' chalyuu, cha' ná ntsu'u xa' si'yu nu sube la.

4.32 Pana lo'o cataa ngu' si'yu bi', yala ti tyucua, caluu yaca li' cha' caca sca yaca tlyu. Lo'o li' ca'ya quiñi laja sta' yaca bi', chca'a' cña' ni' su tyacala' laja laca' bi'.

Ni cha' nda Jesús cuij lo'o ngu'

4.33 Jua'a' ti ngulu'u Jesús cha' jī' ngu'; nda yu xi cuij lo'o ngu', cha' culu'u cha' jī' ycu' Ndyosi jī' ngu', ña'a' cuayá' nu ta tso'o ngu' cuentya ñi'ya' ntsu'u cha' jī' ycu' Ni.

4.34 Xcu' lo'o cuij ti ngulu'u Jesús jī' ñati quiña'a', masi ná nda tso'o ngu' cuentya ñi'ya' cha' nda cuij bi'; pana tiya' la ngulu'u tso'o yu cha' bi' jī' nu ngu' nu ndyaca tsa'a' jī' yu.

Ngulo Jesús cña jī' cui' lo'o jī' clyoo' lo tayu'

4.35 Lo'o cua ngusij tsa, cua ndyaa cuichaa, li' nchcui' Jesús xi lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a' jī':

—Tyeje tacui na ca chaca tsu' tayu' re —nacuj Jesús jī' ngu' bi'.

4.36 Lo'o li' nguxtyanu ngu' jī' nu quiña'a' tsa ñati nu ndi' cajua, ndyatí Jesús lo'o tya'a ndya'a yu ne' yaca ni' su ngua'a' yu cha' ngulu'u yu jī' nu ngu' quiña'a' bi' tsā la. Ndu'u ngu' ndyaa ngu', lo'o xa' yaca ni' ndyaa lo'o.

4.37 Lo'o li' lye tsa ndyaca cui'i, lye tsa ndyatí clyoo' lo tayu', ña'a' cuayá' nu ndyatí tsa hitya clyoo' nde ne' yaca ni'; cua cha'a' ti yaca ni' bi' ntsu'u hitya.

4.38 Pana laja' ti Jesús ntsu'u nde siyu' yaca ni', ngustii yu lo sca late' lcuti. Nguxtyu'u ngu' jī' yu li':

—Cusu' —nacuj ngu' jī' Jesús—. Que ti' nu'u. ¿Ha ná ndube ti' nu'u cha' cua cajaa ti na? —nacuj ngu'—. Cua quilyu'u ti yaca ni' re.

4.39 Li' ndyatí Jesús, ngulo yu cña jī' cui'i, ngua'a' jī' clyoo' lo tayu'.

—Caca tī ti lo hitya re —nacuj yu.

Hora ti ngua tī cui'i, ngua tī clyoo'; tī ti ndyanu tayu' li'.

4.40 Lo'o li' nchcui' Jesús lo'o ngu' nu ndyaca tsa'a' jī':

—¿Ni cha' ntsij tsa ma? —nacui Jesús ji'i ngu'. ¿Ni cha' laca ná jlya ti' ma ji'i ycuí' Ndyosi cha' caca ji'i Ni cua'ni Ni jua'a? —nacui.

4.41 Ndube tsa ti' ngu' ña'a ngu' ji'i Jesús li':

—¿Tilaca laca nu qui'yu re? —nacui ngu' ji'i tya'a ngu', cha' lo'o cui'i ndaquiya' ji'i yu, lo'o jua'a nduna clyoo' lo tayu' cha' nu nda yu —nacui ngu' ji'i tya'a ndyaca tsa'a ngu'.

Ngusñi cui'i xña'a ji'i sca ngu' Gadara

5.1 Lo'o li' ndyalaa ngu' chaca tsu' tayu bi', nde loyuu su cuentya Gadara.

5.2 Cua tyu'u ti Jesús ne' yaca ni'i lo'o ndyu'u tucua sca nu quicha, sca ngu' nu ngusñi cui'i xña'a ji'i. Ndi'i nu quicha bi' ne' lo'o jyo'o.

5.3 Su nguatsi' jyo'o ti ndi'i nu quicha bi', cha' ná ngua ji'i ngu' sca' ji'i; ni lo'o chcuá ná ngua ji'i ngu'.

5.4 Cua tyuu quiya' ngusca' ngu' ji'i lo'o carena nquicha', ndyaaca' quiya', ndyaaca' ya'; pana hora ti ngusi'yu cu' chcuá bi', ndyati' carena, ndyanu yu'be ti chcuá nu ndyaaca' nu quicha bi'. Ni sca ngu' ná ngué ngu' cha' tyijiloo ji'i yu quicha bi'.

5.5 Lo'o nde tsá lo'o nde talya ndya'a nxi'ya ne' lo'o jyo'o, ndya'a yu'u ti sii' cuati'. Lo'o jua'a ngusi'yu ji'i ycuí' ca lo'o quee.

5.6 Juani tyijyu' ti ndu nu quicha bi' na'a ji'i Jesús. Li' ngusna lijya ndatu sti' slo Jesús, cha' cua'ni tlyu ji'i.

5.7 Cui'i ngusi'ya nu quicha bi' ji'i Jesús li':

—¿Ni'ya cña nti' nu'u jna'? —nchcuane yu quicha ji'i Jesús li'. Nu'u laca Jesús nu sca ti Sñi' ycuí' Ndyosi, ycuí' Ni nu laca loo la —nacui—. Chacuayá' ji'i ycuí' Ndyosi, ná xcube' nu'u jna'.

5.8 Tsá ti cua ngulo Jesús cña ji'i cui'i xña'a bi', cha' tyatsu' ji'i yu quicha bi', bi' cha' tya'na nchcui' lo'o Jesús juani cha' ná xcube' yu ji'i.

—Tyu'u nu'u, tyaa nu'u tsiya' ti —nacui Jesús ji'i cui'i xña'a tsá la.

5.9 Li' nchcuane Jesús ji'i yu quicha bi':

—¿Ni naa nu'u? —nacui Jesús ji'i.

—Quiña'a tsa lo naa na' —nacui nu quicha—, cha' quiña'a tsa tya'a cui'i xña'a ngusñi 'na —nacui.

5.10 Lo'o li' ndijña tsa nu quicha bi' cha' ná cua'ni Jesús jo'o ji'i, cha' ná culo Jesús ji'i nu cui'i xña'a bi' cha' tyaa; ná nti' cui'i xña'a bi' cha' tsaa xa' chalyuu tyijyu' la.

5.11 La cui' tsá bi' ndi'i tsa cube' ndyacu ni' quixi' sii' ca'ya jua.

5.12 Li' xa' ndijña yu quicha bi' ji'i Jesús cuentya ji'i cui'i xña'a nu ngusñi ji'i:

—Ta nu'u chacuayá' tsaa cui'i cha' xñi ji'i cube' jua —nacui.

5.13 Lo'o li' nda Jesús chacuayá' bi' ji'i lcaa cui'i xña'a bi'. Li' ndu'u cui'i ndyaa, ngusñi ji'i cube'. Ndi'i tucua mil tya'a cube', lo'o jua'a ngusñi cui'i bi' ji'i lcaa ni'. Ngusna ni' sii' cua'a li', ndyú ca ta'a ni' ne' hitya tayu'; ndy'o ni' hitya, ngujuii lcaa cube' bi' li'.

5.14 Lo'o li' ndube tsa ti' ngu' nu ña'asi' ji'i cube' bi', ngusna ngu' ca quichi' cha' cacha' ngu' ji'i lcaa ngu' cacua ti ñi'ya cha' ngua bi'. Hora ti ndu'u ngu' lijya ngu' cha' ña'a ngu' ji'i cha' bi'.

5.15 Nu lo'o ngulaa ngu' slo Jesús, li' na'a ngu' ji'i nu qui'yu nu ngua quicha bi'; na'a ngu' cha' ti ti nga'a nu qui'yu bi', lacu' ste', cha' cua ndyaca tso'o. Nga'aa nxa'lu cui'i xña'a bi' ji'i. Ndyutsij tsa ngu' li'.

5.16 Nchcui' tsa ngu' nu ña'asi' ji'i cube' bi' ñi'ya ngua cha' ji'i nu quicha, cha' tsa tlyu ti ngxu'tyanu cui'i xña'a ji'i. Li' ndu'u cui'i bi' ndyaa, ngusñi ji'i lcaa cube' nu ndi'i bi'; ndye cha' ji'i cube' bi' li'.

5.17 Nu lo'o ndyuna ngu' quichi' cha' bi', li' nchcui' tsa ngu' lo'o Jesús cha' tyatsu' yu tyaa yu xa' se'i' su tyijyu' la.

5.18 Lo'o cua tyati' ti Jesús ne' yaca ni'i sube cha' tyaa, li' nchcui' nu ngua quicha bi' lo'o Jesús; ngüijña chacuayá' ji'i Jesús cha' tsaa lo'o.

5.19 Pana ná nda Jesús chacuayá' ji'i.

—Xa' xtyu'u nu'ü tyaa nu'ü to' tyi —nacuü Jesús ji'j—. Ta nu'ü cha' lo'o lcaa ngu' tya'a nu'ü ñi'ya' ngua cha' tlyu nu ngua'ni ycuü' Ndyosi nu Xu'na na cha' ngua'ni Ni cha' ndyaca tso'o nu'ü, cha' ngua'ni tya'na tsa ti' ycuü' Ni jinu'ü.

5.20 Lo'o li' ndu'u ndyaa nu qui'yu bi' lcaa quichi' nde Decápolis, nda cha' lo'o ngu', lcaa lo cha' ñi'ya' nu ngua'ni Jesús lo'o. Ndube tsa ti' lcaa ngu' bi' li'.

Sñi' Jairo, lo'o nu cuna'a nu ndyala' ste' Jesús

5.21 Lo'o li' ñaa Jesús ne' yaca ni'j ca nde tsu' tayu' chaca quiya'. Xa' ndyu'u ti'j quiña'a tsa ñati' slo Jesús nde to' tayu' bi'.

5.22 Li' ndyalaa sca nu qui'yu nu laca loo ne' laa jua. Jairo naa nu cusu' bi'. Ndatu' sti' nu cusu' bi' slo Jesús, ndacui nclýú hique yu hasta lyuu.

5.23 Tya'na tsa nchcui' yu lo'o Jesús li':

—Cua cajaa ti sñi' na' —nacuü yu ji'j—. Cua'ni nu'ü cha' tso'o tsa nu'ü ca su ntsiya nu cuna'a piti bi' 'na, cha' cua'ni nu'ü jo'o ji'j cho'; sta ya' nu'ü chu' nu piti cha' cu'ú cho'.

5.24 Lo'o li' ndyaa Jesús lo'o yu bi', jua'a ndyaa quiña'a ñati' lo'o ngu', hasta tachaa tsa ndi'j ngu' lo'o ndya'a ngu'.

5.25 Lo'o sca nu cuna'a quicha ndya'a laja ñati' quiña'a bi'. Cua tii tyucuaa yija' ntsu'u quicha ji'j nu cuna'a bi', cha' ndyalú tsa tañi ma'.

5.26 Cua ndye lcaa lo jo'o ngua'ni ngu' ji'j ma' quicha bi', lo'o ná ngua ji'j ngu' cua'ni ngu' jo'o ji'j. Ndye cñi' ji'j ma', ndye lcaa lo cha' tso'o nu ntsu'u ji'j ma' xqui'ya taná, lo'o lye la ngua quicha ma' li'.

5.27 Cua ndyuna ma' quicha bi' xi cha' ji'j Jesús, bi' cha' ñaa ma' laja ñati' nde chu' su ndü Jesús. Ndyala' ma' quicha bi' ste' Jesús li'.

5.28 “Lo'o cala' ti na' ste' Jesús re, tyaca tso'o na' li'”, ngua ti' ma' quicha bi'.

5.29 Hora ti ndyacu' cha' ndyalú tañi ma', tsa tsiya' ca ngua tii ycuü' ca ma' cha' cua ndyaca tso'o li'.

5.30 Pana hora ti ngua tii Jesús cha' cua ngua'ni yu jo'o ji'j sca ñati', masi ná na'a yu ji'j nu quicha bi'. Li' nguxña'a yu ji'j nu ñati' quiña'a nu lijya' nde chu' yu.

—¿Tilaca ndyala' ste' na'? —nacuü yu ji'j ngu'.

5.31 Li' ndube tsa ti' nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'j.

—Tachaa tsa ndi'j ngu' re slo na —nacuü ngu' bi' ji'j Jesús—. ¿Ni cha' laca nchcuane nu'ü ji'j ngu', “Tilaca ndyala' 'na”?

5.32 Lo'o li' ña'a tsa Jesús ji'j lcaa ngu' cha' ca cuayá' ti' tilaca laca nu ndyala' ji'j.

5.33 Li' ñaa nu cuna'a bi', ndatu' sti' slo yu. Nchcuaa ma' bi', cha' ndyutsij tsa ma', masi jlo ti' cha' cua ndyaca tso'o. Li' ndacha' liñi ma' ji'j Jesús ñi'ya' ngua ji'j ma'.

5.34 —Tso'o tsa jlya ti' nu'ü jna', sñi' —nacuü Jesús ji'j—, bi' cha' ndyaca tso'o nu'ü. Ti' ti tyi'j tyiquee nu'ü juani. Tso'o ti tyaa nu'ü, nga'aa xñi quicha bi' jinu'ü chaca quiya'.

5.35 Lo'o tya nchcui' Jesús lo'o nu cuna'a bi', li' ndyalaa sca msu ji'j Jairo nu laca loo ne' laa bi', ndyaca tya'a lo'o ngu'. Nchcui' msu bi' lo'o xu'na cuentya ji'j nu piti quicha:

—Cua ngujuü sñi' nu'ü, cusu' —nacuü msu ji'j nu cusu' bi'—. Nga'aa ntsu'u la cha' chcuü' nu'ü lo'o mstru re.

5.36 Lo'o Jesús ndyuna cha' nu nchcui' msu bi', pana ná ndaquiya' Jesús ji'j cha' bi'.

—Ná cutsij nu'ü —nacuü Jesús ji'j nu laca loo ne' laa bi'—. Tsa bi' ti cha' cua'ni nu'ü cha' jlya ti' nu'ü 'na.

5.37 Lo'o li' ná nda Jesús chacuayá' ji'j ñati' cha' tsa ngu' lo'o yu; sca ti ji'j Pedro, lo'o Jacobo, lo'o Juan tya'a Jacobo, nda yu chacuayá' tsa ngu' lo'o yu.

5.38 Li' ndyalaa ngu' to' ni'j ji'j nu laca loo ne' laa bi'. Cua quiña'a ñati' ndyu'u ti'j cajua, nxi'ya tsa ngu' ndi'j ngu'. Lye tsa ngua cha' cua ngujuü nu piti bi'.

5.39 Ndyatí Jesús ni'j li'.

—¿Ni cha' laca nxi'ya tsa mā ndi'j mā? —nacuj Jesús ji'j ngu'—. ¿Ni cha' laca cha' quiña'a tsa ncliyacua ti' mā? Si'i na ngujuii nu piti quicha re, na laja' ti ntsiya —nacuj Jesús.

5.40 Li' nxyí lo'o ngu' ji'j. Bi' cha' ngulo'o Jesús ji'j lcaa ngu' nu nxi'ya ndi'j ngu'; ndyanu sti xtya'a nu piti quicha lo'o ca ta'a sna ngu' tya'a ndya'a lo'o Jesús, ndyaa ngu' bi' slo nu piti.

5.41 Li' ngusñi Jesús ya' nu piti bi':

—Talita, cumi —nacuj Jesús ji'j, cha'cña ji'j ngu' bi'. (Ndi'ya ndyu'u cha' bi': Mbixu', nde cha' chcu' na' lo'o nu'u juani: Tyatu nu'u.)

5.42 Hora ti ndyatj nu cuna'a piti quicha bi', nguxana ndya'a li'. Tii tyucuaa ti yija ntsu'u cho'. Ndube tsa ti' ngu' bi' li'.

5.43 Lye nchcu' Jesús lo'o ngu' bi', cha' ná chcu' ngu' lo'o xa' ñati ñi'ya ngua cha' ndyaca tso'o nu piti bi'. Li' ngulo yu cña ji'j ngu' cha' ta xi na cacu nu piti bi'.

Ndya'a Jesús ca quichj Nazaret

6.1 Lo'o li' ndu'u Jesús ndyaa lo'o ngu' nu ndyaca tsa'a ji'j, ndyaa ngu' ca quichj tyi yu.

6.2 Ndyatj Jesús ndyaa ne' laa quichj bi' tsa nu ndi'j cña' ngu', tsa ta'a bi'. Li' ngulu'u yu ji'j ngu'. Ndube tsa ti' ngu' nu ndi'j ne' laa bi' lo'o ndyuna ngu' cha' nu nchcu' Jesús lo'o ngu'.

—¿Mala ngua tsa'a yu re lcaa cha' nu nchcu' yu? —nacuj ngu'—. ¿Ñi'ya ngua cha' ngua cuayá' tso'o ti' yu? ¿Ha tii yu? —nacuj ngu'—. ¿Ni cha' laca cha' nchca ji'j yu cua'ni yu cha' tlyu? —nacuj ngu' ji'j tya'a ngu'—.

6.3 ¿Ha si'i cuityi yaca laca yu re? —nacuj ngu'—. La cui' sñi' María laca re; tya'a Jacobo, tya'a José, tya'a Judas, tya'a Simón laca yu re. Nde quichj tyi na ndi'j ngu' cuna'a tya'a yu re —nacuj ngu' ji'j tya'a ngu'.

Chii nti' ngu' ña'a ngu' ji'j Jesús,

6.4 pana ndi'ya laca cha' nu nda Jesús lo'o ngu' li':

—Lcaa ngu' xa' quichj ni, ndu'ni tlyu ngu' ji'j sca ñati nu laca tu'ba ji'j ycu' Ndyosi nchcu' Ni lo'o ngu' —nacuj Jesús ji'j ngu'—, pana ngu' tya'a quichj tyi yu ni, ná ntaja'a ngu' cuna ngu' cha' nu nchcu' yu tsiya' ti —nacuj Jesús—. Lcaa tya'a yu, jua'a ngu' tya'a ndi'j yu, ná nduna ngu' cha' nu nchcu' yu —nacuj Jesús ji'j ngu'.

6.5 Lo'o jua'a ngua cha' ná ngua cua'ni Jesús cha' tlyu slo ngu' bi', xqui'ya cha' ná jlyu ti' ngu' ji'j; pana ngua'ni yu cha' ndyaca tso'o xti ti ngu' quicha lo'o ngusta ya' ti yu lo ngu', tsa bi' ti cha' ngua'ni yu.

6.6 Ndube tsa ti' Jesús cha' ná jlyu ti' ngu' bi' ji'j tsiya' ti. Lo'o li' tya ndya'a la yu ca xa' quichj sube ti nu ndi'j cacua ti, ngulu'u yu ji'j ngu' ca bi' li'.

Nda Jesús ji'j ngu' nu ndyaca tsa'a ji'j cha' tsaa ngu' chcu' ngu' cha' ji'j yu lo'o ngu' xa' quichj

6.7 Lo'o li' ngusi'ya Jesús ji'j nu tii tyucuaa tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a ji'j bi', cha' chcu' yu lo'o ngu'.

Ngulo yu cña ji'j ngu' bi', cha' tyu'u ngu' tsaa ngu' cuentya latya ti ngu'; stu'ba ti tsaa tucua tya'a ngu' scaa quichj. Li' nda Jesús chacuayá' ji'j ngu' cha' culo ngu' ji'j cui'j cuxi nu ntsu'u ji'j ñati.

6.8 Nchcu' Jesús lo'o ngu' cha' ná lo'o yu'ba qui'ya ngu' tsaa ngu'. Tsaa ngu' lo'o sca yaca xcā ti; ná lo'o cujuj, ná lo'o tyaja, ná lo'o cñi tsaa ngu', nacuj Jesús. Jua'a ti tsaa ngu'.

6.9 Tyu'u caña quiya' ngu', cacu' ngu' camxa, pana ná lo'o chaca camxa ji'j ngu' tsaa ngu'.

6.10 —Nu lo'o ta ngu' ni'j su caja' mā —nacuj Jesús—, li' tyanu mā slo ngu' bi' ña'a cuayá' nu tyu'u mā tsaa mā xa' quichj.

6.11 Si ntsu'u sca quichj su ná tyaja'a ngu' ta ngu' se'j tyanu mā, sca quichj su ná tyaja'a ngu' cuna ngu' cha' nu chcu' mā lo'o ngu', li' tyu'u mā quichj bi', yaa clyu mā li'. Salú mā sñii yuu nu ntsu'u quiya' mā to' quichj bi'. Jua'a caca cuayá' ti' ngu' cha' cuxi tsa cña nu ngua'ni ngu' lo'o mā. Cha' liñi cacha' na' ji'j mā juani —nacuj Jesús—, lo'o tyalaa tsa cha' cua'ni cuayá' ycu' Ndyosi ji'j lcaa ñati, lye la xcube' Ni ji'j

ñati quichi nu ná ntaja'a cuna ngu' cha' nu nchcui' mā lo'o ngu'; xti la xcube' Ni ji'i jyo'o ñati cuxi nu nguti'i quichi Sodoma, nu nguti'i quichi Gomorra cua sa'ni.

Jua'a nchcui' Jesús lo'o ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i.

6.12 Lo'o li' ndu'u ngu' ndyaa ngu' nde tyuu tya'a quichi. Nda ngu' cuii lo'o ngu' quichi bi', cha' ca tyuju'u ti' ngu' quichi ji'i lcaa cha' cuxi nu ndyu'ni ngu', cha' culochu' ngu' quichi ji'i cha' cuxi bi' li'.

6.13 Ngulo ngu' nu ndyaca tsa'a bi' cui'i cuxi nu ngusni ji'i tyuu tya'a ñati, lo'o jua'a nda'a ngu' setye tyixi xtyi'i lo xa' la ngu' quicha lo'o ngua'ni ngu' jo'o ji'i ngu' quicha bi'; ndyaca tso'o nu ngu' quicha bi' li'.

Ngujui Juan nu ntyucuatya ji'i ngu'

6.14 Tyempo bi' cua ndyuna rey Herodes cha' ji'i cha' tlyu nu cua ndyu'ni Jesús; lcaa quichi nguañi cha' bi', cha' scaa cha' nchcui' scaa ñati ji'i Jesús. Pana ndi'ya ngua ti' ycu'i rey bi':

—Jyo'o Juan nu ntyucuatya ji'i ngu' tsubi' la, bi' laca Jesús re— nacui Herodes bi'—. Ndyujui ngu' ji'i Juan bi', pana juani cua ndyu'ú chaca quiya', bi' cha' nchca ji'i cua'ni cha' tlyu jua'a —nacui rey.

6.15 —Si'i bi' —nacui xa' ñati—. Jyo'o Elías laca nu qui'yu re.

—Si'i jua'a —nacui xa' la ñati—. Sca ñati nu laca tu'ba ji'i ycu'i Ndyosi laca yu re, ñi'ya nu jyo'o cusu' nu nguti'i sa'ni la nu ngua tu'ba ji'i ycu'i Ni.

6.16 Lo'o ndyuna Herodes cha' nu nchcui' xa' ñati ji'i Jesús bi', xa' nchcui' rey bi':

—Cua ndyu'ú jyo'o Juan chaca quiya' —nacui—. Na' ngulo na' cña ji'i ngu', lo'o li' nteje cu' ngu' scua' que Juan bi'; pana ná tyiquee' Juan laca nu qui'yu re —nacui rey Herodes.

6.17 Tya tsubi' la ngulo rey Herodes bi' cña ji'i ngu' cha' tsa'a ngu' xñi ngu' ji'i nu Juan bi', cha' tsa'a lo'o ngu' ji'i ne' chcu'a. Ngua'ni rey cha' cuxi bi' xqui'ya Herodías nu ngua clyo'o Felipe tya'a Herodes, cha' cua ngusna lo'o Herodes ji'i nu cuna'a bi', cha' caya clyo'o lo'o.

6.18 —Ná ntsu'u chacuayá' tyi'i nu'u lo'o clyo'o tya'a nu'u —nacui jyo'o Juan ji'i rey Herodes tya li'.

Bi' cha' ngusu'ba rey ji'i Juan ne' ni'i chcu'a, cha' nchcui' yu jua'a lo'o rey bi'.

6.19 Ñasi' tsa Herodías xqui'ya Juan, cujuui ji'i yu ngua ti' nu cuna'a bi'. Pana ná ngujui ñi'ya cujuui ji'i yu hora ti,

6.20 cha' ntsii rey Herodes ji'i Juan. Jlo ti' rey cha' liñi tsa cha' nu ngua'ni Juan, lubii tsa tyiquee Juan, lo'o jua'a ná ntsu'u cha' cuxi ji'i yu; bi' cha' nguna'asii rey ji'i yu cha' ná cua'ni nu cuna'a bi' ni sca cha' cuxi lo'o. Ndiya ti' rey Herodes cuna cha' nu ngulu'u Juan ji'i, masi ná ngua cuayá' tso'o ti' rey ji'i cha' bi'.

6.21 Tso'o tsa nti' Herodías lo'o ngua tsa ngula ycu'i rey Herodes li'. Tsa bi' ngua'ni rey ta'a, lo'o ndyacu tyuu tya'a ngu' tlyu slo rey. Lo'o ngu' nu laca loo cuentya ji'i rey bi', lo'o xu'na sendaru ji'i rey, lo'o ngu' culiya' nde Galilea bi', lcaa ngu' tlyu bi' ndyaa ngu' ndyacu ngu' slo rey.

6.22 Li' ndyalaa sca nu cuna'a cuañi' sñi' Herodías, ndyula quiya' nu cuna'a bi' slo ngu'. Chaa tsa ti' rey Herodes li', lo'o jua'a ndiya ti' ngu' nu ndyacu slo lo'o na'a ngu' ji'i nu cuna'a cuañi' ndyula quiya'.

Nchcui' rey lo'o nu cuna'a cuañi' bi' li':

—Cacha' clyu nu'u jna' juani ti na ca cha' tso'o nu nti' nu'u —nacui rey ji'i—. Ta na' cha' tso'o bi' jinu'u —nacui—.

6.23 Xcube' ycu'i Ndyosi 'na si ná ta na' lcaa na nu jña nu'u 'na juani, masi sa cla'be yuu su cuentya jna', ta na' jinu'u —nacui rey ji'i nu cuna'a cuañi' bi'.

6.24 Li' ndu'u nu cuna'a cuañi' bi', ndyaa slo xtya'a.

—¿Na ca jña na' ji'i rey? —nacui ji'i xtya'a li'.

—Scua' que Juan nu ntyucuatya ji'i ngu' —nacui xtya'a li'.

6.25 Yala ti ndyaa nu cuna'a cuañi' bi' slo rey chaca quiya', cha' jña cha' bi' ji'i.

—Scua' que Juan nu ntyucuatya ji'i ngu' nti' na' —nacui nu cuna'a bi'—. Nu juani ti nti' na scua' que yu bi' ne' sca tsi'yu —nacui ji'i rey.

6.26 Xñi'j tsa ti' rey li', masi ná ngua ji'j tacu' cha' ji'j nu cuna'a bi'; ná caca jua'a, cha' slo ngu' tya'a ndyacu cua ngua'ni rey jura cha' ta lcaa na nu jña nu cuna'a cuañi' bi' ji'j.

6.27 Li' hora ti ngulo rey cña ji'j sca sendaru ji'j nu ndu cua, cha' tsa squi'ya sendaru scua' que Juan. Ndu'u sendaru ndyaa ni'j chcua, nteje cu' scua' que Juan.

6.28 Li' ñaa lo'o sendaru ji'j ne' tsi'yu, nda ji'j nu cuna'a cuañi' bi'. Li' ndyaa lo'o nu cuna'a bi' ji'j slo xtya'a.

6.29 Ñi'ya ngua li', lo'o ndyuna ngu' nu ndyaca tsa'a ji'j Juan cha' nscua jyo'o bi', hora ti ndyaa ngu' ca su ntsiya jyo'o Juan. Li' ndyaa ngu' nguxatsi' ngu' ji'j jyo'o bi'.

Nda Jesús na ndyacu ca'yu mil tya'a ñati

6.30 Ca tiya' la xi xa' ndyalaa ngu' tya'a ndya'a Jesús slo yu, ngu' nu ndyaa nchcui' lo'o ngu' xa' quichi cha' ji'j Jesús. Nda ngu' cha' lo'o yu ñi'ya nu ngua'ni ngu', ñi'ya nu ngulu'u ngu' ji'j ñati ca bi'.

6.31 Nchcui' Jesús lo'o ngu' bi' li':

—Tsa na xi chaca se'j su tyi'j ma' ycui' ti, cha' chca'a cña' ma' xi —nacu' Jesús ji'j nu tii tyucuaa tya'a ngu' bi'.

Jua'a nchcui' Jesús lo'o ngu' bi', cha' quiña'a tsa ñati ndi'j slo ngu', hasta nga'aa ngujui tyempo cacu ngu'.

6.32 Li' ndu'u ngu' ndyaa ngu' ne' yaca ni'j sube ti, cha' tsa ngu' xi su ná ntsu'u ñati.

6.33 Pana tyuu tya'a ñati na'a mala ndyaa ngu'. Ndyuloo ñati bi' ji'j ngu', lo'o li' nguañi cha' bi' ca tyuu tya'a quichi. Bi' cha' ngusna ngu' quichi bi' ndyaa ngu' to' tayu', nde loo la ndyalaa ngu' su ndyaa Jesús lo'o tya'a ndya'a yu.

6.34 Lo'o ndyalaa yaca ni'j sube ti to' tayu', ndu'u Jesús na'a yu cha' quiña'a tsa ñati ndi'j. Lo'o jua'a, tya'na tsa ti' Jesús ña'a yu ji'j nu ngu' quiña'a bi'; ngulacua ti' yu cha' ñi'ya nti' xlyá nu ná ntsu'u nu ña'asi' ji'j, jua'a ndya'a nu ñati quiña'a bi', ngua ti' Jesús. Bi' cha' tyiquee' ngulu'u yu quiña'a tsa cha' ji'j ngu' bi'.

6.35 Lo'o cua ngusii, li' ñaa ngu' nu ndyaca tsa'a ji'j yu slo yu cha' hcui' ngu' lo'o yu:

—Ná ndi'j ñati ca nde —nacu' ngu'—, lo'o jua'a ngusii tsa juani.

6.36 Tso'o la si culo nu'u cña ji'j ñati quiña'a re cha' tyaa ngu' ca quichi cacua ti, cha' cui'ya ngu' na cacu ngu' —nacu' ngu' ji'j Jesús.

6.37 —Cu'ma, ta ma' na cacu ngu' re —nacu' Jesús ji'j ngu' nu ndyaca tsa'a ji'j li'.

—¿Ha tyu'u scua tucua siyento paxu cui'ya ya xlyá teje' cacu ngu' re, cusu'? —nacu' ngu' ji'j Jesús.

6.38 —¿Ni lcu'a tya'a xlyá teje' ntsu'u ji'j ma' lacua? —nacu' Jesús—. Culacua ma' xi ji'j —nacu' ji'j ngu'. Ngulana ngu' si lo'o xi na cacu ndya'a ñati bi', li' xa' nchcui' ngu' lo'o Jesús.

—Ca'yu tya'a ti xlyá teje' lo'o tucua tya'a ti cualya lo'o ji'j ngu' nde —nacu' ngu' ji'j Jesús li'.

6.39 Lo'o li' ngulo Jesús cña ji'j ngu' quiña'a cha' tyaca'a ngu' xi lo quii sube cuentya taju ngu'.

6.40 Li' cuentya taju ti ndyaca'a ngu' lo yuu; cuentya sca siyento tya'a ñati sca taju, cuentya tu'ba tyii tya'a ñati sca taju, jua'a ndyaca'a ngu'.

6.41 Li' ndaya' Jesús ji'j nu ca'yu tya'a xlyá teje' lo'o nu tucua tya'a cualya bi', nguxña'a yu nde cua cha' tya yu xlyá'be ji'j ycu' Ndyosi xqui'ya xlyá, lo'o jua'a xqui'ya cualya. Ndyá'be xlyá li', nda yu xlyá yu'be ji'j nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'j cha' tacha ngu' ji'j nu ngu' quiña'a bi'; la cui' jua'a ngusa'be yu ji'j cualya cha' cacu ngu'.

6.42 Jua'a ngua cha' ndyacu lcaa ngu', lo'o nguaala' ji'j ngu'.

6.43 Lo'o ndye ndyacu ngu', nguxuti'j ngu' lcaa yu'be nu ndyanu, lo'o yu'be xlyá lo'o yu'be cualya; ngutsa'a tii tyucuaa tya'a hcubi lo'o yu'be bi' li'.

6.44 Jua'a ngua cha' ca'yu mil tya'a ngu' qui'yu ndyacu xlyá lo'o cualya nu ngua tsá bi'.

Nguta'a Jesús lo hitya tayu'

6.45 Lo'o li' ngulo Jesús cña ji' nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i, cha' tyatí ngu' ne' yaca ni'i sube ti, cha' tsaa ngu' nde loo la su tsaa ycui' ca chaca tsu' tayu' hasta ca quichí Betsaida. Tyanu Jesús cha' chcuí salya' lo'o nu ngu' quiña'a bi', cha' tyaa ngu' quichí ca to' tyi ngu'.

6.46 Lo'o cua nchcuí salya' lo'o ngu', ndu'u Jesús ndyaa ycui' ti yu nde sii' ca'ya cha' chcuí yu lo'o ycui' Ndyosi Sti yu.

6.47 Lo'o ndyaa cuichaa ntsu'u ngu' tyijyu' lo hitya ne' yaca ni'i sube ti, ndyanu Jesús ycui' ti nde lo yuu btyi.

6.48 Na'a Jesús cha' lye tsa ndyu'ni ngu' cña cha' xna yaca ni'i bi' lo hitya, cha' nguula tsa cui'i ndyaca lo hitya. Lo'o cua quixee ti, li' lijya Jesús ndya'a lo hitya ti. Cua tyeje tacui ti Jesús,

6.49 lo'o li' na'a ngu' ji'i yu ndya'a yu lo hitya. Ngusi'ya tsa ngu' li', cha' sca jyo'o laca ngua ti' ngu'.

6.50 Na'a ca ta'a ngu' ji'i, lo'o jua'a ndyutsii tsa ngu' li'. Hora ti ndacha' Jesús ji'i ngu':

—Cua'ni tlyu tyiquee ma, na' laca —nacu' yu—. Ná cutsii ma —nacu' Jesús ji'i ngu'.

6.51 Li' ndyatí Jesús ne' yaca ni'i lo'o ngu', hora ti ngua ti cui'i li'. Ndube tsa ti' ngu' li', ngulacua tsa ti' ngu'.

6.52 Ná nda ngu' cuentya tsiya' ti ñi'ya ngua cha' nguta'a Jesús lo hitya. La cui' ti cha' ná ngua cuayá' ti' ngu' ñi'ya nu ngua'ni Jesús lo'o ngusa'be yu ji'i xlyá bi'. Na cua ndyacu' hique ngu'.

Ngua'ni Jesús jo'o ji'i ngu' quicha nde Genesaret

6.53 Li' ndyalaa yaca ni'i chaca tsu' tayu' lo'o ngu', ca loyuu su cuentya Genesaret ndyalaa ngu' li'. Lo'o ngusca' ngu' ji'i yaca ni'i bi',

6.54 li' ndyu'u ngu'. Hora ti ndyuloo ñati nu ca tyi bi' ji'i Jesús.

6.55 Ngusna ngu' ndyaa ngu' ca slo ca ta'a ngu' quicha, cha' tyaa lo'o ngu' ji'i ngu' quicha bi' slo Jesús; masi ngu' quichí cacua ti, masi ngu' tyijyu' la xi, ndyi'ya ngu' ji'i ngu' quicha lijya. Masi ne' catya, masi lo jaa' ti ndyaa ngu', cha' tyalaa ngu' ca su ndu Jesús.

6.56 Tyuu tya'a quichí su ndyaa Jesús, lo'o quichí tlyu, lo'o quichí sube ti, lo'o to' tyi ñati ti ne' quixí, lcaa su ndya'a yu ñaa ngu' ñaa lo'o ngu' ji'i nu quicha ji'i ngu'. Ndiña ngu' chacuayá' ji'i Jesús cha' cala' ti ngu' quicha masi quiya' ste' ti yu. Lo'o lcaa nu quicha nu ndyala' ste' Jesús ni, hora ti ngua tso'o ngu' bi' li'.

Na laca nu cua'ni ñu'u ji'i tyiquee ñati

7.1 Lo'o li' ndyalaa sca taju ngu' fariseo, ndya'a ngu' lo'o xi mstru nu nclu'u cha' jo'ó ne' laa nde quichí Jerusalén. Lijya ngu' ca su ndu Jesús.

7.2 Ndube ti' ngu' bi', cha' ntsu'u ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i Jesús nu ndacu tyaja masi bilya tyaati ya' ngu' ñi'ya lo'o nclu'u mstru cha' jo'ó ji'i ngu' cha' cua'ni ngu'.

7.3 (Nu ngu' fariseo, lo'o jua'a lcaa tya'a ngu' judío ni, ná cacu ngu' si bilya tyaati tso'o ya' ngu' ñi'ya nu nguscua jyo'o cusu' sa'ni la cha' cua'ni ngu'.

7.4 Lo'o tsaa ngu' lcaya' cui'ya ngu' sca na cacu ngu', tyaa lo'o ngu' ji'i toni'i li'; pana ná ntsu'u chacuayá' cacu ngu' ji'i si bilya cua'ni lubii ngu' ji'i tyucui ña'a ngu'. Quiña'a tsa cña tacati jua'a cua ngulu'u jyo'o cusu' ji'i ngu' judío cha' cua'ni ngu'; ñi'ya nu tyaati tasa ji'i ngu', ñi'ya nu tyaati castyu, ñi'ya nu tyaati quityu' chcuá, ñi'ya nu tyaati ca'ña, cha' caca lubii scaa na bi' cuentya ji'i ycui' Ndyosi, ngua ti' ngu'.)

7.5 Bi' cha' ndi'ya nchcuane ngu' ji'i Jesús li', nu ngu' fariseo bi' lo'o mstru cha' jo'ó bi' ni:

—¿Ni cha' laca ná tso'o ndyu'ni ngu' nu ndyaca tsa'a jinu'u? —nacu' ngu' ji'i yu—. Ná ndaquiya' ngu' bi' ji'i cña nu cua ngulu'u jyo'o cusu' ji'na cua sa'ni la, cha' ná ndyaati tso'o ya' ngu' lo'o cacu ngu' tyaja —nacu' ngu' bi' ji'i Jesús.

7.6 Li' nguxacu' Jesús cha' ji'i ngu' bi':

—Liñi tsa cha' nu nchcui' jyo'o Isaías ji'í m̄ sa'ni, cha' ñati nu tucua cha' ntsu'u tyiquee m̄ laca m̄. Ndi'ya nguscua nu cusu' Isaías bi' lo quityi ji'í ycuí' Ndyosi:

Ndu'ni tlyu ngu' re jna' cha' tu'ba ti ngu', nacui' ycuí' Ni,
si'í tyucui tyiquee ngu' ndu'ni tlyu ngu' 'na.

7.7 Na cuiñi tsa ngu' re; nacui' ngu' cha' ndyu'ni tlyu ngu' 'na,
pana nclu'u ngu' cha' nu nchcui' ñati ti ji'í tya'a ngu',
masi nacui' ngu' cha' nclu'u ngu' cha' jna' ji'í tya'a ngu', nacui' ycuí' Ni.
Jua'a nscua lo quityi.

7.8 Ná ndube ti' cu'm̄ ñi'ya nu ngulo ycuí' Ndyosi cña ji'í ñati chalyuu; ji'í cña nu ngulu'u jyo'o cusu' ji'na, bi' ti cña ndaquiya' m̄ ji'í —nacui' Jesús ji'í ngu' bi'.

7.9 Lo'o li' xa' nchcui' yu lo'o ngu' bi':

—Tso'o tsa nti' m̄ cha' nguxtyanu m̄ cña nu ngulo ycuí' Ndyosi ji'na; ndulo la cha' nu ngulu'u jyo'o cusu' ji'na, nti' m̄ —nacui' Jesús—.

7.10 ¿Ha ná ntsu'u ti' m̄ cha' nu nchcui' jyo'o Moisés cuentya ji'í ycuí' Ndyosi lo'o ñati sa'ni? “Tucua m̄ cha' nu nchcui' sti m̄, cha' nu nchcui' xtya'a m̄”, nacui' Ni. “Si chcui' m̄ cha' cuxi ji'í sti m̄ ji'í xtya'a m̄, ntsu'u cha' cujuui' ngu' ji'í m̄ li'”, nacui' Ni.

7.11 Pana cuxi tsa cha' nu nchcui' cu'm̄. Na nclu'u m̄ ji'í ngu' cha' tso'o laca si chcui' sca ñati lo'o sti ngu' lo'o xtya'a ngu' ndi'ya: “Nga'aa caca 'na xtyucua na' ji'í m̄, cha' Corbán laca lcaa cha' nu ta na' ji'í m̄ nquicha'”. (Corbán ni, ndi'ya nti' ñacu' cha' bi' cha'cña ji'í ngu' bi': sca na nu cua nda ngu' ji'í ycuí' Ndyosi.)

7.12 Nga'aa nda m̄ chacuayá' cha' xtyucua ngu' bi' ji'í sti ngu' ji'í xtya'a ngu' li' —nacui' Jesús ji'í ngu' bi'—.

7.13 Ná tso'o laca lo'o nclu'u m̄ jua'a. Nga'aa ndaquiya' m̄ ji'í cña nu ngulo ycuí' Ndyosi ji'na, si jua'a culu'u m̄ ji'í ngu'; lye la ndaquiya' m̄ ji'í cha' nu nda jyo'o cusu' lo'o m̄. Lo'o jua'a quiña'a tsa xa' la cha' cuxi ndu'ni m̄ —nacui' Jesús ji'í ngu'.

7.14 Ngua chaca quiya' ngusi'ya Jesús ji'í quiña'a tsa ñati nu lca'a ji'í cha' caa ngu' cacua la xi.

—Cua'a jyaca lcaa cu'm̄ ji'í cha' nu ta na' lo'o m̄, cha' ca cuayá' ti' m̄ sca cha' —nacui' Jesús ji'í ngu' li'—.

7.15 Ná ntsu'u na ndacu ngu' nu cua'ni cha' caca cuxi tyiquee ngu' —nacui' yu—. Lo'o nchcui' ngu' sca cha', lo'o ndyu'ni ngu' sca cña, jua'a caca cuayá' ti' na si cuxi tyiquee ngu' bi'.

7.16 Lcaa m̄ nu nti' cuna m̄, cua'a jyaca tso'o m̄ ji'í cha' bi' juani —nacui' Jesús ji'í ngu'.

7.17 Lo'o ca tiya' la, li' ndyatí Jesús ndyaa ne' sca ni'í. Ndyanu nu quiña'a ñati bi' nde liya' ti. Lo'o li' nchcuane nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'í, ñi'ya ndyu'u cha' ji'í cui' nu nda ca ti yu.

7.18 —¿Ha lo'o cu'm̄ ná ngua cuayá' ti' m̄ cha' bi'? —nacui' Jesús ji'í ngu' li'—. ¿Ha ná jlo ti' m̄ cha' si'í na nu cacu na laca nu cua'ni cha' caca cuxi tyiquee na? Ná taca.

7.19 Lo'o cacu na sca na, li' tyatí bi' nde tyuu tu'ba na, ca ti' bi' nde ne' na li'; lo'o tsa na liya' tye lyiji cha' ji'í li' —nacui' Jesús.

Jua'a nchcui' Jesús cha' ca cuayá' ti' na cha' tso'o cacu na lcaa na nu ndacu ñati.

7.20 Tya nchcui' la Jesús lo'o ngu' bi' li':

—Sca cha' nu nchcui' ñati, sca cha' nu ndyu'ni ñati, jua'a caca cuayá' ti' na si ntsu'u cha' cuxi ne' cresiya ji'í ngu' bi'.

7.21 Si chañi cha' ntsu'u cha' cuxi ne' cresiya ji'í ñati, quiña'a tsa cha' cuxi taca cua'ni ñati bi' li': masi culacua cuxi ti' ngu', masi cua'ni suba' ngu' lo'o xa' ñati, masi tyu'u cha' ji'í ngu' lo'o clyo'o xa' ñati, masi cujuui' ngu' ji'í tya'a ngu',

7.22 masi ngu' cuaana caca ngu', masi tyacui ti' ngu' ji'í sca na nu ntsu'u ji'í xa' ñati, masi caca lya' ti' ngu' ji'í xa' ñati, masi tucua cha' tyu'u tyiquee ngu', masi suba' tsa cua'ni ngu', masi caca liye' ti' ngu',

masi cuentyu tsa caca ngu', masi caca tyixi tsa tu'ba ngu', masi ná cube ti' ngu' tsiya' ti.

7.23 Na cua ntsu'u tyiquee ñatj̄ ji'j̄ lcaa cha' cuxi bi', bi' cha' ndiya ti' ngu' cua'ni ngu' ji'j̄. Bi' laca cha' nu ndu'ni cha' ná lubii cresiya ji'j̄ ñatj̄ chalyuu.

Jlya ti' sca nu cuna'a xa' tsu' ji'j̄ Jesús

7.24 Lo'o li' ndu'u Jesús ndyaa tyijyu' nde loyuu su cuentya quich̄i Sidón, nde su cuentya quich̄i Tiro li'. Ngua ti' yu cha' tyanu yu sca ne' ni'j̄ cuaana ti cajua; pana ná ngua ji'j̄, cha' yala ti ngujui cha' ji'j̄ ngu' macala ndi'j̄ yu.

7.25 Lo'o jua'a ntsu'u sca nu cuna'a ngu' quich̄i bi'; ngua cuayá' ti' mala su ndi'j̄ Jesús, bi' cha' yaa ma' su ndi'j̄ yu. Cua ngusñi sca cui'j̄ cuxi ji'j̄ sca nu cuna'a piti, sñi' nu cuna'a bi'; bi' cha' ngutu st̄j̄ xtya'a nu piti nde loo Jesús,

7.26 ngüijña ma' cha' clyu ti' ji'j̄ yu, cha' culo yu cui'j̄ cuxi nu ntsu'u ji'j̄ sñi', nti' ma'. Cha'cña ji'j̄ ngu' griego nchcui' nu cuna'a bi', cha' ngu' xa' tsu' laca ma', ngu' sirofenicia.

7.27 —Clyo nda ngu' na cacu sñi' ngu' —nacuj̄ Jesús—. Ná tso'o si xñi ngu' tyaja nu ndyacu sñi' ngu' cha' ta ngu' ji'j̄ xne' ti —nacuj̄ Jesús ji'j̄ nu cuna'a bi'.

7.28 —Chañi cha' jinu'u —nacuj̄ nu cuna'a—, pana ntsu'u chacuayá' cacu xne' satya nu ndyalú ne' mesa laja lo'o ndyacu nu sube —nacuj̄ ji'j̄ Jesús.

7.29 —Tso'o nchcui' nu'u —nacuj̄ Jesús—. Tso'o ti tyaa nu'u to' tyi juani, cha' cua ndyaca tso'o sñi' nu'u juani —nacuj̄ yu ji'j̄ nu cuna'a bi' li'.

7.30 Ndu'u nu cuna'a bi' ndyaa, ndyalaa to' tyi su ntsiya sñi' lo qui'ña. Li' na'a nu cuna'a cha' cua ndyaca tso'o sñi', nga'aa ntsu'u cui'j̄ cuxi ji'j̄.

Ngua'ni Jesús jo'o ji'j̄ ñatj̄ cu'u

7.31 Lo'o li' ndu'u ngu' quich̄i Tiro, ñaa ngu', nteje tacui ngu' quich̄i Sidón, nteje tacui ngu' nde Decápolis, la cui' loyuu su nscua tii tya'a quich̄i. Li' ngxu'tyuu ngu' yaa nde to' tayu' Galilea.

7.32 Li' ñaa xi ñatj̄ slo Jesús, ñaa lo'o ngu' ji'j̄ sca nu cu'u. Na cu'u jyaca yu, jua'a ná nhca chcui' tso'o yu. Li' nchcui' ngu' lo'o Jesús cha' sta ya' hique nu quicha bi'.

7.33 Ndyaa lo'o Jesús ji'j̄ nu quicha bi' sca se'j̄ cacua ti su ná ndi'j̄ ñatj̄. Li' ndyajo' sne ya' Jesús tyuu jyaca nu quicha bi', ngutu'u hitya sañi' Jesús, cuati ngusta sne ya' lo ltse' nu quicha.

7.34 Li' ngxu'ña'a Jesús nde cua, lye tsa ñaa xtyi'i li'.

—Efata —nacuj̄ Jesús ji'j̄ nu quicha bi' li'. (Ndi'ya ndyu'u cha' bi' cha'cña ji'j̄ yu: Tyaala tyuu jyaca nu'u, jua'a nti' ñacuj̄ cha' bi'.)

7.35 Hora ti ndyaala tyuu jyaca yu li'; nduna tso'o yu, ngua tso'o ltse' yu cha' tso'o ti nda yu cha' lo'o ngu'.

7.36 Li' ngulo Jesús cña ji'j̄ ngu' cha' ná cacha' ngu' ji'j̄ xa' ñatj̄ ñi'ya ngua ji'j̄ nu quicha bi'. Pana ná nduna ngu'; lye la nguañi cha' bi', masi lye ngulo Jesús cña ji'j̄ ngu' cha' ná cacha' ngu' ji'j̄ tya'a ngu'.

7.37 Ndube tsa ti' ngu' lo'o ndyuna ngu' ñi'ya ngua cha' bi'.

—Tso'o tsa ndu'ni yu bi' —nacuj̄ ngu'—, lo'o ji'j̄ ngu' nu cu'u jyaca nhca ji'j̄ yu ndu'ni yu cha' ndyaca tso'o ngu'; hasta lo'o nchcui' ngu' quicha bi' chaca quiya' xqui'ya yu, masi ngua cu'u tu'ba ngu'.

Nda Jesús na ndyacu jacua mil tya'a ñatj̄

8.1 Ngua chaca tsa. Tya tsubi' ndyu'u ti'j̄ quiña'a tsa ñatj̄ slo Jesús, bi' cha' nga'aa ntsu'u na cacu ngu' juani. Li' nchcui' Jesús lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'j̄:

8.2 —Tya'na tsa ti' na' ji'j̄ nu ngu' quiña'a re —nacuj̄—, cha' sna tsa cua nguta'a ngu' lo'o na'. Nga'aa ntsu'u tsiya' ti na cacu ngu' juani.

8.3 Ná tso'o culo na' cña ji'j̄ ngu' re cha' tyaa ngu' juani, ña'a lo'o jbi'ña ti ndya'a ngu'; nga'aa talo ngu'

tya'a ngu' tyucuii cha' tyalaa ngu' to' tyi ngu', cha' jua'a ndi'i xi ngu' nu tyijyu' tsa lijya ngu' —nacui Jesús ji'i ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i.

8.4 —¿Ñi'ya cua'ni na ca nde? —nacui ngu' bi' li'—, cha' ná ndi'i ni sca ñati. Ná caja ñi'ya ta na na cacu ngu' re —nacui nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i bi'.

8.5 —¿Ni lcu'a tya'a xlyá ntsu'u ji'i ma? —nacui Jesús ji'i ngu' bi' li'.

—Cati tya'a ti xlyá teje' lo'o ji'i ya —nacui ngu' ji'i.

8.6 Li' ngulo Jesús cña ji'i nu ngu' quiña'a bi', cha' tyaca'a ngu' lo yuu. Ndaya' yu ji'i nu cati tya'a xlyá teje' bi', ndya xlyabe' ji'i ycu'i Ndyosi xqui'ya cha' ntsu'u na cacu ngu'. Li' ngusa'be yu xlyá bi', nda yu yu'be ji'i nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i cha' tacha ngu' ji'i nu ngu' quiña'a bi', cha' cacu ngu' ji'i.

8.7 Lo'o xi cualya sube ntsu'u ji'i ngu'; bi' cha' lo'o ngulacua Jesús ji'i cualya bi', li' ngulo yu cña cha' tacha ngu' yu'be cualya bi' ji'i nu ngu' quiña'a bi', cha' cacu ngu' ji'i.

8.8 Lo'o ndyacu ngu' ji'i, nguaala' tsa ji'i ngu' li'. Lo'o li' nguxuti'i ngu' lcaa satya nu tya'a ndyanu su ndyacu ngu', ngutsa'á cati tya'a chcubi lo'o yu'be bi'.

8.9 La cui' tsá bi' cua ndyacu jacua mil tya'a ñati. Lo'o nchcui' salya' Jesús lo'o nu ngu' quiña'a bi',

8.10 li' ndyatí yu ne' yaca ni'i sube lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i, ndyaa yu lo'o ngu' nde su naa Dalmanuta.

Ña'a cui'ya ngu' sca cha' tlyu nu cua'ni Jesús, nti' ngu'

8.11 Li' ndyu'u tucua xi ngu' fariseo slo Jesús cha' xuu ngu' lo'o yu. Ngua ti' ngu' cha' caja ñi'ya chcu'i ngu' sca cha' cuxi ji'i yu; bi' cha' ndijña ngu' fariseo bi' ji'i yu cha' culu'u yu sca cha' tlyu ji'i ngu', sca cha' tonu nu tyu'u tucua nde cua' chacuayá' ji'i ycu'i Ndyosi.

8.12 Li' nda xtyi'i Jesús hasta ca ne' cresiya ji'i.

—Lcaa ñati nu lu'ú nde chalyuu tyempo juani ni, ¿ni cha' laca xcui' na nti' ngu' cha' cua'ni na' sca cha' tlyu chacuayá' ji'i ycu'i Ni cha' ña'a ngu' ji'i? —nacui Jesús—. Cha' liñi nchcui' na' lo'o ma, cha' ná ta ycu'i Ni chacuayá' ña'a ma ni sca cha' tlyu —nacui Jesús ji'i ngu' bi'.

8.13 Lo'o li' nguxtyanu yu ji'i ngu' fariseo bi'; xa' ndyatí yu ne' yaca ni'i sube ti lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i bi', nteje tacui ngu' lo' tayu', ngutu'u ngu' chaca tsu' li'.

Ngu' fariseo laca ñi'ya nti' scua' tiye'

8.14 Ngujlyaa ti' nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i Jesús cha' tsa'a lo'o ngu' na cacu ngu' tsá bi', sca xlyá teje' ti ntsu'u ji'i ngu' nde ne' yaca ni'i sube.

8.15 Lo'o li' nda Jesús chaca cuii lo'o ngu':

—Tii ti ti' ma tyi'i ma —nacui yu—, cui'ya ma cuentya ñi'ya ndu'ni scua' tiye' nu nda ngu' bi', nu ngu' fariseo lo'o ngu' nu cuentya ji'i rey Herodes ni.

8.16 Cuaana ti nchcui' ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i lo'o tya'a ngu' li':

—Xqui'ya cha' ná ntsu'u la xlyá teje' ji'na, bi' cha' nchcui' yu cha' ji'i scua' tiye' lo'o na —nacui ngu' ji'i tya'a ngu'.

8.17 Pana ngua tii Jesús cha' ná ngua cuayá' ti' ngu' bi'.

—¿Ni cha' laca ndube ti' ma cha' ná ntsu'u na cacu ma? —nacui yu ji'i ngu' bi' li'—. ¿Ha ná jlo ti' ma? ¿Ha ná nchca cuayá' ti' ma? ¿Ha ndyacu' hique ma? —nacui yu—.

8.18 Ntsu'u si'yu cloo ma, ¿ha ná nchca ña'a ma? Ntucua jyaca ma, ¿ha ná nchca cuna ma? ¿Ha ná ndyi'u ti' ma tsiya' ti?

8.19 Nu lo'o ngusa'be na' ca'yu tya'a xlyá teje' ndyacu nu ca'yu mil tya'a ñati bi' ni, ¿ni lcu'a tya'a chcubi ntsu'u yu'be xlyá nu cua nguxuti'i ma li'? —nacui Jesús ji'i ngu'.

—Tii tyucuaa tya'a chcubi —nacui ngu' ji'i.

8.20 —La cui' jua'a lo'o ngusa'be na' cati tya'a xlyá teje' ndyacu nu jacua mil tya'a ñati bi', ¿ni lcu'a tya'a chcubi ntsu'u yu'be xlyá nu cua nguxuti'i ma li'? —nacui yu ji'i ngu'.

—Cati tya'a chcubi —nacuj ngu' ji'i.

8.21 —¿Ha bilya caca cuayá' ti' ma lacua? —nacuj Jesús ji'i ngu' bi' li'.

Ngua'ni Jesús jo'o ji'i sca ngu' cuityi' ca Betsaida

8.22 Lo'o li' ndyalaa ngu' ca nde quichi Betsaida. Hora ti ñaa lo'o ngu' quichi ji'i sca nu cuityi' slo Jesús. Ndiña tsa ngu' ji'i yu cha' sta ya' yu hique nu quicha, ngua ti' ngu'.

8.23 Bi' cha' ndaya' Jesús ya' nu cuityi', ndyaa lo'o yu ji'i ca to' quichi. Ngutu'u hitya sañi' Jesús cloo nu quicha, ngusta ya' yu cloo nu cuityi' bi' li'.

—¿Ha cua ña'a nu'u sca na? —nacuj Jesús ji'i nu quicha.

8.24 Cua ngulane ña'a nu quicha cacua ti li'.

—Cua nchca ña'a na' xi —nacuj nu quicha—. Tsa lyiji tsa tyaca' ña'a na', ñi'ya ña'a yaca ña'a ngu' lo'o ndya'a ngu' —nacuj nu quicha bi' ji'i Jesús.

8.25 Xa' ngusta ya' Jesús cloo nu quicha bi'. Lo'o ngxña'a tso'o nu quicha chaca quiya', li' cua ngua ña'a tso'o ji'i lcaa ñati; cua ndyaca tso'o cloo li'.

8.26 Pana ngulo Jesús cña ji'i cha' tyaa to' tyi:

—Ná tsa nu'u nde lquichi juani, ná cacha' nu'u ji'i ñati na ca nu ngua jinu'u —nacuj Jesús ji'i nu ngua quicha bi'.

Ndacha' liñi Pedro cha' ycui' Cristo laca Jesús

8.27 Tya ndyaa la Jesús lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i, ndyaa ngu' tyuu tya'a quichi sube ti ca loyuu su cuentya Cesarea de Filipo. Laja lo'o ndya'a ngu' tyucui, li' nchcuane Jesús ji'i ngu'.

—Lo'o nchcui' ñati jna', ¿tilaca laca na', nti' ngu'? —nacuj Jesús ji'i ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i.

8.28 —Ntsu'u ngu' nu nchcui' cha' jyo'o Juan nu ntyucuatya ji'i ngu' tya tsubi' la laca nu'u —nacuj ngu'—. Xa' la ñati ni, nchcui' ngu' cha' jyo'o cusu' Elías laca nu'u; lo'o xa' la ñati ni, nchcui' ngu' cha' sca jyo'o cusu' nu ngua tu'ba ji'i ycui' Ndyosi sa'ni la laca nu'u.

8.29 —Lo'o cu'ma ni —nacuj Jesús—, ¿tilaca laca na' nti' ma? —nacuj yu ji'i nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i.

Hora ti nguxacuj Pedro cha' ji'i yu:

—Cristo laca nu'u —nacuj Pedro li'.

8.30 Ngulo Jesús cña ji'i ngu' li', cha' ná cacha' ngu' cha' bi' ji'i xa' la ñati.

Nda Jesús cha' lo'o ngu' cha' cua cajaa ti ycui'

8.31 Lo'o li' nguxana Jesús ngulu'u yu ji'i ngu' ndi'ya:

—Ntsu'u cha' caa quiña'a tsa cha' ti'i nu caca ji'i ycui' na', masi ycui' Ndyosi cua nda Ni 'na lijyaa cha' caca na' ñati —nacuj Jesús ji'i ngu'—. Nde loo la chcui' tsa ngu' cuentyu jna'; lo'o nu ngu' cusu', lo'o sti jo'ó nu laca loo, lo'o mstru cha' jo'ó ni, lcaa ngu' bi' chcui' ngu' cha' nu cuiñi laca na'. Lo'o jua'a cujuui ngu' jna' li'; pana lo'o tyu'u scua sna tsa, li' tyu'ú na' chaca quiya'.

8.32 Liñi ngulu'u Jesús cha' bi' ji'i nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i; bi' cha' ngusñi Pedro ya' Jesús li', nchcui' lo'o yu cha' ngua ti' cua'a ji'i yu, cha' nga'aa chcui' Jesús jua'a.

8.33 Li' nguxtyacui Jesús su ndu ti, nxña'a yu ji'i nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i; ndacu' yu tsiya' ti cha' nu nchcui' Pedro li'.

—Tyu'utsu' nu'u 'na, Satanás —nacuj yu ji'i Pedro—, cha' nga'aa tacu' loo nu'u cha' 'na. Si'i ñi'ya nu nclacua ti' ycui' Ndyosi nlyacua ti' nu'u juani, sca cha' nu ndya'a tyiquee ñati chalyuu ti nlyacua ti' nu'u —nacuj Jesús ji'i Pedro.

8.34 Lo'o li' ngusi'ya Jesús ji'i nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i, lo'o ji'i nu quiña'a tsa ñati nu lca'a ji'i cha' tyaa ngu' slo yu. Nchcui' yu lo'o ngu' li':

—Si ntsu'u ngu' nu chañi cha' nti' ngu' tsa ngu' lo'o na' —nacuj yu—, nga'a cha' xtyanu ngu' bi' lcaa

cha' nu ntsu'u tsa tyiquee ngu' bi' ji'i, cha' tya'a ngu' lo'o na' lcaa tsa, masi cujuii ñati' ji'i ngu' bi' cuentya 'na.

8.35 Chcuna' chalyuu ji'i ngu' si xcui' nlyacua tsa ti' ngu' ñi'ya caca ji'i ycu' ti' ngu'; pana quije chalyuu nu ná nga'a cha' tye ji'i ngu' si tyaja'a ngu', masi cujuii ñati' ji'i ngu' cuentya 'na, xqui'ya cha' nchcui' ngu' cha' tso'o jna' lo'o xa' ñati'.

8.36 Ná tyanu cha' tso'o ji'i ngu', masi ngua'ni tsa ngu' ngana nde chalyuu nquicha'; lo'o cajaa ngu', li' chcuna' lcaa chalyuu ji'i ngu'.

8.37 Ná taca ta ngu' caya' cha' caja la chalyuu ji'i ngu'.

8.38 Caca tyuju'u ti' na' nu cua nda Ni 'na lijyaa cha' caca na' ñati', nu lo'o ña'a na' ji'i scaa ñati' chalyuu nu ntyuju'u ti' jna', masi tyuju'u ti' ngu' bi' ji'i cha' tso'o nu nchcui' ti' na'. Si xqui'ya na' tyuju'u ti' ngu' bi' slo ngu' cuxi chalyuu juani, masi slo ngu' suba' chalyuu juani, li' caca tyuju'u ti' na' ji'i ngu' bi' nu lo'o caa na' chaca quiya' nde loo la cha' caca na' loo ji'i ñati'. Li' lye tsa ña'a xee caca lo'o tyaa na' chaca quiya' chacuayá' ji'i Sti na'. Caa na' lo'o xca nu tacati tsa ji'i ycu' Ni, cha' lubii tsiya' ti' ngu' xca bi' —nacu' Jesús ji'i ngu'.

9.1 Tya nchcui' la Jesús lo'o ngu' li':

—Chañi cha' nu nchcui' na' lo'o ma —nacu' yu—, cha' ntsu'u ngu' nu tya ndu lo'o na chalyuu re juani, nu ca cuayá' ti' cha' cua nguxana cha' laca ycu' Ndyosi loo ne' cresiya ji'i ñati' chalyuu, nu lo'o tya lyiji cajaa ngu'. Tlyu tsa chacuayá' ntsu'u ji'i Ni lo'o caca Ni loo li'.

Cua ngutsa'a ña'a tyucui ña'a loo Jesús

9.2 Lo'o cua ndya'a scua tsa li' ndu'u Jesús ndyaa; lo'o Pedro, lo'o Jacobo, lo'o Juan ndyaa lo'o. Jacua tya'a ti' ngu' bi' ndyaa ngu' lo' xlya ca'ya cua, ná lo'o xa' ñati' ndyaa ngu'. Ca bi' laja lo'o na'a ngu' ji'i Jesús, cua ngutsa'a ña'a tyucui ña'a loo yu.

9.3 Na'a ngu' cha' ndubi tsa ña'a ste' Jesús, ngati' tsa ña'a. Ná nchca ji'i sca ñati' chalyuu qui' ji'i ste' ngu' jua'a, masi jlo tsa ti' ngu' ñi'ya nu tyaati' late' ji'i ngu'.

9.4 Laja lo'o na'a ngu', li' ndu'u tucua jyo'o Elías lo'o jyo'o Moisés, ndu' jyo'o bi' nchcui' ngu' lo'o Jesús.

9.5 Li' nchcui' Pedro lo'o Jesús:

—Mstru —nacu'—, tso'o tsa cha' ndi'j ya ca nde lo'o nu'u. Ta nu'u chacuayá' cuiñá ya sna tya'a chcu'ya, tsaca laca su tyi'j ycu' nu'u, chaca su tyi'j La Moisés, chaca su tyi'j La Elías —nacu' Pedro ji'i Jesús.

9.6 Ndyutsij tsa Pedro lo'o tya'a ndya'a, bi' cha' nga'aa jlo ti' ngu' ñi'ya cha' nu chcu' ngu'.

9.7 Lo'o li' ndu'u tucua sca coo nguxij tyucui ña'a hichu' ngu' su ndu' ngu', li' nguañi nchcui' ycu' Ndyosi lo'o ngu' laja coo bi':

—La cui' yu re laca nu sca ti' Sñi' na' —nacu' Ni—, tyaca'a tsa yu 'na. Cua'a jyaca ma ji'i yu re lo'o chcu' yu lo'o ma.

9.8 Hora ti nguxña'a ngu' su ndu' jyo'o bi' tsa, pana na'a ngu' cha' nga'aa ndu' nu ngu' bi'; sca ti Jesús ndu' lo'o nu sna tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i.

9.9 Li' ndu'u ngu' ñaa ngu'. Laja lo'o ngua'ya ngu' lo' xlya ca'ya, ngulo Jesús cña ji'i ngu' cha' ná cacha' ngu' ji'i xa' ñati' ñi'ya ngua' cha' nu cua na'a ngu' lo' xlya ca'ya.

—Nu lo'o cajaa ycu' na' nu cua nda Ni 'na lijyaa cha' caca na' ñati', lo'o li' tyu'ú na' chaca quiya', li' taca cacha' ma cha' bi' ji'i xa' ñati' —nacu' Jesús ji'i ngu' bi'.

9.10 Ndaquiya' ngu' ji'i cha' nu nchcui' yu, masi ndube tsa ti' ngu' ji'i cha' nu nchcui' yu, nu lo'o cua nacui' yu cha' tyu'ú ycu' yu chaca quiya' lo'o ngujui yu.

9.11 Li' nchcuane ngu' bi' ji'i Jesús:

—Nu mstru cha' jo'ó bi' ni, çñi'ya ndyu'u cha' nu nchcui' mstru bi', lo'o nacui' ngu' cha' clyo ntsu'u cha' caa jyo'o Elías nde chalyuu chaca quiya'? —nacu' ngu' ji'i Jesús.

9.12 9.13 —Chañi, ntsu'u cha' cãã jyo'o Elías clyo cha' cua'ni cho'o ji'i lcaa na —nacui Jesús—. Cacha' liñi na' ji'i ma juani cha' cua laca ndyalaa jyo'o Elías bi' nde chalyuu. Lo'o jua'a cua ngua'ni ngu' lo'o yu ñi'ya nu nscua lo quityi cha' caca ji'i —nacui Jesús ji'i ngu' bi'—. La cui' jua'a, cua nscua cha' jna' lo quityi ji'i ycu'i Ndyosi, cha' ntsu'u cha' chcube' na' nu cua nda Ni 'na lijyaa cha' caca na' ñati, lo'o jua'a nscua cha' ntsu'u cha' hcui' ngu' cha' suba' jna'.

Ngua'ni Jesús jo'o ji'i sca yu cuañi' nu ngusñi cui'i cuxi ji'i

9.14 Xa' ndyalaa ngu' su ndi'i nu xa' la tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i Jesús chaca quiya'. Cua ndyu'u ti'i quiña'a tsa ñati slo ngu', jua'a ndu xi mstru cha' jo'ó lo'o ngu'; nxlyú mstru bi' cha' hichu' ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i Jesús.

9.15 Ndube tsa ti' nu ngu' quiña'a lo'o na'a ngu' ji'i Jesús lijya. Nxna ngu' slo yu cha' hcui' ngu' lo'o yu li'.

9.16 —¿Ñi'ya cha' nchcui' ma lo'o ngu' jua? —nacui Jesús ji'i ngu' li'.

9.17 Li' hora ti nguxana nchcui' sca ñati nu ndu laja ngu' bi':

—Mstru —nacui ji'i Jesús—, na cua yaa lo'o na' ji'i sñi' na' slo nu'u. Na cu'u yu xqui'ya cui'i cuxi nu ngusñi ji'i yu.

9.18 Lcaa se'i su nxalú cui'i cuxi bi' ji'i yu nclýú yu, li' ndyu'u ngo' tu'ba yu; lye ndyacu la'ya yu, lo'o li' lye ndyaca yaca cuaña' yu. Lo'o jua'a cua ndijña na' ji'i nu ngu' nu ndyaca tsa'a jinu'u jua si tyaja'a ngu' cha' culo ngu' ji'i cui'i cuxi nu ntsu'u ji'i nu quicha re. Pana ná ngua ji'i ngu' —nacui sti nu quicha bi' li'.

9.19 —Ná jlya ti' cu'ma tsiya' ti —nacui Jesús ji'i ngu' bi'—. Cuxi tsa cresiya ji'i ma. Nga'aa tso'o tyanu na' slo cu'ma, nga'aa talo na' ji'i ma tsiya' ti. Pana cãã lo'o ma ji'i nu quicha jua slo na' juani.

9.20 Li' ñaa lo'o ngu' ji'i nu quicha slo Jesús. Nu lo'o na'a cui'i cuxi bi' ji'i Jesús, hora ti nguxalú ji'i nu quicha bi'; nclýú lo yuu, nxasu, nxasu, ntyucua ngo' tu'ba li'.

9.21 Nchcuane Jesús ji'i sti nu quicha li':

—¿Ni jacua' nguxana quicha bi'? —nacui Jesús.

—Tya lo'o cuañi' yu, tya li' ngusñi quicha bi' ji'i yu —nacui sti nu quicha bi'—.

9.22 Tyuu tsa quiya' cua nguxlyú bi' ji'i yu lo quii', nguxtyú ji'i yu lo hitya cha' ngua ti' cui'i cha' cujuui ji'i yu. Cua'ni tya'na ti' nu'u ji'i ya, cua'ni nu'u sca cha' tso'o, cua'ni nu'u jo'o ji'i yu si nchca jinu'u —nacui sti nu quicha bi' ji'i Jesús.

9.23 —¿Ni cha' laca nacui nu'u 'na jua'a, si nchca 'na? —nacui Jesús ji'i—. Lcaa lo cña nchca ji'i sca ñati nu jlya ti' ji'i ycu'i Ndyosi —nacui.

9.24 Hora ti nchcui' sti nu quicha bi' li':

—Jlya ti' na' jinu'u —nacui—, xtyucua nu'u 'na cha' jlya la ti' na' jinu'u hora nu lo'o nga'aa jlya tso'o ti' na' —nacui ji'i Jesús.

9.25 Lo'o na'a Jesús cha' quiña'a la ñati cua tyu'u ti' ti ngu' slo, li' ngulo yu cña ji'i cui'i cuxi bi':

—Cui'i cuxi nu'u ni, la cui' nu'u laca nu ngua'ni cu'u ji'i nu quicha re —nacui Jesús—. Culo na' cña jinu'u juani cha' tyu'u nu'u ji'i yu cuañi' re. Nga'aa xlyú nu'u ji'i yu tsiya' ti —nacui Jesús ji'i cui'i cuxi.

9.26 Ngua'ni bi' cha' cui' ngusi'ya nu quicha, xa' lye tsa nguxalú cui'i ji'i nu quicha bi' lo'o ndu'u cui'i ji'i li'. Nclýú nu quicha bi', ntsiya nguliji ti'. Cua quiña'a tsa ngu' na'a ji'i.

—Cua ngujuui yu —nacui ngu' li'.

9.27 Li' ngusñi Jesús ya' nu quicha bi', nguxatuu Jesús ji'i. Ndatu nu quicha bi', cha' ngua tso'o hora ti.

9.28 Lo'o li' ndu'u Jesús ndyaa yu nde ne' ni'. Li' nchcui' nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i lo'o yu su ntucua ycu'i ti ngu':

—¿Ni cha' ná ngua ji'i ya culo ya ji'i cui'i nu ntsu'u ji'i nu quicha bi'? —nacui ngu' ji'i Jesús.

9.29 —Sca lo ti cui'i cuxi laca bi' —nacui Jesús—. Ná nchca ji'i ma culo ma ji'i sca cui'i jua'a, si ná jña ma chacuayá' ji'i ycu'i Ndyosi cha' caca.

Xa' nchcui' Jesús lo'o ngu' cha' ntsu'u cha' cajaa ycui'

9.30 Lo'o li' ndu'u ngu' bi' quichí bi', nteje tacui ngu' tyuu tya'a quichí loyuu su cuentya Galilea bi'. Ná nti' Jesús cha' caja cha' jí' ngu' quichí bi', cha' nteje tacui ycui' yu lo'o ngu' nu ndyaca tsa'a jí' yu,

9.31 cha' nti' Jesús culu'u la jí' nu ngu' nu ndyaca tsa'a jí' laja lo'o ndya'a ycui' ti ngu'.

—Ntsu'u sca ñatí nu cujuí' cresiya 'na jí' ngu' tisiya cha' cua'ni cuxi ngu' lo'o na', masi cua nda Ni 'na lijyaa cha' caca na' ñatí —nacui' Jesús jí' ngu'—. Cujui' ngu' bi' jna' li'. Pana lo'o tyu'u scua sna tsá tya lo'o cua ndyujui' ngu' 'na, li' tyu'ú na' chaca quiya' —nacui' Jesús.

9.32 Ná ngua cuayá' ti' ngu' nu ndyaca tsa'a jí' ñi'ya cha' nu nchcui' Jesús lo'o ngu'; pana ná ndacha' ngu' jí' yu ñi'ya nu nti' ñacui' cha' nu nda yu, cha' ntsii' ngu' chcui' ngu' lo'o yu li'.

Nchcui' ngu' cha' ndulo la cha' jí' ycui' ca ngu'

9.33 Lo'o li' ndyalaa ngu' nde quichí Capernaum, ndyatí ngu' ne' sca ní'j. Li' nchcuane Jesús jí' ngu':

—¿Ni cha' nchcui' mā lo'o tya'a mā ca tyucui' bi' tsá? —nacui' Jesús jí' ngu' bi'.

9.34 Ná ntaja'a ngu' cacha' ngu' jí' yu ñi'ya cha' nu cua nchcui' ngu' lo'o tya'a ngu' tyucui', cha' ntyuju'u ti' ngu'. Tyempo bi' cua nda ngu' cha' lo'o tya'a ngu' si ndulo la cha' jí' tsaca tya'a ndya'a ngu'.

9.35 Li' ndyaca'a Jesús, xa' nchcui' yu lo'o nu tii tyucuaa tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a jí':

—Ñatí nu nti' caca loo la jí' tya'a ngu' ni, ntsu'u cha' cua'ni ngu' bi' lcaa cña sube ti cha' xtyucua jí' tya'a ngu', ñi'ya ndu'ni sca msu cña jí' xu'na —nacui' Jesús jí' ngu' bi'.

9.36 Lo'o li' ndu'u Jesús sca la'a ti, ñaa lo'o jí' sca nu sube slo ngu'. Li' nguxatú yu jí' nu piti bi' nde loo su ndi' ngu'. Laja lo'o ngüütyi Jesús jí' nu piti bi', li' nchcui' yu lo'o ngu' chaca quiya':

9.37 —Lo'o xtyucua mā jí' sca ñatí ñi'ya laca nu piti re xqui'ya na', la cui' jua'a na nxyucua mā 'na laca —nacui' Jesús—. Lo'o jua'a, lo'o ndu'ni mā cña 'na, la cui' jua'a ndu'ni mā cña jí' ycui' Ni nu cua nda 'na lijyaa nde chalyuu —nacui' Jesús.

Stu'ba ti ntsu'u tyiquee ngu' lo'o na si ná nxuu tya'a ngu' bi' lo'o na

9.38 —Mstru —nacui' Juan jí' Jesús—, cua na'a ya jí' chaca ñatí nu ngulo jí' cui' cuxi nu ngusñi jí' ñatí. Ndu'ni yu cña bi' chacuayá' jinu'u, nacui' yu, pana ná ndyaca tsa'a yu lo'o cua. Bi' cha' ngua ti' ya cua'a ya jí' yu, cha' ná culo yu jí' cui' cuxi nu ntsu'u jí' ñatí —nacui' Juan.

9.39 —Ná cua'a mā jí' —nacui' Jesús jí' ngu'—. Ñatí nu cua'ni sca cha' tlyu chacuayá' jna' nacui' ngu', nga'aa ca chcui' ñatí bi' cha' cuxi jna' nde loo la.

9.40 Stu'ba ti ntsu'u tyiquee ñatí lo'o na si si' na nxuu tya'a ngu' lo'o na.

9.41 Chañi cha' nu chcui' na' lo'o cu'ma juani: si ta laja ti cua ña'a ca ñatí masi sca tasa ti hitya co'o mā xqui'ya cha' ñatí jí' Cristo laca mā, nde loo la tyacua cha' tso'o jí' ñatí bi'.

Cuxi tsa caca si ntsu'u sca qui'ya nu ndulo la jí'na

9.42 'Ná tso'o culu'u sca ñatí tyucui' cuxi jí' ñatí nu jlya ti' 'na ñi'ya jlya ti' nu sube —nacui' Jesús—.

Tso'o la masi tyaaca' sca quichi tonu yane yu cuxi bi', li' xtyú ngu' jí' yu lo hitya tyujo'o.

9.43 Nga'a cha' xtyanu mā tsiya' ti jí' sca cha' cuxi nu ndiya tsa ti' mā jí', masi ndulo tsa cha' bi' jí' mā, nti' mā, ñi'ya si laca ya' mā. Tso'o la si xana chalyuu nu ná nga'a cha' tye jí' mā, masi ná lo'o cha' cuxi nu ndulo tsa jí' mā nquicha', cha' li' ná tyalaa mā su cuxi tsa ca bilyaa. Ná ntsu'u cha' tye cha' ndyaquí quii' ca bi', tsa cu' ti ndyaquí.

9.44 Ná tye cha' cacu conu' cuaña' ngu' ca bi', ni ná tye cha' ndyaquí quii' tsiya' ti.

9.45 La cui' ti cha', masi ndiya tsa ti' mā jí' sca cha' cuxi nu ndyu'ni mā, masi ndulo tsa cha' bi' jí' mā nti' mā, ñi'ya si laca quiya' mā, nga'a cha' xtyanu mā tsiya' ti jí'. Tso'o la si xana chalyuu nu ná nga'a cha' tye jí' mā, masi ná lo'o cha' cuxi bi', cha' li' ná tyalaa mā su cuxi tsa ca bilyaa.

9.46 Ná tye cha' cacu conu' cuaña' ngu' ca bi', ni ná tye cha' ndyaquí quii' tsiya' ti.

9.47 La cui' ti cha', masi ndiya tsa ti' mā sca cha' cuxi nu ña'a mā jí', nga'a cha' xtyanu mā jí' cha' bi'

tsiya' ti, ñi'ya si na culo mā ji'j ycuí' cloo mā. Tso'o la si xana chalyuu nu ná nga'a cha' tye ji'j mā, masi ná lo'o cha' cuxi bi' nu ndulo tsa ji'j mā nquicha', cha' li' ná tyalaa mā su cuxi tsa ca bilyaa.

9.48 Ná tye cha' cacu conu' cuaña' ngu' ca bi', ni ná tye cha' ndyaquí quí' tsiya' ti.

9.49 'Xñi ycuí' Ndyosi lcaa msta' nu tyucui tyiquee ngu' sta ngu' cha' tyaquí cuentya ji'j ycuí' Ni. Lo'o xi teje' sta ngu' lo msta' bi'. Lo'o jua'a xñi ycuí' Ndyosi cha' ji'j cua ña'a ca ñatí nu talo lo'o tyacua cha' ti'í ji'j ngu'.

9.50 Tso'o tsa teje', ndu'nijo'o tsa ji'na, pana si tye cha' cñi' nu ntsu'u ji'j, li' nga'aa cua'nijo'o ji'na, cha' nga'aa caca cñi' bi' chaca quiya'. Lo'o lcaa cu'mā ni, ñi'ya laca teje' laca mā; tso'o tsa cña ndu'ni teje' lo'o sca na cacu na, jua'a tso'o tsa cña cua'ni mā laja ñatí chalyuu si tso'o ti tyi'j mā lo'o tya'a mā.

Ngulu'u Jesús cha' ná xtyanu ngu' ji'j clyo'o ngu'

10.1 Lo'o li' ndu'u Jesús quichí Capernaum bi', ndyaa tyijyu' ca xa' quichí nu ntsu'u su cuentya Judea lo'o xa' la quichí nde chaca tsu' sta'a Jordán. Ca bi' ndyu'u ti'j quiña'a tsa ñatí slo yu. Nclyu'u Jesús ji'j ngu' li', ñi'ya nu nclu'u ti yu ji'j ñatí nde lcaa quichí su ndya'a yu.

10.2 Li' ndyalaa xi ngu' fariseo slo yu cha' ngua ti' ngu' bi' tyijiloo ngu' ji'j Jesús. Li' nchcuane ngu' ji'j yu:

—¿Ha ntsu'u chacuayá' cuentya ji'j cha' cusu' nu ntsu'u ji'na, cha' xtyanu sca ñatí ji'j clyo'o yu? —nacui ngu' bi' ji'j Jesús.

10.3 Li' nguxtyacui Jesús cha' lo'o ngu' bi':

—¿Ni cña ngulo jyo'o Moisés ji'j mā cua sa'ni la lacua? —nacui Jesús ji'j ngu'.

10.4 —Nda jyo'o Moisés chacuayá' ji'j ngu' qui'yu tya'a na cha' culo quityi cha' xtyanu ngu' ji'j clyo'o ngu' tsiya' ti. Nu lo'o ndu'u quityi ji'j nu qui'yu, ndye cha' clyo'o ngu' tsiya' ti; nga'aa ntsu'u cha' clyo'o ngu' bi' li' —nacui ngu' ji'j Jesús.

10.5 Nguxacui Jesús cha' ji'j ngu' li':

—Xqui'ya cu'mā nguscua jyo'o Moisés cha' bi', cha' ná ndaquiya' mā tsiya' ti cha' ji'j ycuí' Ndyosi —nacui Jesús—.

10.6 Pana nu lo'o nguxana ntucua quiya' chalyuu, nu lo'o ngüiñá ycuí' Ndyosi lcaa lo na, ná ngua'ni ycuí' Ndyosi jua'a. “Ngüiñá Ni ji'j ñatí; ngüiñá Ni ji'j sca nu qui'yu, lo'o jua'a ji'j sca nu cuna'a ngüiñá Ni”, nacui quityi ji'j ycuí' Ndyosi.

10.7 “Bi cha' lo'o caja clyo'o sca nu qui'yu, li' tyu'utsu' yu to' tyi sti xtya'a yu, cha' tyi'j yu lo'o clyo'o yu,

10.8 cha' caca ngu' sca ti xtañi tyucuaa ngu' li'.” Nga'aa si' i' tucua tya'a ñatí laca ngu', cha' cua laca ji'j ngu' ñi'ya si laca ngu' sca ti ñatí.

10.9 Bi' cha' ná tso'o xtyanu ngu' ji'j clyo'o ngu', cha' cua nda ycuí' Ndyosi cha' clyo'o ji'j ngu' —nacui Jesús ji'j ngu'.

10.10 Lo'o ndyaa Jesús ne' ni'j ji'j ngu', li' nchcuane nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'j cuentya ji'j cha' nu nda ca ti yu lo'o ngu'.

10.11 Nguxacui Jesús cha' ji'j ngu' li':

—Lo'o culo sca ñatí quityi cha' xtyanu ji'j clyo'o yu, cha' li' taca caja clyo'o yu lo'o chaca nu cuna'a nti' yu, cha' cuxi ndyu'ni yu lo'o nu chaca ñatí bi' —nacui Jesús—.

10.12 Lo'o jua'a sca nu cuna'a nu culo quityi cha' xtyanu ji'j clyo'o, cha' li' taca caja clyo'o lo'o chaca nu qui'yu nti', la cui' ti cha' cuxi ndyu'ni bi' lo'o nu chaca ñatí bi' —nacui Jesús ji'j ngu'.

Ngulacua Jesús ji'j nu sube

10.13 Lo'o li' ngua sca quiya' ñaa lo'o ngu' ji'j tyu'u tya'a nu sube ca su nga'a Jesús. Ngua ti' ngu' cha' sta ya' ycuí' Jesús hique nu sube bi'. Pana ngua'ni tyaala nu ngu' nu ndyaca tsa'a bi' ji'j ngu', cha' ná cāa lo'o ngu' ji'j nu sube.

10.14 Lo'o na'a Jesús ñi'ya nu ndyu'ni ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i, ná ndiya ti' yu cha' ndyu'ni ngu' jua'a: —Ta ma chacuayá' ji'i nu sube cha' caa ngu' ca slo na' —nacui Jesús ji'i ngu' bi'—. Ná cua'a ma chacuayá' ji'i nu sube bi', cha' caa ngu' slo na'. Ñi'ya laca lo'o jlya ti' nu sube ji'i sti ngu', la cui' jua'a ntsu'u cha' jlya ti' ñati' ji'i ycu' Ndyosi, nu lo'o laca Ni loo ne' cresiya ji'i ngu'.

10.15 Chañi cha' nu nchcui' na' —nacui—, cha' ná caca tyatí ngu' cha' ji'i ycu' Ndyosi cha' caca Ni loo ne' cresiya ji'i ngu', si ná tyucui ti' tyiquee ngu' ñi'ya nu ntsu'u tyiquee sca nu sube.

10.16 Lo'o li' ndyala' Jesús ji'i nu sube bi', ngulacua yu ji'i nu sube lo'o ngusta ya' yu hique ngu'.

Nchcui' sca nu culiya' lo'o Jesús

10.17 Tya ndyaa la Jesús tyucui' bi', lo'o li' nxna sca nu qui'yu lijya lca'a ji'i Jesús. Ndyatu sti' slo Jesús li'.

—Mstru, tso'o tsa ndu'ni nu'u —nacui ji'i Jesús—. Cacha' nu'u jna', zna laca cua'ni na' cha' caja chalyuu nu ná nga'a cha' tye 'na? —nacui yu.

10.18 —¿Ni cha' laca nti' nu'u cha' ñati' tso'o laca na'? —nacui Jesús ji'i li'—. Sca ti ycu' Ndyosi laca nu chañi cha' tso'o laca Ni —nacui—.

10.19 Jlo ti' nu'u lcaa cña nu ngulo ycu' Ndyosi ji'i ñati' cua sa'ni la: “Ná cujuui ma ji'i tya'a ñati' ma; ná cua'ni ma cha' suba' lo'o clyo'o xa' ñati'; ná cuaana ma cha' tso'o nu ntsu'u ji'i tya'a ñati' ma; ná chcu' ma cuentyu ji'i tya'a ñati' ma; ná cua'ni ma ngana ji'i tya'a ñati' ma cuaana ti; lo'o jua'a, cua'ni tlyu ma ji'i sti ma, ji'i xtya'a ma, taquiya' ma ji'i cha' nu nchcui' ngu' bi'”.

10.20 —Mstru —nacui nu qui'yu bi' li'—, tya cuañi' na' ndaquiya' na' lcaa cña bi'; lcaa yija ndaquiya' na' ji'i cha' bi'.

10.21 Ntsu'u tsa tyiquee Jesús ña'a ji'i nu qui'yu bi'. Xa' nchcui' yu lo'o li':

—Sca ti cña lyiji cua'ni nu'u —nacui Jesús ji'i—. Yaa clya cujuui' nu'u lcaa cha' tso'o nu ntsu'u jinu'u, cha' tyu'u cñi ta nu'u ji'i ngu' ti' i li'; tyacua xi cha' tso'o jinu'u nde loo la ca su ntucua ycu' Ndyosi. Li' xa' tyaa nu'u ca slo na' cha' tya'a nu'u lo'o na'.

10.22 Lo'o ndyuna nu qui'yu bi' cha' nu nchcui' Jesús lo'o, xa' ña'a ngulacua ti' li'; xñi'i tsa ti' cha' culiya' tsa nu qui'yu bi'. Ndu'u ndyaa li'.

10.23 Nguxtyacui Jesús nxña'a ji'i ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i li'.

—Tucui tsa caca cha' tyalaa ngu' culiya' ca su laca ycu' Ndyosi loo —nacui Jesús ji'i ngu' bi' li'.

10.24 Ndube tsa ti' ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i yu li', cha' nchcui' yu jua'a cha' ji'i ngu' culiya'. Bi' cha' xa' nchcui' Jesús lo'o ngu':

—Cu'ma ngu' cuañi' —nacui Jesús—, tucui tsa caca cha' caca ycu' Ndyosi loo ne' cresiya ji'i ngu', si tiji' tsa ti' ngu' ji'i lcaa cha' tso'o nu ntsu'u ji'i ycu' ca ngu'.

10.25 Lasa la cña tyeje tacui sca na'ni quiya' cuxa, masi sca na'ni tonu ñi'ya sca camello. Lasa la cha' bi', tucui la tyatí sca ngu' culiya' cha' ji'i ycu' Ndyosi cha' caca ycu' Ni loo ne' cresiya ji'i yu.

10.26 Lo'o ndyuna ngu' cha' bi' ndube tsa ti' ngu' li'.

—¿Tilaca taca ji'i clya'a ji'i nu cuxi nu ntsu'u chalyuu lacua, cha' tyalaa ca slo ycu' Ndyosi? —nacui ngu' ji'i Jesús li'.

10.27 Lo'o ngua tii Jesús ñi'ya nu nelyacua ti' ngu', li' nchcui' yu lo'o ngu' chaca quiya':

—Bi' laca sca cha' nu ná nchca cua'ni ñati' chalyuu; pana ycu' Ndyosi ni, nchca ji'i Ni cua'ni cha' tyalaa ngu' slo Ni —nacui Jesús ji'i ngu'.

10.28 Nchcui' Pedro lo'o li':

—Lo'o cuare ni, cua nguxtyanu ya ji'i lcaa na nu ntsu'u ji'i ya cha' tya'a ya lo'o nu'u, ñi'ya nu nacui nu'u cha' cua'ni ya —nacui Pedro ji'i Jesús.

10.29 —Chañi cha' nu nchcui' na' lo'o ma —nacui Jesús—, cha' cua ña'a ca ñati' nu ntsu'u cha' tsa tyijyu' cha' cua'ni cña cuentya jna', lo'o jua'a nguxtyanu ngu' lcaa na nu ntsu'u ji'i ngu' cha' ndyu'ni ngu' cña bi', ná xtyanu na' ji'i ngu' bi' jua'a ti. Masi tyi ngu', masi tya'a ngula ngu' masi qui'yu masi cuna'a,

masi xtya'a ngu', masi sti ngu', masi sñi' ngu', masi yuu nu ntsu'u ji'i ngu', masi tyanu lcaa cha' bi', 10.30 pana la cui' chalyuu juani xa' caja quiña'a la cha' ji'i ngu' bi', tsa ña'a nu nguna' ji'i ngu' bi' ngua ti' ngu'. Caja su caca tyi ngu', caja nu caca tya'a ngula ngu', caja nu caca xtya'a ngu', caja nu caca sñi' ngu', caja yuu su cua'ni ngu' cña; hasta sca siyento tsa lo cua cha' bi' caja ji'i ngu'. Lo'o la cui' jua'a tyacua cha' ti' ji'i ngu', pana ca nde loo la caja chalyuu nu ná nga'a cha' tye ji'i ngu' bi'.

10.31 Nde loo la caca ngu' nu tyu'u tucua su cua tye ti cha'; nde chu' la tyanu ngu' nu ndu'u tucua clyo —nacu' Jesús ji'i ngu'.

Xa' nchcui' Jesús lo'o ngu' cha' cua cajaa ti ycu' i'

10.32 Xa' ndu'u ngu' ndyaa ngu' li', ndyaa Jesús lo'o nu ngu' tya'a ndya'a yu tyucui' tsa ngu' nde Jerusalén. Nde loo ndyaa ycu' i' Jesús. Lye tsa ngulacua ti' ngu' tya'a ndya'a yu, jua'a nu xa' la ñati nu ndya'a lca'a ji'i ngu', ntsii tsa ngu'. Ndyaa lo'o Jesús ji'i nu tii tyucuaa tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i, ndyaatsu' ngu' sca la'a ti cha' chcu' i' Jesús lo'o ngu' bi' ñi'ya cha' nu caca ji'i ycu' i' yu nde loo la.

10.33 —Cua'a jyaca ma —nacu' Jesús ji'i ngu' bi' li'—, cua ngusñi na tyucui' nde ca'ya juani cha' tsa na Jerusalén. Cajua taya' ngu' 'na nu cua nda Ni 'na lijyaa cha' caca na' ñati, cha' tsa lo'o ngu' 'na slo sti jo'ó nu laca loo, slo mstru cha' jo'ó. Cua'ni cuayá' ngu' bi' 'na li'. Chcu' i' ngu' cha' ntsu'u qui'ya 'na, lo'o jua'a xqui'ya bi' ntsu'u cha' cajaa na'. Li' tsa lo'o ngu' bi' 'na slo ngu' xa' tsu' nu laca loo ji'i lcaa na. 10.34 Li' xtyí lo'o ngu' bi' 'na, tyu'u hitya sañi' ngu' bi' loo na', quiji' i' ngu' bi' 'na lo'o reta. Li' cuju' i' ca'a ngu' bi' 'na lo' crusi cha' cajaa na'. Pana lo'o tyu'u scua sna tsá, li' tyu'ú na' chaca quiya'.

Ndijña Jacobo lo'o Juan sca cha' tso'o ji' i' Jesús

10.35 Lo'o li' ñaa Jacobo lo'o Juan tya'a slo Jesús. Sñi' Zebedeo laca ngu' bi'.

—Mstru —nacu' i' ngu'—, tyu'u cha' clyu ti' jinu'u, ntsu'u sca cha' nu nti' ya cha' cua'ni nu'u cuentya ji' i' ya —nacu' i' ngu' ji' i' Jesús.

10.36 —¿Na laca nti' ma cha' cua'ni na' cuentya ji' i' ma? —nacu' i' Jesús ji' i' ngu' li'.

10.37 —Cua'ni nu'u cha' tso'o ta nu'u chacuayá' ji' i' ya cha' stu'ba ti tyaca'a ya lo'o nu'u ca su tlyu su xee tsa, ca su caca nu'u loo nde loo la —nacu' i' ngu' bi'—. Tsaca ya tyaca'a ya la'a tsu' cui' su ntucua nu'u, chaca ya tyaca'a ya la'a tsu' coca jinu'u.

10.38 —Ná jlo ti' ma ñi'ya cha' ndijña ma 'na juani —nacu' i' Jesús ji' i' ngu'—. ¿Ha taca ji' i' ma cha' co'o ma taná clyaa' nu nga'a cha' co'o na'? ¿Ha talo ma si xcube' ngu' ji' i' ma ñi'ya nu nga'a cha' xcube' ngu' 'na nu lo'o cuju' i' ngu' 'na?

10.39 —Taca ji' i' ya —nacu' i' ngu' ji' i' Jesús li'.

—Chañi cha' lo'o cu'ma nga'a cha' co'o ma taná clyaa' nu nga'a cha' co'o ycu' i' na' —nacu' i' Jesús—. Chañi cha' xcube' ma ñi'ya nu nga'a cha' xcube' ngu' 'na.

10.40 Pana, nu tyaca'a ma la'a tsu' cui' 'na, nu tyaca'a ma la'a tsu' coca 'na ni, ná ntsu'u chacuayá' 'na cha' ta na' su tyaca'a ñati ca ndacua. Cua laca ngusubi ycu' i' Ni ji' i' ñati nu tyaca'a nde sii' na' tyempo bi' —nacu' i' Jesús ji' i' ngu'.

10.41 Nu xa' la tii tya'a ngu' nu ndya'a lo'o Jesús ni, lo'o ngua tii ngu' ñi'ya cha' laca nu ngüijña Jacobo lo'o Juan ji' i' Jesús, chii tsa ngua ti' ngu' ña'a ngu' ji' i' ngu' bi' li'.

10.42 Pana nchcui' Jesús lo'o ca ta'a ngu' sca tyempo ti:

—Jlo ti' ma cha' nu ngu' nu laca loo ji' i' ngu' xa' tsu' ni, tyaala tsa ngu' bi' —nacu' i' Jesús—. Lye tsa nclyo ngu' bi' cña ji' i' ngu' ca quichi' tyi ngu'.

10.43 Pana nu cu'ma ni, ná tso'o cua'ni ma jua'a. Lcaa lo cña nu taca xtyucua ma ji' i' tya'a ñati ma, bi' cña ntsu'u cha' cua'ni ma, si cua nti' ma cha' caca ma loo ji' i' ngu' bi'.

10.44 Lo'o jua'a si nti' ma cha' ndulo la cha' ji' i' ma cuentya ji' i' ngu' tya'a ma, ntsu'u cha' cua'ni ma ñi'ya si laca ma msu ji' i' tya'a ñati ma, masi ná lo'o caya'.

10.45 Na' nu cua nda Ni 'na lijyaa cha' caca na' ñati, ná lijyaa na' nde chalyuu cha' caja msu 'na; ycu' i'

na' laca na' msu ji'i ñati, bi' cha' lijya na'. Na cua lijya na' cha' cajaa na' xqui'ya qui'ya nu ntsu'u ji'i ñati, cha' cua'ni lyaá na' ji'i quiña'a tsa ñati li' —nacu' Jesús ji'i ngu'.

Ngua'ni Jesús jo'o ji'i Bartimeo nu cuityi'

10.46 Lo'o li' ndyalaa Jesús ca quichi Jericó. Nteje tacui ngu' cla'be quichi bi'. Nu lo'o cua tyaa ti Jesús lo'o ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i, li' quiña'a tsa ñati ndyaa lo'o ngu' bi'. Jua'a ngua li', to' tyucui nga'a sca nu cuityi' nu naa Bartimeo, ndijña msta ji'i ngu' nu lijya bi'. Sñi' Timeo laca nu quicha bi'.

10.47 Nu lo'o ngua tii yu quicha bi', cha' lijya ycu' Jesús Nazaret, cui' ngusi'ya ji'i Jesús li':
—Jesús, ñati tya'a ji'i jyo'o David laca nu'u —nacu'—, cua'ni tya'na ti' nu'u jna' —nacu' nu quicha bi' ji'i Jesús.

10.48 Tyuu tya'a ñati ngua ti' cua'a ngu' ji'i nu quicha bi', cha' cuaana ti tyaca'a, ngua ti' ngu'; pana ná ntaja'a nu quicha bi', cui' la nxi'ya li':

—Cusu', ñati tya'a ji'i jyo'o David laca nu'u —nacu' nu quicha—, cua'ni tya'na ti' nu'u jna'.

10.49 Li' ndatu Jesús, se'j ti ndu yu li'.

—Ñacu' ma ji'i yu cha' caa yu ca nde —nacu' Jesús.

Li' nacui' ngu' ji'i nu cuityi' cha' tsa ca slo Jesús.

—Cua'ni tlyu tyiquee nu'u juani —nacu' ngu' ji'i nu quicha bi'—. Tyatu nu'u, yaa clya nu'u slo La Jesús jua —nacu' ngu'.

10.50 Li' ngulo nu quicha plee ji'i, nxyanu ji'i. Hora ti ndyatu ngusna ndyaa slo Jesús.

10.51 Li' nchcui' Jesús lo'o nu quicha bi':

—¿Na laca nti' nu'u cha' cua'ni na' lo'o nu'u? —nacu' yu ji'i.

—Mstru —nacu' nu cuityi'—, cua'ni nu'u jo'o 'na, cha' xa' tyaca' tso'o xee cloo na' ña'a na' chaca quiya' —nacu' ji'i Jesús.

10.52 —Tso'o —nacu' Jesús ji'i—, tyaa nu'u to' tyi juani. Jlya ti' nu'u 'na, bi' cha' cua ndyaca tso'o cloo nu'u.

Hora ti ngua tso'o cloo nu cuityi' bi', na'a chaca quiya'. Li' ndu'u lca'a ji'i Jesús tyucui.

Ngua'ni chi' ngu' loo Jesús lo'o ndyalaa yu nde Jerusalén

11.1 Ca tiya' la ndyalaa ngu' cacua ti to' quichi Jerusalén su ndi'i tucua tya'a quichi sube ti nde sii' ca'ya Olivos. Betfagé lo'o Betania naa quichi sube bi'. Li' ngulo Jesús cña ji'i tucua tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i:

11.2 —Yaa ma ca quichi sube ti ndacua ti —nacu'—. Lo'o tyalaa ma to' quichi bi', hora ti ña'a ma ndu sca huru ndyaaca' nu bilya tyucua ngu' chu'. Sati' ma ji'i, cha' tyaa lo'o ma ji'i ca nde.

11.3 Si ntsu'u ngu' nu cacha' ji'i ma ni cha' laca ndyu'ni ma jua'a, li' ñacu' ma ji'i ngu' bi': “Ntsu'u cña nu cua'ni huru re cuentya ji'i ycu' nu Xu'na na. Hora ti tyaa lo'o ya ji'i ni' chaca quiya'.” Jua'a ñacu' ma ji'i ngu' bi' li'.

11.4 Ndu'u ngu' ndyaa ngu' quichi sube ti bi'; nquije huru ji'i ngu' su ndu to' calle, ndyaaca' ni' nde toni'i ji'i ngu'. Lo'o ngusati' ngu' ji'i ni',

11.5 li' nchcui' sca ñati nu ndu cacua ti lo'o ngu' bi':

—¿Ni cha' laca ngusati' ma ji'i huru jua? —nacu' yu ji'i ngu'.

11.6 Ndacha' ngu' ji'i yu bi' ñi'ya cña nu ngulo Jesús ji'i ngu' cha' chcu' ngu' lo'o. Li' nda yu chacuayá' cha' tsa ngu' lo'o huru.

11.7 Ñaa lo'o ngu' ji'i huru slo Jesús li'. Ngusta ngu' camxa ji'i ngu' hichu' huru cha' tyucua Jesús hichu' ni', ndyaa tucua Jesús hichu' li'.

11.8 Lo'o jua'a ngusta ngu' xa' late' lo yuu tyucui' bi', jua'a ndyaa ngu' ngusi'yu ngu' sta' yaca cha' sta ngu' laca' lo yuu, cha' ca tso'o ña'a tyucui' su tyeje tacui huru lo'o Jesús.

11.9 Ngusi'ya ngu' nu ndyaa nde loo Jesús, ngusi'ya ngu' nu lijya nde chu'; lye tsa ndyu'ni chi' ngu' loo Jesús:

—Cua'ni tlyu na ji'i ycu' Ndyosi —nacu' ngu'—. Culacua ycu' Ni ji'i nu qui'yu re nu lijya lo'o chacuayá' ji'i ycu' nu Xu'na na. Masi juani ti, cua'ni tlyu na ji'i ycu' Ndyosi —nacu' ngu'—.

11.10 Tso'o tsa si cua'ni tlyu na ji'i yu re, cha' cua ngulala ti cha' caca ycu' Ndyosi loo ca nde. Li' caca ñi'ya nu ngua lo'o ngua jyo'o cusu' David loo cua sa'ni la —nacu' ngu'—. Masi juani ti, cua'ni tlyu na ji'i ycu' Ndyosi —nacu' ngu'.

11.11 Li' ndyalaa ngu' bi' lo'o Jesús to' quichi' Jerusalén, ndyatí ngu' to' lo'o ji'i quichi' bi'. Hora ti ndyaa na'a Jesús ne' laa tonu cajua li'. Na'a yu ji'i leaa lo na nu ntucua cajua, lo'o li' nguxtyuu yu ñaa yu nde quichi' Betania chaca quiya' lo'o nu tii tyucuaa tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i, cha' ngusii tsa li'.

Ngusta Jesús yabe' ji'i sca yaca quityi nu ná lo'o si'yu

11.12 Lo'o nguxee chaca tsá li' ndu'u ngu' quichi' Betania. Cuati ntyute' tsa Jesús li'.

11.13 Na'a yu cua tyijyu' xi su ndu sca yaca quityi nu ntsu'u laca' ji'i. Ndyaa na'a yu si ntsu'u si'yu lo, pana laca' ti ntsu'u, ná ntsu'u si'yu lo bi' tsiya' ti, cha' tya lyiji tyalaa tyempo tyu'u si'yu lo yaca bi'.

11.14 —Nga'aa cacu ngu' tsiya' ti si'yu nu tyu'u lo yaca cua —nacu' Jesús li'.

Lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i Jesús ni, ndyuna ngu' cha' nu nchcui' yu ji'i yaca bi'.

Ngulo'o Jesús ji'i ngu' cuxi nu ntsu'u ne' laa tonu

11.15 Tya ndyaa la ngu' xi, ndyalaa ngu' quichi' Jerusalén. Li' ndyatí Jesús ndyaa ne' laa tonu jua, nguxana yu ngulo'o yu ji'i ngu' nu ndujui' yu'ba cajua; lo'o ji'i ngu' nu ndyi'ya yu'ba bi', ngulo'o yu ji'i ngu' bi'. Lo'o nu ngu' nu nchcutsa'a cñi ji'i ñati' ni, nguxasu yu mesa ji'i ngu' bi', jua'a nguxasu yu yaca xlya ji'i ngu' nu ndujui' paloma.

11.16 Ná nda Jesús chacuayá' tyeje tacui ngu' lo'o yu'ba ji'i ngu' ca ne' laa tonu bi'.

11.17 Li' nda Jesús sca cha' lo'o ngu' jua:

—Ndi'ya nscua lo quityi ji'i ycu' Ndyosi cuentya ji'i laa re: “Ni'i su caca chcu' leaa ñati' lo'o ycu' Ndyosi, jua'a ñacu' ngu' cha' ji'i ni' 'na, nacu' Ni”. Jua'a nscua lo quityi —nacu' Jesús li'—, pana juani, cua ngua'ni mā cha' to' tyi ngu' cuaana laca ni'i re —nacu' Jesús ji'i ngu' bi'.

11.18 Ndyuna sti jo'ó nu laca loo cha' bi', jua'a ndyuna mstru cha' jo'ó. Na'a ngu' cha' quiña'a tsa ñati' ndaquiya' ngu' ji'i cha' nu nclyu'u Jesús ji'i ngu', bi' cha' ntsii' nu ngu' tlyu bi' si caca tlyu la Jesús; ngua ti' nu ngu' tlyu bi' si caca ñi'ya caca cujuui' ngu' ji'i Jesús li'.

11.19 Lo'o cua ngusii tsa, li' ñaa Jesús lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i. Ná ndyanu ngu' nde quichi' tlyu bi' talya.

Ngüityi yaca quityi bi'

11.20 Nguxee chaca tsá, li' xa' nteje tacui ngu' cacua ti su ndu yaca quityi bi'. Cua ngüityi tsiya' ti yaca bi', tyucui ña'a lo'o quiche suu ngüityi.

11.21 Li' ntsu'u ti' Pedro cha' nu nchcui' Jesús ji'i yaca bi' tya la caa.

—Mstru, ña'a xi ca nde ña'a —nacu' Pedro ji'i Jesús—. Cua ngüityi yaca quityi nu ngusta nu'u yabe' ji'i.

11.22 —Nga'a cha' jlya ti' mā ji'i ycu' Ndyosi —nacu' Jesús ji'i ngu' li'—.

11.23 Chañi cha' nu nchcui' na' lo'o mā juani, cha' si chcu' mā lo'o ca'ya re: “Tyu'utsu' nu'u, yaa xcua nu'u nde lo hitya tyujo'o”, ñacu' mā, jua'a cua'ni ycu' Ni lo'o ca'ya bi'. Jua'a caca si chañi ji'i mā cha' jlya ti' mā cha' caca sca cha' nu jña mā ji'i Ni, pana si ná jlya ti' mā cha' nu nchcui' ycu' Ndyosi, ná caca bi' li'.

11.24 Lo'o jua'a leaa lo cha' nu ndijña mā ji'i ycu' Ni laja lo'o nchcui' mā lo'o Ni, chañi cha' ta ycu' Ni cha' bi' ji'i mā, si chañi cha' jlya ti' mā ji'i Ni.

11.25 La cui' jua'a, leaa quiya' nu lo'o ndu mā cha' chcu' mā lo'o ycu' Ndyosi, ntsu'u cha' cua'ni clyu ti'

mā jī' tya'a ñatī mā, si ntsu'u cha' ngusu'ba ñasī' ngu' jī' mā. Li' ycuī' Ndyosi Sti mā nu ntucua nde cūā, caca jī' Ni cua'ni clyu ti' Ni jī' mā jī' cha' cuxi nu ntsu'u jī' mā.

11.26 Pana ná cua'ni clyu ti' ycuī' Ndyosi Sti mā jī' mā jī' cha' cuxi nu ntsu'u jī' mā, si ná lo'o cua'ni clyu ti' mā jī' tya'a ñatī mā.

Ndyu'ni Jesús cña chacuayá' jī' ycuī' Ndyosi

11.27 Li' xa' ndyalaa ngu' nde Jerusalén. Xa' ndyatī Jesús ndyaa xi ne' laa tonu jua. Na'a sti jo'ó tlyu jī' yu, lo'o jua'a nu mstru cha' jo'ó lo'o ngu' cusu' nu laca loo jī' quichī, na'a ngu' jī' yu. Li' ndyu'u ti' ngu' slo yu.

11.28 —¿Tilaca laca nu nda chacuayá' jinu'u cha' cua'ni nu'u cña nu ndyu'ni nu'u? —nacujī' ngu' jī' Jesús—. ¿Tilaca laca nu ngulo cña jinu'u? —nacujī' ngu'.

11.29 —Lo'o jua'a na', xcuane na' sca cha' jī' cu'mā —nacujī' Jesús li'—. Xacujī' mā cha' bi' 'na, lo'o li' cacha' na' jī' mā tilaca laca nu nda chacuayá' 'na —nacujī' yu—.

11.30 Ndi'ya laca cha' bi': ¿Tilaca laca nu ngulo cña jī' jyo'o Juan cha' tyucuatya yu jī' ngu'? ¿Ha ycuī' Ndyosi nda chacuayá' jī' Juan bi' lijya? ¿Ha ñatī chalyuu ti' nda chacuayá' jī' yu? Cacha' liñi cu'mā jna' —nacujī' Jesús jī' ngu'.

11.31 Li' cuaana ti' nechui' nu ngu' tlyu bi' lo'o tya'a ngu':

—Si ñacujī' na cha' ycuī' Ndyosi ngulo cña jī' jyo'o Juan bi', li' xacujī' yu cha' jī' cua: “¿Ni cha' laca ná ndaquiya' mā jī' cha' nu nechui' yu lacua?”

11.32 ¿Ha tso'o la ñacujī' na cha' ñatī chalyuu ti' ngulo cña jī' Juan? —nacujī' ngu' jī' tya'a ngu'.

Na cua ntsi' nu ngu' nu laca loo bi' ña'a jī' leaa ngu' nu ndi' quichī bi'. Jlo ti' nu ngu' tlyu bi' cha' leaa ngu' bi' cua ngusñi ngu' cha' jī' jyo'o Juan cha' tu'ba jī' ycuī' Ndyosi ngua.

11.33 —Ná jlo ti' ya —nacujī' ngu' jī' Jesús li'.

—Tso'o lacua —nacujī' Jesús—. Lo'o jua'a na' ni, ná cacha' na' jī' mā tilaca laca nu ngulo cña 'na cha' cua'ni na' cña nu ndyu'ni na' —nacujī' yu jī' nu ngu' tlyu bi'.

Cuijī' jī' msu xña'a

12.1 Lo'o li' nguxana Jesús nda yu sca cuijī' lo'o nu ngu' tlyu nu ndu cacua ti' slo yu:

—Ntsu'u sca ñatī, ndi' xi tyuu tya'a yaca si'yu losu' tyixi jī' nu cua ndyataa yu. Ngüñá yu sca lo'o chu' yaca bi'. Li' ngulu yu sca pilya tlyu ne' quee su tyatá si'yu, cha' tyu'u hitya tyixi jī' si'yu bi'. Lo'o jua'a ngüñá yu sca ni' su tyi' ngu' cūā jī' yaca si'yu bi'.

'Li' nda yu ne' lo'o su ndu yaca bi' ngüñá xa' la ñatī. Tsa cla'be ti' si'yu nu tyu'u lo yaca bi' caja jī' ycuī' li'. Li' ndu'u yu ndyaa yu xa' quichī tyijyu' la.

12.2 Lo'o ndyalaa co' nu nga'a cha' cumi si'yu losu' bi', li' ngulo yu cña jī' msu jī' cha' tsaa slo ñatī bi', tsaa squi'ya xi si'yu losu' tyixi nu nga'a cha' tyacua jī' ycuī'.

12.3 Hora ti' ntejya' ngu' nu ndu loo cña bi' jī' msu nu ndyalaa ca ti, ngujui' ngu' jī'; ná nda ngu' ni sca ti si'yu losu' cacu xu'na cña bi'.

12.4 Xa' ngulo xu'na cña jī' chaca msu cha' tsaa na'a msu bi' jī' yaca si'yu jī' yu. Chaca quiya' ngua'ni lya' tsa ti' ngu' bi' jī' msu nu ndyala slo ngu'. Ngujui' ndacu' ngu' scua' hique msu bi', lo'o jua'a ngu' ngu' quee jī'.

12.5 Xa' ngulo xu'na bi' cña jī' chaca msu, lo'o li' ndyujui' ngu' jī' nu msu bi'. Tyuu tya'a msu cua nda xu'na cña jī' cha' tsaa squi'ya ngu' si'yu losu' bi', pana ngua'ni lya' tsa ti' nu ñatī bi' jī' ca ta'a msu nu ndyaa slo ngu'. Ntsu'u msu bi' ñaa ngujui' ti' ngu' jī', lo'o jua'a ntsu'u nu ndyujui' ngu' jī' tsiya' ti.

12.6 'Chaca tya ñatī ndyanu jī' xu'na cña bi', sca sñi' yu nu tyaca'a tsa jī' yu laca bi'. Li' nda xu'na cña jī' sñi' ycuī' ca cha' tsaa na'a jī' nu ngu' nu lya' ti' bi'. “Ná tyiquee' taquiya' ngu' jī' sñi' na'”, ngua ti' xu'na bi'.

12.7 Pana lo'o na'a nu ngu' nu lya' ti' bi' ji'i sñi' ycu' xu'na cña bi', li' nguxana ngu' nchcui' ngu' lo'o tya'a ngu': "Nu jua caca xu'na yaca re nde loo la", nacui' ngu' ji'i tya'a ngu'. "Tso'o la si ca ta'a na cuju' clya na ji'i yu, cha' tyanu yaca re cuentya ji'na tsiya' ti", nacui' ngu'.

12.8 Li' ngusñi' ngu' bi' ji'i sñi' xu'na cña bi', ndyujui' ngu' bi' ji'i; nguxcuaa ngu' ji'i jyo'o bi' ca chu' lo'o.

12.9 Tya nchcui' la Jesús lo'o ngu', nchcuane yu sca cha' ji'i ngu' li':

—¿Ñi'ya' cua'ni xu'na cña bi' li'? —nacui' Jesús ji'i ngu'—. Ná tyiquee' ndi'ya' cua'ni yu: tyaa ycu' xu'na cña bi' ca su ndu' yaca bi'; li' cuju' yu ji'i lcaa ñati' nu lya' ti' bi', cuati ta yu ji'i yaca si'yu bi' jña xa' la ñati' cha' cua'ni ngu' cña ndacua. Jua'a' cua'ni xu'na cña bi'.

12.10 '¿Ha bilya chcu' ma lo quityi ji'i ycu' Ndyosi su nscua ndi'ya':

Ntsu'u sca quee nu nguxcuaa cuityi ni'i ji'i clyo, cha' ná tso'o ña'a quee bi' nti' ngu';

pana juani cua ngujui cña nu cua'ni quee bi', cha' ndu' bi' su ndulo la cha' ji'i cuentya ji'i ycu' Ndyosi.

12.11 Ycu' nu Xu'na na ngua'ni cha' jua'a' ngua cha' bi', bi' cha' ndube tsa ti' na ji'i cha' tlyu bi'.

Jua'a' nchcui' quityi —nacui' Jesús.

12.12 Lo'o li' ngua ñasi' nu ngu' tlyu bi' ji'i Jesús, cha' ngua tii ngu' bi', cha' cua nchcui' Jesús cha' ji'i ycu' ngu' bi' laja lo'o nda yu cui' bi' lo'o ngu'. Xñi' ngu' bi' ji'i Jesús ngua ti' ngu'; pana ná ngua ji'i ngu', cha' ntsii' ngu' ji'i nu ñati' quiña'a' bi'. Bi' cha' ndu'u nu ngu' tlyu bi', ndyaa ngu' li'.

Cha' ji'i cñi cña loo ngu'

12.13 Ca tiya' la li' ngulo nu ngu' tlyu bi' cña ji'i tucua sna tya'a ngu' fariseo, jua'a' ji'i xi ñati' nu cuentya ji'i rey Herodes, cha' tsa' ngu' ca slo Jesús, cha' chcu' cuayá' ngu' lo'o yu.

12.14 Lo'o cua ndyalaa ngu' slo yu, li' nchcui' ngu' lo'o yu:

—Mstru —nacui' ngu' ji'i Jesús—, jlo ti' ya cha' liñi' tsa ndu'ni nu'u; la cui' cha' liñi' nu ntsu'u ji'i ycu' Ndyosi, bi' ti cha' laca nu nclu'u nu'u ji'i ngu'. Ná ndube ti' nu'u ñi'ya' cha' nu nchcui' ngu' jinu'u. Sca ti cuayá' nti' nu'u ña'a' nu'u ji'i lcaa ñati', masi ngu' ti'i, masi ngu' tonu. Tyu'u cha' clyu ti' jinu'u, ¿ha tso'o si ta na cñi cña loo na cuentya ji'i rey tlyu nu ndi' x' tsu' bi'? —nacui' ngu'—. ¿Ha ndu'ni tsa cha' ta na cñi bi' ji'i ngu'? ¿Ha ná tso'o la masi ná ta na cñi bi' tsiya' ti?

12.15 Ngua tii Jesús cha' tucua cha' ntsu'u tyiquee ngu' bi'.

—¿Ni cha' laca nchcui' cuayá' ma' na jua'a'? —nacui' Jesús ji'i ngu' bi'—. Ta ma' sca cñi plata 'na cha' ña'a' na' ji'i.

12.16 Li' nda ngu' sca cñi ji'i. Nchcuane Jesús ji'i ngu' li':

—¿Tilaca nu ca ji'i lcu' nu nga'a' chu' cñi re? ¿Ti ji'i xtañi yu nu nscua chu' cñi re? —nacui' Jesús ji'i ngu'.

—Xtañi nu rey tlyu nu ndi' x' tsu', bi' nga'a' chu' cñi cua —nacui' ngu' li'.

12.17 —Tso'o —nacui' Jesús li'—, ji'i rey tlyu bi' tya ma' lcaa na nu nga'a' cha' ta ma' ji'i lacua, lo'o jua'a' ji'i ycu' Ndyosi tya ma' lcaa na nu ntsu'u cha' tya ma' ji'i Ni.

Ndube tsa ti' ngu' cha' nchca tsa ji'i Jesús xtyacui cha' lo'o ngu' bi'.

Nchcuane ngu' ji'i Jesús ñi'ya' caca lo'o tyu'ú ngu' chaca quiya'

12.18 Lo'o li' ndyalaa xi ngu' saduceo slo Jesús; lo'o nu ngu' bi' ni, ná jlya ti' ngu' cha' tya tyu'ú jyo'o chaca quiya'. Nchcuane ngu' bi' sca cha' ji'i Jesús li':

12.19 —Mstru —nacui' ngu' bi'—, sa'ni la nguscua jyo'o Moisés sca cha' lo quityi cuentya ji'i tya'a ngula ngu'. Nu lo'o cua ngujui tsaca yu ni, si cua ngujui clyo'o yu pana bilya caja sñi' yu, li' ntsu'u cña ji'i tya'a ngula yu nu ntucua ycu' ti cha' caja clyo'o lo'o nu cuna'a' clyo'o jyo'o tya'a yu. Li' chcu' ngu' ji'i sñi' clyo' ngu' cha' sñi' nu qui'yu nu cua ngujui bi' laca bi', cha' ná chcu' xtañi yu nu cua ngujui bi'. Jua'a' nchcui' Moisés cua sa'ni la.

12.20 ¿Ñi'ya' caca li'? Ngua sca quiya' ndi' cati tya'a nu qui'yu, xcui' tya'a ngula ngu'. Ngujui clyo'o nu

cusu' la, pana yala ti ngujui li', lo'o bilya caja sñi' ngu'.

12.21 Lo'o jua'a ngujui clyo'o nu cuna'a ti'i bi' lo'o chaca yu tya'a ngula jyo'o bi'. La cui' jua'a ngujui nu qui'yu bi', lo'o bilya caja sñi' ngu'. Xa' ngujui clyo'o nu cuna'a ti'i bi' lo'o chaca yu tya'a jyo'o bi'.

12.22 Lo'o jua'a ngua cha' ji'i lo'o nu cati tya'a ngu' qui'yu bi'. Ná ngujui sñi' ngu' tsiya' ti. Su cua ndye, li' ngujui nu cuna'a bi'.

12.23 Nu lo'o tyu'ú lcaa jyo'o chaca quiya' ni, ÷tilaca caca clyo'o nu cuna'a bi', cha' nu ca ta'a cati tya'a ngu' bi' cua nguti'i lo'o nu cuna'a bi'?

12.24 —Ná jlo ti' mā tsiya' ti —nacu' Jesús ji'i ngu' bi'—, cha' ná nhca cuayá' ti' mā ñi'ya cha' nu nscua lo quityi ji'i ycu' Ndyosi. Ná nhca cuayá' ti' mā ñi'ya ña'a cña tonu tsa nu nhca ji'i ycu' Ndyosi cua'ni Ni.

12.25 Nu lo'o tyu'ú lcaa jyo'o chaca quiya', nga'aa ntsu'u cha' caja clyo'o ngu' li'. La cui' ñi'ya nu ndi'i xca ji'i ycu' Ndyosi ca su ntucua Ni, la cui' jua'a tyi'i ngu' li'.

12.26 ¿Ha ná jlya ti' mā cha' tyu'ú jyo'o chaca quiya'? ¿Ha bilya chcu' mā lo quityi nu nguscua jyo'o Moisés cua sa'ni la? Tso'o la si chcu' mā ñi'ya nscua cha' ji'i yaca quiche' bi', nu lo'o nhcu' ycu' Ndyosi lo'o Moisés ndi'ya: “Ycu' Ndyosi Xu'na Abram laca na'”, nacu' ycu' Ni ji'i Moisés; “ycu' Ndyosi Xu'na Isaac laca na', ycu' Ndyosi Xu'na Jacob laca na'”.

12.27 Ná nacu' quityi bi' cha' na cua ngua ycu' Ndyosi Xu'na ngu' bi', ña'a ti tya laca Ni Xu'na ngu' bi' juani; lo'o jua'a laca ycu' Ndyosi Xu'na lcaa ñati' lu'ú. Bi' cha' nacu' na' cha' ná ngua cuayá' ti' mā tsiya' ti —nacu' Jesús ji'i nu ngu' saduceo bi'.

Cña nu ndulo la cha' cua'ni na cuentya ji'i ycu' Ndyosi

12.28 Ndu sca mstru cha' jo'ó slo Jesús li'. Ndyuna mstru bi' ñi'ya nu nguxacu' ngu' cha' ji'i Jesús, ñi'ya ngua cha' tso'o tsa nhcu' Jesús lo'o ngu'. Lo'o li' nhcuane mstru bi' sca cha' ji'i Jesús:

—Ca ta'a cña nu ngulo ycu' Ndyosi ji'na cha' cua'ni na ni, ÷ñi'ya cña laca nu ndulo la cha' cua'ni na ji'i? —nacu' ji'i Jesús.

12.29 Li' nguxacu' Jesús cha' ji'i mstru bi':

—Ndi'ya nhcu' cha' nu nscua clyo la bi': “Cu'mā ngu' Israel, cua'a jyaca mā cha' sca ti ycu' Ndyosi laca nu Xu'na na” —nacu' Jesús ji'i—.

12.30 “Lo'o jua'a ntsu'u cha' tyucui tyiquee mā tyu'u cha' ji'i mā lo'o ycu' Ndyosi nu Xu'na mā, nu lo'o lubii ti cresiya ji'i mā, jua'a lo'o lcaa cha' nu nda'ya hique mā, jua'a lo'o tyucui juersa ji'i mā tyu'u cha' ji'i mā lo'o Ni.”

12.31 Lo'o jua'a nscua chaca cha' nu nhcu' ndi'ya: “Cua'ni tya'na ti' mā ji'i tya'a ñati' mā ñi'ya nu ndu'ni tya'na ti' mā ji'i ycu' ca mā”. Nga'aa ntsu'u xa' la cña nu ndulo la ji'na cha' cua'ni na —nacu' Jesús.

12.32 —Cha' liñi laca cha' nu nhcu' nu'ú, mstru —nacu' mstru bi' ji'i Jesús—, chañi cha' nu nhcu' nu'ú cha' sca ti ycu' Ndyosi nu chañi cha' laca Ni Xu'na na; nga'aa ntsu'u chaca.

12.33 Lo'o jua'a tyucui tyiquee na nga'a cha' tyu'u cha' ji'na lo'o ycu' Ndyosi, jua'a lo'o lcaa cha' nu nda'ya hique na, jua'a lo'o tyucui juersa ji'na tyu'u cha' ji'na lo'o Ni; ndu'ni tsa cha' cua'ni na jua'a. Lo'o jua'a cha' cua'ni tya'na ti' na ji'i tya'a ñati' na, ñi'ya nu tya'na ti' na ña'a na ji'i ycu' ca na, tso'o tsa cha' bi'. Nu lo'o cua'ni na cña jua'a, quiña'a tsa cha' tso'o ndyu'ni na li'. Xtyi la cha' ndulo ji'na cha' tsa lo'o na msta' nu caca ji'i ycu' Ndyosi, masi msta' ndyaqui, masi na'ni lu'ú nu cujuui na ca ne' laa cha' caca msta'.

12.34 Ngua cuayá' tso'o ti' nu qui'yu bi', ngua ti' Jesús.

—Ná quiña'a tsa lyiji jinu'ú cha' tyatí nu'ú cha' ji'i ycu' Ndyosi cha' caca Ni loo ne' cresiya jinu'ú —nacu' Jesús ji'i mstru bi'.

Lo'o ndye nhcu' Jesús cha' bi', nga'aa nhcu' ngu' xi xa' la cha' lo'o, cha' ntsii ngu' xi ji'i.

Nchcuane Jesús ji'í ngu' cuentya ji'í Cristo

12.35 Tya ndu Jesús nlyu'u yu ji'í ngu' ne' laa tonu bi'. Li' nchcuane yu ji'í ngu':

—Nhcui' nu mstru cha' jo'ó bi' cha' la cui' ñati tya'a ji'í jyo'o David caca Cristo —nacu' Jesús ji'í ngu'—
. ¿Ni cha' laca nhcui' mstru bi' jua'a?

12.36 Cua nhcui' ycui' jyo'o David tya sa'ni la cha' Xu'na yu laca ycui' Cristo. Xqui'ya cha' ngulu'u
Xtyi' ycui' Ndyosi ji'í David, bi' cha' nguscua yu ndi'ya:

Ycui' Ni nu laca Xu'na na nacui' ji'í Cristo nu Xu'na na':

“Tyucua nu'u nde la'a tsu' cui' na”, nacui' Ni,

“ña'a cuayá' nu cua'ni tye na' cha' ji'í lcaa tya'a cusuu jinu'u,

cha' caca nu'u loo ji'í lcaa ca cha'”, nacui' ycui' Ndyosi nu Xu'na na ji'í Cristo.

12.37 Xu'na na', nhcui' jyo'o David ji'í Cristo —nacu' Jesús ji'í ngu'—. ¿Ni cha' laca nhcui' ngu' cha'
ñati tya'a ji'í jyo'o David caca ycui' Cristo lacua?

Tso'o tsa ndyuna ñati cha' nu nda Jesús, lo'o jua'a quiña'a tsa ñati ndu ca bi'.

Ngusta Jesús qui'ya ji'í mstru cha' jo'ó bi'

12.38 Lo'o li' tya nlyu'u la Jesús ji'í ngu':

—Tii ti ti' ma' cha' ná cñilo'o mstru cha' jo'ó ji'í ma'. Ndiya tsa ti' ngu' bi', cha' tyijiloo ngu' ji'í xa' la ñati
—nacu' Jesús—. Lacu' ngu' bi' late' tso'o ña'a nu tyucui' cu', cha' lye tsa cua'ni chi' xa' ñati loo ngu' bi'
lo'o ndya'a ngu' lcaya'.

12.39 Ndiya ti' mstru bi' tyucua lo yaca xlya nu tso'o la ña'a ne' laa, jua'a tyucua ngu' bi' ca su tso'o la
lo'o ndyaca ta'a.

12.40 Hasta nxlyaa mstru bi' ni' ji'í nu cuna'a ti'i, jua'a ji'í lcaa na nu ntsu'u ji'í nu cuna'a bi' nxlyaa
ngu'. Tyiquee' nhcui' mstru bi' lo'o ycui' Ndyosi; pana na cui'ni ti ndu'ni ngu' jua'a, cha' ña'a ñati ji'í
ngu' nti' ngu'. Bi' cha' lye la xcube' Ni ji'í mstru bi', nu lo'o tyalaa tsá cha' cua'ni cuayá' Ni ji'í lcaa ñati.

Msta nu nda sca nu cuna'a ti'i

12.41 Lo'o ndye nhcui' Jesús cha' bi', li' ndyaa tucua yu xi ne' laa bi' cacua ti su ndu' caju su nxu'ba
ngu' cñi cha' caca msta. Na'a yu ji'í nu quiña'a tsa ñati nu ndya'a nsu'ba msta ne' caju cajua. Ndyaa xi
ngu' culiya', quiña'a tsa cñi ngusu'ba ngu' culiya' bi' ne' caju bi'.

12.42 Li' ndyalaa sca nu cuna'a ti'i, ngusu'ba tucua tya'a ti cñi sube ne' caju bi', ñi'ya nti' si laca bi' sca
centavo ti.

12.43 Li' nhcui' Jesús lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'í cha' caa ngu' slo:

—Cha'ni cha' nu nhcui' na' lo'o ma' —nacu' Jesús ji'í ngu' bi'—, cha' tlyu la msta nu nda nu cuna'a ti'i
jua que msta nu nda lcaa lo xa' la ñati nu ndya'a re.

12.44 Xa' ñati ni, nda ngu' cñi nu ntyucua ti ji'í ngu'; pana nda nu cuna'a ti'i jua lcaa na nu ntsu'u ti xi
ji'í, lcaa nu nga'a cha' caju xi na cacu ma' cua nda bi' juani.

Ngulala ti cati laa tonu

13.1 Lo'o li' cua tyu'u ti Jesús ne' laa tonu lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'í.

—Mstru —nacu' tsaca yu ji'í Jesús—, ña'a tso'o nu'u xi ji'í laa tonu re cha' tso'o tsa ndya'. Tso'o tsa ña'a
quee nu ntsu'u sii' ni' re —nacu'.

13.2 —¿Ha cua na'a ma' cha' tonu tsa ni' quee re? —nacu' Jesús ji'í li'—. Nde loo la tyalaa sca tsá lo'o
cuityi ñati ji'í ni' re tsiya' ti, hasta nga'aa tyanu ni sca quee nu xñi ca'a chu' tya'a.

Cha' ti'í nu caca lo'o cua tye ti chalyuu

- 13.3 Lo'o ndu'u ngu' ndyaa ngu' nde lo xlya ca'ya Olivos, ngua'a ngu' xi su tyaca' tso'o laa tonu bi'. Nga'a Jesús lo'o Pedro lo'o Jacobo lo'o Juan lo'o Andrés, cuaana ti nchcuane ngu' bi' ji'i yu li':
- 13.4 —Cuacha' nu'u ji'i ya, ¿ni jacua' cuityi ngu' ji'i laa tonu jua? —nacui ngu' bi' ji'i Jesús—. ¿Ñi'ya caca ca cuayá' ti' ya nu lo'o cua caca ti cha' cuxi bi'?
- 13.5 Ngulu'u la xi Jesús ji'i ngu' li':
—Cui'ya mā cuentya cha' ná tucui cñilo'o ji'i mā —nacui Jesús—.
- 13.6 Nde loo la caa quiña'a ñati nu chcu' cha' cuiñi ti ji'i ycu' na'. Chcu' ngu' cha' ycu' Cristo laca ngu', lo'o jua'a cñilo'o ngu' bi' ji'i quiña'a ñati nu jlya ti' cha' bi'.
- 13.7 'Tyempo bi' cañi cha' nxuu ty'a a ngu' nasiyu re lo'o ngu' xa' nasiyu, lo'o jua'a caja cha' ji'i mā cha' nxuu ty'a a ngu' nasiyu tyijyu'. Ná cutsij mā li'.
- 13.8 Xuu ty'a a ñati sca tsu' lo'o ngu' chaca tsu', jua'a xuu ty'a a ñati sca quichi tlyu lo'o ñati chaca quichi tlyu, tyuu se'i clyacui chalyuu li'. Lo'o jua'a lcu'a ti se'i caja jbi'ña ji'i ngu'. Pana lcaa cha' bi' caca lo'o chca nguxana ti cha' chcube' ñati chalyuu, si'i na cua tye ti chalyuu li'.
- 13.9 'Lo'o cu'mā ni, tii ti ti' mā tyi'i mā li' —nacui Jesús—. Tejeya' ñati cuxi ji'i mā, jua'a sta ngu' qui'ya ji'i mā slo ngu' tisiya; quiji'i ngu' bi' ji'i mā, masi ca ne' laa ji'i ngu'. Nga'a cha' tsatu mā slo ngu' gobierno, slo ngu' nu laca loo; cuentya jna' cacha' mā lcaa cha' tso'o jna' ji'i ngu' bi'.
- 13.10 Pana tya lyiji tye chalyuu li', cha' clyo ntsu'u cha' cañi cha' tso'o cuentya jna' slo lcaa ñati tyucui ña'a chalyuu.
- 13.11 Ná cutsij mā lo'o tejeya' ngu' ji'i mā cha' tsa lo'o ngu' ji'i mā slo ngu' tisiya cha' caca cuayá' ji'i mā lo'o ngu' bi', ni ná culacua tsa ti' mā ñi'ya cha' nu xacui mā ji'i ngu' bi'; ta ycu' Ndyosi lcaa cha' nu nga'a cha' chcu' mā tsā bi'. Nga'aa si'i ycu' ti mā chcu' mā li', cha' lo'o tyucui chacuayá' ji'i Xtyi'i ycu' Ndyosi chcu' mā.
- 13.12 Cuxi tsa caca tyempo li'; cujuui cuañi' ñati ji'i ty'a a ngu' cha' cujuui ngu' ji'i, jua'a cujuui cuañi' ngu' ji'i sñi' ngu'. Lo'o nu ngu' cuañi' ni, caca ñasi' ngu' ji'i sti ngu', ji'i xtya'a ngu' li'; ta nu ngu' cuañi' bi' ji'i sti ngu', ji'i xtya'a ngu' cha' cujuui ngu' cuxi ji'i.
- 13.13 Lye tsa caca ti' ti' lcaa ñati ji'i mā xqui'ya cha' ñati jna' laca mā. Ná cube ti' mā; lcaa cu'mā nu talo mā ji'i cha' cuxi bi' ña'a cuayá' nu tye chalyuu, cua'ni lyaá ycu' Ni ji'i mā li'.
- 13.14 'Cua nscua lo quityi ji'i jyo'o cusu' Daniel nu ngua tu'ba ji'i ycu' Ndyosi nu ngua sa'ni, cha' ca tiya' la ña'a mā cha' tyu sca na nu suba' tsa, nu cua'ni ñu'u ji'i lcaa na lubii—. (Caca cuayá' ti' mā cha' bi' nu lo'o chcu' mā lo quityi re.) —Nu lo'o ña'a mā cha' ndu na suba' bi' ca ne' laa tonu su ná ntsu'u chacuayá' tyu —nacui Jesús—, li' tso'o la si xna lcaa mā nu ndi'i mā nde loyuu su cuentya Judea, xna mā cha' tyu'u cuatsi' mā laja ca'ya.
- 13.15 Xna clyā mā tsā bi' li'. Si nga'a ñati que ni'i ji'i li', nga'aa caja tyempo ji'i ngu' bi' tyaa ngu' nde ne' ni'i, cha' culo ngu' yu'ba nu ntsu'u ji'i ngu'; nga'a cha' ca'ya clyā ngu' bi' nde lo yuu cha' xna clyā ngu' li'.
- 13.16 Lo'o jua'a si nga'a ñati lo xtyā tsā bi', nga'aa caja tyempo xtyuu ngu' bi' ca to' tyi ngu' cha' squi'ya ngu' te' quicha' ji'i ngu', cha' ntsu'u cha' xna clyā ngu' bi' li'.
- 13.17 Tya'na tsa nu cuna'a tana; jua'a nu cuna'a nu ntsu'u cubi' cuañi' nu tya ntyi', tya'na tsa caca ngu' bi' lo'o caca tsā bi'.
- 13.18 Tso'o si jña mā cha' ji'i ycu' Ndyosi cha' ná caca tyempo tlyā bi' nu lo'o ntsu'u cha' xna mā,
- 13.19 cha' lye tsa chcube' ngu' tsā bi'. Ni sca quiya' bilya chcube' ñati chalyuu jua'a, tya lo'o ngüiñā ycu' Ndyosi chalyuu. Lo'o jua'a tyempo nu caca nde loo la, nga'aa chcube' ngu' chaca quiya' jua'a.
- 13.20 Pana cua nacui ycu' nu Xu'na na cha' xtyi la tsā caca tyempo nu chcube' ngu' ca li'. Si tyiquee' talo tyempo cuxi bi', nga'aa clyā ni tsaca ñati chalyuu li'. Pana xqui'ya cha' tya'na ti' ycu' Ni ji'i ñati ji'i Ni, bi' cha' cua'ni Ni cha' xti ti tsā caca tyempo cuxi bi'.
- 13.21 'Ca nde loo la ndi'ya chcu' nu ngu' cuiñi lo'o mā: “Ña'a mā ña'a, cua ndyalaa Cristo ca nde”, ñacu' ngu' cuiñi. Lo'o li': “Ña'a mā ña'a, cua ndyalaa Cristo quichi jua”, ñacu' xa' la nu cuiñi li'. Ná

taquiya' mā jī' cha' nu chcuī' ngu' bi'.

13.22 Cristo cuiñi caca ngu' bi'. Lo'o jua'a tyu'u tucua xi nu cuiñi nu chcuī' cha' tu'ba jī' ycuī' Ndyosi laca ycuī' ca ngu'; cha' cuiñi ti cua'ni ngu' bi' cha' tlyu, cha' cube tsa ti' xa' ñati. Cua'ni ngu' cuiñi bi' jua'a, cha' tyijiloo ngu' jī' mā nti' ngu', lo'o jua'a jī' lcaa ñati nu cua ngusubi ycuī' Ndyosi jī'.

13.23 Cua ndacha' na' cha' bi' jī' mā juani, nu tya lyiji caca cha' cuxi bi', cha' cui'ya mā cuentya ñi'ya caca cha' bi', cha' caca tii ti' mā li'.

Ndi'ya caca lo'o chaca quiya' caa ycuī' nu cua nda Ni jī' lijya cha' caca ñati

13.24 Tya ngulu'u Jesús la xi cha' jī' ngu' li':

—Lo'o li' —nacuī' yu—, nu lo'o ndye nchcube' ñati, caca talya ña'a xee cuichaa li', lo'o jua'a nga'aa tyaca' xee co' li'.

13.25 Tyalú cuii lo'o cualya nu ntsu'u nde cua ca lo yuu li', lo'o jua'a xquiña Ni jī' lcaa na nu ntsu'u nde cua.

13.26 Lo'o na' nu cua nda Ni 'na lijyaa cha' caca na' ñati ni, ña'a ngu' 'na, cha' caa na' laja coo nu ndubi tsa ña'a. Lye xi ña'a caca li', cha' lo'o lcaa juersa 'na caa na'.

13.27 Li' culo na' cña jī' quiña'a tsa tya'a xca jī' ycuī' Ndyosi, cha' tsa xca bi', cha' xuti' se'j ti jī' lcaa ñati nu cua ngusubi ycuī' Ni jī'; tsa xca bi' lcaa su ndi' ñati bi' tyucui ña'a chalyuu.

13.28 'Ntsu'u sca cha' nu ca tsa'a na xi lo'o ña'a na masi yaca quityi, masi yaca ntsati. Nu lo'o xana tyucua sati, li' caluu laca'; caca cuayá' ti' na li' cha' cua ngulala ti tyalaa ni tyo.

13.29 Lo'o jua'a caca cuayá' ti' mā cha' cua tye ti lcaa cha'; nu lo'o ña'a mā tyu'u tucua lcuu ti cha' nu cua ndacha' na' jī' mā tsa, cua caa ti ycuī' na' li'.

13.30 Chañi cha' nu nchcuī' na' lo'o mā, cha' lo'o bilya tye cha' jī' lcaa ñati nu lu'ú chalyuu juani, li' caca lcaa cha' nde chalyuu ñi'ya nu ndacha' na' jī' mā tsa.

13.31 Tye cha' jī' lcaa na nu ntsu'u nde cua, tye cha' jī' chalyuu, pana ná tye tsiya' ti cha' nu cua nchcuī' na' lo'o mā, cha' xcui' cha' liñi laca cha' nu nchcuī' na'.

13.32 'Ni sca ñati ná jlo ti' ni tsa caca cha' bi', ni hora caca; masi xca jī' ycuī' Ndyosi, masi na' nu laca nu sca ti Sñi' ycuī' Ni, ná jlo ti' ya. Sca ti ycuī' Ndyosi Sti na', jlo ti' Ni ni tsa caca bi'.

13.33 'Tii ti ti' mā tyi' mā, cua'ni yala mā lo'o ntajatya ti mā jī' ycuī' Ni, cha' ná jlo ti' mā ni jacua' caca tsa bi'.

13.34 Ñi'ya laca lo'o cua tsa ti sca ñati tlyu tyijyu': lo'o cua tsa ti yu, ta yu cña jī' msu cha' ña'asi ngu' to' tyi yu, sca cña sca msu bi'; cuati culo nu xu'na ni' bi' cña jī' nu qui'yu nu ndu cua ca to' lo'o cha' cua'ni tii ti' yu.

13.35 Jua'a cu'ma ni, tii ti ti' mā tyi' mā cha' ná jlo ti' mā ni jacua' tyaa nu Xu'na mā, masi nde ngusii, masi cla'be talya, masi hora nxi'ya ndye'e, masi lo'o cua nguxee chaca tsa.

13.36 Tii ti ti' mā tyi' mā lacua si tsiya' ca tyu'u tucua yu caa yu, cha' ná tyalaa ycuī' nu Xu'na mā laja lo'o laja' ti mā.

13.37 Ndi'ya nchcuī' na' lo'o mā, jua'a lo'o lcaa ñati: Tii ti ti' mā tyi' mā lacua.

Cuaana ti ngüiñi cha' jī' ngu' lo'o tya'a ngu' cha' xñi ngu' jī' Jesús

14.1 Tya lyiji tya tyucuaa tsa cha' caca ta'a pascua, li' ndyaca ta'a su ndacu ngu' xlyá nu ná ndya' lo'o scua tiye'. Nclyana sti jo'ó nu laca loo, nclyana mstru cha' jo'ó, ñi'ya nu cua'ni ngu' cha' caca tejeya' ngu' jī' Jesús cuaana ti, cha' cujuui ngu' jī'.

14.2 Nchcuī' ngu' lo'o tya'a ngu' ñi'ya cua'ni ngu' cña bi':

—Ná tso'o tejeya' na jī' yu tsa ta'a —nacuī' ngu'—. Caca ñasi' tsa lcaa ñati nu ndi' ta'a si jua'a, tlyu tsa cha' cusuu caca bi' li'.

Nda'a sca nu cuna'a setye hique Jesús

14.3 Lo'o li' nga'a Jesús to' tyi Simón nu ngusni quicha ndyatsu' cuaña'. Ca quichí Betania ntucua tyi nu Simón bi'. Lo'o nga'a ngu' to' mesa ndyacu ngu', li' ndyalaa sca nu cuna'a slo ngu' lo'o sca caatyá quee alabastro, nu ngutsa'a lo'o setye tyixi xtyi'i nu laca setye nardo; quiña'a tsa nga'a setye bi'. Li' ngucha nu cuna'a bi' tu'ba caatyá, ngusalú setye lo xlya hique Jesús su ntucua yu.

14.4 Bi' cha' ngua ñasi' xi ñati' tya'a ndyacu ngu' nu lo'o na'a ngu' cha' bi':

—¿Ni cha' ngusalú nu cuna'a setye cua jua'a ti? —nacu' ngu'—.

14.5 ¿Ni cha' ná ndyujui' ji'i cha' caja xi cni cha' ta ji'i ngu' ti'i? Sna siyento cni plata nga'a tsa lo cua setye tyixi xtyi'i bi' —nacu' ngu' ji'i tya'a ngu'.

Lye tsa nchcui' ngu' lo'o nu cuna'a bi' li'.

14.6 —Nga'aa chcu' lye ma' lo'o nu cuna'a re —nacu' Jesús ji'i ngu'—. Ná cua'a ma' ji'i. Tso'o tsa cña nu ngua'ni nu cuna'a re cuentya jna'.

14.7 Lcaa tsá ndi'i ngu' ti'i lo'o ma' nde chalyuu, bi' cha' taca cua'ni ma' cha' tso'o lo'o ngu' ti'i ni jacua' nu nti' ti ma'; pana nu na' ni, cua tye ti tsá nu tyi'i na' lo'o ma'.

14.8 Cua ngua'ni nu cuna'a re lcaa ña'a cha' nu nchca ji'i. Na cua ngua'ni ma' cha' caca tyixi xtyi'i loo na' juani; masi tya lyiji cajaa na', yala la ngua'ni cho'o ma' ji'i tyucui ña'a na' cha' xatsi' ngu' 'na.

14.9 Chañi cha' nu chcu' na' lo'o ma' juani, cha' lcaa su cañi cha' jna' tyucui ña'a chalyuu, ca bi' cuna ñati' lcaa cha' nu ngua'ni nu cuna'a re juani, cha' tyi'u ti' ngu' cha' tso'o tsa cña nu ngua'ni nu cuna'a re.

Ndyujui' Judas cresiya ji'i Jesús ji'i ngu' xña'a

14.10 Lo'o Judas Iscariote ni, la cui' tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i Jesús laca bi'. Li' ndu'u nu Judas bi' ndyaa slo sti jo'ó nu laca loo, cha' cuju' cresiya ji'i Jesús ji'i ngu' bi'.

14.11 Tso'o tsa ntsu'u tyiquee nu ngu' tlyu bi' lo'o ndyuna ngu' cha' nu nchcui' Judas lo'o ngu', bi' cha' nacui' ngu' tlyu bi' ji'i cha' ta ngu' cni ji'i. Li' nclyana Judas ni hora caca ji'i ta ji'i Jesús ya' ngu' xña'a bi'.

Chaca tya quiya' ndyacu Jesús sji lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i

14.12 Lo'o ngua tsá clyo ji'i ta'a nu ndacu ngu' xlyá nu ná lo'o scua' tiye' ndya' bi', tsá bi' ndujui' ngu' xlya' cuañi' cha' cacu ngu' ta'a pascua. Li' nchcuane ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i Jesús:

—¿Macala cua'ni cho'o ya na cha' cacu na sji nu cuentya ji'i ta'a pascua? —nacu' ngu' ji'i yu.

14.13 Li' ngulo Jesús cña ji'i tucua tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i:

—Yaa clyá ma' lquichí —nacu' yu ji'i ngu' bi'—. Cajua tyacua tya'a ma' lo'o sca nu qui'yu nu ntucua sca te'í hitya scu' yu. Tsaa lca'a ma' ji'i yu bi'.

14.14 Su tyat' yu ni'i, ndi'ya' chcu' ma' lo'o nu laca xu'na ni'i bi': “Ndi'ya' nacui' nu mstru ji'na jinu'u:

Cua'ni nu'u cha' tso'o cacha' nu'u 'na, ¿macala ntsu'u su caa' na' cha' cacu na' sji lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a 'na, cha' cua'ni ya ta'a pascua?” Jua'a ñacu' ma' ji'i ngu' nu ca tyi bi'.

14.15 Li' culu'u yu sca se'i tlyu ji'i ma', sca ba'a ni'i nde cuá nu cua laca ngua tso'o, nu ntsu'u lcaa na nu cua'nijo'o ji'na li'. Ca bi' cua'ni cho'o ma' sji cacu na —nacu' Jesús.

14.16 Lo'o li' ndu'u ngu' ndyaa ngu' lquichí ndyalaa ngu' to' ni'i bi', lo'o ñi'ya' nu nacui' Jesús ji'i ngu', jua'a ngua cha' bi'. Ngua'ni cho'o ngu' na cacu ngu' sji cuentya ji'i ta'a pascua li'.

14.17 Lo'o cua ngusji, li' lijya' Jesús lo'o nu tii tyucuaa tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i.

14.18 Laja lo'o nga'a ngu' ndyacu ngu', li' nchcui' Jesús lo'o ngu':

—Chañi cha' nu nchcui' na' lo'o ma' —nacu' Jesús—; ntsu'u tsaca cu'ma' nu stu'ba ti ndyacu lo'o na juani, nu cua cuju' ti cresiya 'na ji'i ngu' xña'a.

14.19 Xñi' xi ti' ngu' ndi'i ngu' li'. Hora ti lcaa ngu' lo'o tya'a ngu', nguxana nchcui' ngu' lo'o Jesús:

—¿Ha na' nu ta' jinu'u ya' ngu' xña'a? —nacu' tsaca ji'i.

—¿Ha na'? —nacu' chaca ji'i li'.

14.20 —Sca yu tya'a nu tii tyucuaa tya'a ma, bi' laca nu kujui' cresiya 'na ji'i ngu' xña'a —nacui' Jesús ji'i ngu'—. Sca yu tya'a ma nu stu'ba ti ndyacu lo'o na ne' sca ti ca'ña scuaa re —nacui'—.

14.21 Na' nu cua nda Ni 'na lijya cha' caca na' ñati ni, caca cha' jna' ñi'ya nu nscua cha' lo quityi cuentya jna' cua sa'ni la. Pana tya'na tsa ñati nu ta 'na ya' ngu' xña'a li', tso'o la ngua ji'i yu masi ná ngula yu chalyuu tsiya' ti.

14.22 Tya ndyacu ngu' sii bi' lo'o ntejeya' Jesús ji'i sca xlyá, ndya yu xly'a'be ji'i ycu' Ndyosi cuentya ji'i xlyá bi', ngusa'be yu ji'i, cha' tacha ji'i ngu' cha' cacu ngu'.

—Cacu ma xlyá re —nacui' Jesús ji'i ngu'—, cha' ñi'ya nti' cuaña' na', jua'a nti' nu nde.

14.23 Li' ntejeya' Jesús ji'i sca vaso vino, ndya yu xly'a'be ji'i ycu' Ni, nda yu vaso ji'i ngu' cha' co'o ngu' li'. Ndyo'o lcaa ngu' vino bi' li'.

14.24 —Ñi'ya nti' tañi na', jua'a nti' nu nde —nacui' Jesús ji'i ngu'—. Tyalú tañi na' cha' caja ñi'ya cuityi qui'ya nu ntsu'u ji'i lcaa ñati, cha' jua'a quiñi cha' ji'i ycu' Ndyosi lo'o ñati chalyuu chaca quiya'.

14.25 Chañi cha' nu nchcui' na' lo'o ma, cha' nga'aa co'o na' vino chaca quiya', ña'a cuayá' tyalaa tsá bi' lo'o co'o na' vino cucui lo'o cu'ma ca su laca ycu' Ndyosi loo; xa' co'o na' ji'i li'.

Chcui' Pedro lo'o ngu' cha' ná nslo ji'i Jesús tsiya' ti

14.26 Lo'o ndyula tu'ba ngu' sca jii ji'i ycu' Ndyosi, li' ndu'u ngu' ndyaa ngu' nde ca'ya Olivos.

14.27 Xa' nchcui' Jesús lo'o nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i li':

—Caca tyuju'u ti' lcaa cu'ma ña'a ma 'na —nacui' Jesús ji'i ngu'—. Xtyanu ma xi 'na ca ndyi la. Li' caca cha' nu nscua lo quityi ji'i ycu' Ndyosi ndi'ya: “Lo'o kujui na' ji'i nu ña'asij ji'i xly'a' bi', xna lcaa xly'a' tyaa ni' li'”. Jua'a nchcui' quityi.

14.28 Pana nu lo'o tyu'ú na' chaca quiya', tsa'a na' nde Galilea nu tya lyiji tsa'a cu'ma.

14.29 —Masi lcaa ngu' xtyanu ngu' jinu'u, pana nu na' ni, ná xtyanu na' jinu'u tsiya' ti —nacui' Pedro ji'i Jesús li'.

14.30 —Chañi cha' nu nchcui' na' lo'o nu'u —nacui' Jesús ji'i Pedro—. Ca ndyi sna quiya' chcui' nu'u lo'o ñati cha' ná nslo nu'u 'na. Jua'a cha' ta nu'u lo'o ñati nu lo'o bilya xi'ya ndye'e tucua quiya' talya ndyi.

14.31 —Ná chcui' na' lo'o ñati cha' ná nslo na' jinu'u —nacui' Pedro ji'i Jesús—. Masi kujui ngu' jinu'u, masi cua kujui ti ngu' 'na, ná xacui' na' cha' ji'i ñati cha' ná nslo na' jinu'u —nacui'.

Lye tsa nchcui' Pedro, lo'o jua'a lcaa tya'a ngu', stu'ba ti nchcui' ngu'.

Nchcui' Jesús lo'o ycu' Ndyosi Sti yu ca Getsemaní

14.32 Lo'o li' ndyaa ngu' sca ne' lo'o su ndu xi yaca tyacala' ca su naa Getsemaní.

—Cua'a ma xi ca ndacua ti —nacui' Jesús ji'i ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i—. Tsa'a na' ca nde la xi cha' chcui' na' lo'o ycu' Ndyosi Sti na' —nacui' yu.

14.33 Ndyaa yu la xi li', ndyaa lo'o yu ji'i Pedro lo'o Jacobo lo'o Juan. Li' lye tsa ngua xñi'i ti' Jesús, ndya'a tsa cha' tyiquee yu xqui'ya cña tlyu nu cua tyacua ti ji'i yu.

14.34 —Xñi'i tsa ti' na' juani —nacui' Jesús ji'i ngu'—, nga'aa talo na' cha' xñi'i tsa ti' na'. Tyanu ma ca nde ti, tii ti ti' ma tyi'i ma —nacui'.

14.35 Tya ndyaa Jesús la xi ca nde bi' la, ndyatú sti' yu lo yuu ti, ngüijña yu ji'i ycu' Ndyosi si caja ñi'ya nu caca cha' ná tyacua cha' cuxi ji'i yu.

14.36 —Sti na' —nacui' Jesús ji'i ycu' Ndyosi—, lcaa lo cña nchca cua'ni nu'u. Bi' cha' juani, ná ta nu'u chacuayá' tyacua cha' cuxi re 'na, si cajá la ñi'ya nu caca cua'ni na' cña re —nacui' Jesús ji'i ycu' Ndyosi Sti yu—. Pana si'i ñi'ya nu nti' na' cha' caca, masi cua'ni nu'u lo'o na' ñi'ya nu nti' ycu' nu'u.

14.37 Li' ñaa Jesús chaca quiya' su nga'a nu sna tya'a ngu'. Na laja' ti ngu' bi' li'.

—Simón —nacui' yu ji'i Pedro—, ¿ha laja' tsa nu'u? —nacui'—. ¿Ha ná nchca talo nu'u ni sca hora tii ti nu'u xi?

14.38 Tii ti ti' mā tyi'j mā juani. Chcui' mā lo'o ycu' Ndyosi cha' ná cua'ni nu cuiñaja ngana ji'j mā. Jlo ti' na' cha' tyucui tyiquee mā ntaja'ā mā cua'ni mā cña re 'na; pana ná tyu'u scua juersa ji'j mā, bi' cha' yala tsa ndyaja' mā.

14.39 Xa' ndyaa Jesús xi, la cui' ti cha' ngüijña yu ji'j ycu' Ndyosi Sti yu chaca quiya'.

14.40 Li' ñaa yu chaca quiya' slo ngu' bi'; pana xa' laja' ngu' bi', cha' lye tsa ndyu'u xcalá ngu'. Li' nga'aa jlo ti' ngu' ñi'ya xacui ngu' cha' ji'j yu.

14.41 Xa' ndyaa Jesús li'. La cui' jua'ā sna quiya' ñaa Jesús su ndi'j ngu'.

—¿Tya laja' mā? ¿Tya ntsiya cña' mā? —nacuj Jesús ji'j ngu'—. Cuayá' juani, cua ndyalaa hora nu tyaa lo'o ngu' jna' nu cua nda Ni 'na lijya'ā cha' caca na' ñati'. Cua ta ti ñati' jna' ya' ngu' xña'ā juani.

14.42 Tyatū mā, cha' tyaa na lacua, cha' cua ndyalaa yu nu cua ndyujui' cresiya jna' ji'j ngu' xña'ā.

Ndyaa lo'o ngu' ji'j Jesús preso

14.43 Laja lo'o nchcui' Jesús, li' ndyalaa nu Judas bi' slo, la cui' tya'a ngu' nu ndyaca tsa'ā ji'j Jesús laca nu Judas bi'. Quiña'ā tsa ngu' tyaala ndya'ā ngu' lo'o Judas, ñati' nu cua ngulo ngu' tisiya cña ji'j cha' ca' caqui'ya ngu' ji'j Jesús; lo'o maxtyi cusuu, lo'o yaca ndyi'ya ngu' lijya' ngu'. Sti jo'ó nu laca loo, lo'o mstru cha' jo'ó, lo'o ngu' cusu', bi' laca nu ngulo cña ji'j ngu' tyaala bi'.

14.44 Judas nu cua ta ti ji'j Jesús ya' ngu' cuxi bi' ni, cua nchcui' lo'o nu ngu' tyaala bi' cua tsā la, ñi'ya nu cua'ni:

—Chcuicha' na' ji'j nu qui'yu bi', cuati cacu na' saca' yu —nacuj Judas ji'j ngu' tyaala—. Xñi mā ji'j hora ti, yaa lo'o clya mā ji'j yu bi' —nacuj.

14.45 Bi' cha' lijya' Judas bi' juani, ndyaa ca su ndū Jesús cha' chcuicha' ji'j yu.

—Nde ti ndū nu'u, mstru —nacuj Judas.

Ndyacu Judas saca' Jesús li'.

14.46 Hora ti ntejeya' nu ngu' tyaala ji'j Jesús li', cha' tyaa lo'o ngu' ji'j yu.

14.47 Lo'o li' sca ngu' nu tya'a ndya'ā Jesús ngusicuā maxtyi ji'j, ngusi'yu cu' jyaca sca msu ji'j sti jo'ó nu laca loo la.

14.48 Li' nchcui' Jesús lo'o nu ngu' tyaala bi':

—¿Ha lo'o maxtyi cusuu lo'o yaca ndya'ā mā cha' tejeya' mā 'na? —nacuj Jesús ji'j ngu' bi'—. ¿Ha sca ñati' cuaana laca na' lacua?

14.49 Tyuu tsa tsā na'ā mā 'na lo'o nga'ā na' ne' laa tonu, ngulu'u na' cha' ji'j ycu' Ndyosi ji'j ñati', pana ná ntejeya' mā 'na li'. Jlo ti' na' ñi'ya nu ndyaca juani, cha' la cui' ña'ā cha' nu nscua lo quityi ji'j ycu' Ndyosi cuentya jna', jua'ā ndyaca juani.

14.50 Li' nguxtyanu lcaa tya'a ndya'ā Jesús ji'j yu, ngusna ngu'.

14.51 Sca ti yu cuañi' ndyanu, ndya'ā lca'ā ji'j ngu' nu ndyaa lo'o ji'j Jesús. Sca tasá ti ngüixij chū' yu cuañi' bi'. Lo'o jua'ā ngua ti' ngu' tyaala tejeya' ngu' ji'j yu cuañi' bi';

14.52 bi' cha' nguxtyanu ji'j tasá ji'j ya' ngu', ngusna masi quichi' ti.

Ndu Jesús slo ngu' tisiya

14.53 Lo'o li' ndyaa lo'o ngu' ji'j Jesús slo xu'na sti jo'ó. Cua ndyu'u ti'j lcaa sti jo'ó nu laca loo lo'o ngu' cusu' lo'o mstru cha' jo'ó cajua, cua ndyu'u ti'j ngu' slo xu'na sti jo'ó bi'.

14.54 Tyijyu' ti ndyu'u lca'ā Pedro chū' ngu' tyaala ña'ā cuayá' nu ndyalaa ngu' ne' lo'o ji'j xu'na sti jo'ó. Li' ngua'ā Pedro slo ngu' nu nga'ā cuā ca ni'j bi' su nga'ā ngu' to' lquii' cha' caca chcatsu ngu'.

14.55 Ngua ti' sti jo'ó nu laca loo lo'o lcaa ngu' tisiya bi' sta ngu' qui'ya ji'j Jesús cha' cujuui ngu' ji'j yu, pana ná nquije ñi'ya nu cujuui cuañi' ngu' ji'j yu.

14.56 Ndyaa'ā tsa ngu' cuiñi slo ngu' cha' sta ngu' qui'ya ji'j Jesús, pana ná stu'ba nchcui' ngu' bi'.

14.57 Su cua ndye li' ndū xi ngu' cuiñi, nchcui' ngu' lo'o nu ngu' tlyu bi':

14.58 —Cua ndyuna ya sca cha' nu nchcui' nu qui'yu re —nacuj sca ngu' cuiñi bi'—. Ndi'ya nchcui' yu:

“Cuityi na' ji'i laa tonu re nu ngüiñá ñati chalyuu ti. Chu' sna tsá ti cua'ni na' cha' tya' chaca nu ná cuiñá ñati chalyuu”, nacui Jesús re. Cua ndyuna ya cha' jua'a nchcui' yu —nacui ngu' cuiñi bi'.

14.59 Pana ná stu'ba nchcui' nu ngu' cuiñi bi'.

14.60 Lo'o li' ndyatü sti jo'ó nu laca loo la slo lcaa ngu' tlyu, nchcui' lo'o Jesús:

—¿Ha nga'aa ntsu'u cha' nu xacui' nu'u ji'i cua, cha' tyu'u lubii nu'u cuentya ji'i qui'ya nu ngusta ngu' jinu'u? —nacui sti jo'ó bi' ji'i Jesús.

14.61 Ti ti ndü Jesús, ni sca cha' ná nguxacui' yu tsiya' ti. Bi' cha' xa' nchcuane sti jo'ó nu laca loo la ji'i yu li':

—¿Ha chañi cha' Cristo laca nu'u? —nacui—. ¿Ha nu'u laca nu sca ti Sñi' ycui' Ndyosi nu ndu'ni tlyu na ji'i? —nacui sti jo'ó bi' ji'i Jesús.

14.62 —Chañi cha' nu nda ma, na' laca nu bi' —nacui Jesús ji'i ngu' li'—. Lo'o jua'a nde loo la ña'a ma 'na nu cua nda Ni 'na lijyaa cha' caca na' ñati; ña'a ma 'na lo'o ntucua na' la'a tsu' cui' su tlyu bi', ca su ntucua ycui' Ndyosi Sti na' nu lcaa tsiya' ti cña nchca ji'i Ni; ña'a ma 'na lo'o caa na' chaca quiya' laja coo nde cua li'.

14.63 Ñasi' tsa sti jo'ó nu laca loo la, bi' cha' ngusaa' ste' ycu' slo ngu'.

—Nga'aa nti' na cha' sta xa' la ñati qui'ya ji'i nu qui'yu re —nacui sti jo'ó bi' ji'i ngu'—.

14.64 Na cua ndyuna ma cha' tonu tsa cha' suba' nu nchcui' yu re ji'i ycu' Ndyosi, nu lo'o nacui' yu cha' nu sca ti Sñi' ycu' Ndyosi laca ycu' yu. ¿Ñi'ya chcu' ma ji'i cha' bi'?

Lcaa ngu' nguxacui' ngu' cha' ji'i nu laca loo bi', cha' nga'a cha' cajaa Jesús.

14.65 Li' nguxana ngu' ndyu'ni lya' ti' ngu' ji'i Jesús; ngutu'u hitya sañi' ngu' loo yu, jua'a ndyiji' ngu' ji'i laja lo'o ndyacu' loo yu lo'o sca late'.

—Juani ni, cua'ni nu'u cha' ca tti nu'u —nacui ngu' ji'i Jesús li'—, cacha' nu'u ji'i ya, ¿tilaca laca nu ngujui' hi'?

Lo'o nu ngu' nu ndü cua' bi', ngujui' ngu' ndacu' ji'i yu li'.

Nacui Pedro cha' ná nslo ji'i Jesús tsiya' ti

14.66 Tya nga'a Pedro to' ni' ji'i xu'na sti jo'ó, lo'o li' ndyu'u tucua sca nu cuna'a cua' nu ndu'ni cña ji'i sti jo'ó bi'.

14.67 Nxña'a nu cuna'a bi' ji'i Pedro su nga'a to' lquii', li' xa' nxña'a tso'o ca ji'i chaca quiya'.

—Lo'o nu'u ndya'a lo'o Jesús Nazaret bi' —nacui nu cuna'a bi' ji'i.

14.68 —Si' na' —nacui Pedro—. Ná jlo ti' na'. Ná nchca cuayá' ti' na' ni cha' nchcui' nu'u —nacui Pedro ji'i nu cuna'a bi'.

Li' ndu'u Pedro ndyaa to' lo'o ti. Nxi'ya ndye'e li'.

14.69 Xa' na'a nu cuna'a bi' ji'i chaca quiya', nguxana nchcui' lo'o ngu' nu ndü cacua ti:

—Lo'o nu qui'yu jua laca tya'a ngu' bi' —nacui nu cuna'a bi'.

14.70 Xa' nchcui' Pedro cha' ná lo'o ycu'. Pana ca tiya' la xi nchcui' ngu' nu ndü cacua ti lo'o Pedro:

—Chañi cha' tya'a ndya'a ngu' bi' laca nu'u —nacui ngu'—, cha' lo'o nu'u laca ngu' Galilea —nacui ngu' ji'i Pedro.

14.71 Li' nguxana Pedro ngua'ni jura cha' xcube' ycu' Ni ji'i si cha' cuiñi chcu' lo'o ngu'.

—Ná nslo na' ji'i nu qui'yu nu nchcui' tsa ma cha' ji'i —nacui Pedro ji'i ngu'.

14.72 Hora ti xa' ngusi'ya ndye'e. Li' ntsu'u ti' Pedro ñi'ya ngua cha' nu cua nchcui' Jesús lo'o tsá:

“Ndi'ya cua'ni nu'u ndyi, Pedro; chcu' nu'u lo'o ñati sna quiya' cha' ná nslo nu'u 'na, nu lo'o tya lyiji xi'ya ndye'e tucua quiya'”. Bi' cha' nxi'ya tsa Pedro li'.

Ndü Jesús nde loo Pilato nu laca loo

15.1 Lo'o nguxee chaca tsá tya ndi'i sti jo'ó nu laca loo, lo'o ngu' cusu', lo'o mstru cha' jo'ó, ndi'i lcaa

ngu' tisiya cha' chcu' ngu' lo'o tya'a ngu' ji'i cha' bi'. Li' ngusca' ngu' ji'i Jesús, ndyaa lo'o ngu' ji'i slo Pilato nu ngua gobernador romano cha' caca cuayá' ji'i. Nchcuane Pilato ji'i Jesús li':

15.2 —¿Ha nu'u laca rey ji'i ngu' judío?

—La cui' ñi'ya nu nacui nu'u, la cui' laca na' —nacui Jesús ji'i gobernador bi'.

15.3 Lo'o li' ngusta sti jo'ó nu laca loo quiña'a qui'ya ji'i Jesús slo nu Pilato bi'.

15.4 Li' xa' nchcu' Pilato lo'o Jesús:

—¿Ha ná nchca xacui nu'u cha' ji'i ngu' jua? —nacui Pilato ji'i—. Na cua quiña'a qui'ya ngusta ngu' jinu'u.

15.5 Nga'aa nchcu' Jesús lo'o ngu' tsiya' ti, lo'o ndube tsa ti' Pilato li'.

Ngulo Pilato cña cha' cujuui ngu' ji'i Jesús

15.6 Lcaa yija lo'o ndyaca tsa ta'a bi' ndu'ni lyaá nu laca gobernador ji'i sca ti preso, cua ña'a ca preso nu ndijña ngu' judío ji'i.

15.7 Ntsu'u tyuu tya'a ngu' ne' chcu, ngu' nu cua ndyujui ji'i ñati laja lo'o ngusu tya'a ngu' lo'o nu ngu' xa' tsu' nu laca loo. Sca preso bi' laca Barrabás.

15.8 Li' ndyu'u ti'i quiña'a ñati slo Pilato, ndijña ngu' ji'i cha' cua'ni lyaá ji'i sca preso ñi'ya nu ndu'ni nu laca loo lcaa yija.

15.9 —¿Ha cua nti' ma cha' cua'ni lyaá na' ji'i yu cua nu laca rey ji'i cu'ma ngu' judío? —nacui Pilato ji'i nu ngu' quiña'a bi'.

15.10 Cua nchcu' Pilato jua'a xqui'ya cha' ngua tii cha' liye' tsa ti' sti jo'ó nu laca loo ji'i Jesús, bi' cha' ndya'a lo'o ngu' ji'i yu slo ycu' Pilato.

15.11 Pana ndijña ngu' quiña'a ji'i Pilato cha' cua'ni lyaá ji'i Barrabás, si'i ji'i Jesús. Na cua nchcu' nu ngu' quiña'a bi' lo'o Pilato cha' clyaá ji'i Barrabás, xqui'ya cha' la cui' sti jo'ó nu laca loo cua nchcu' tsa lo'o ngu' cha' jua'a jña ngu' cha' ji'i Pilato.

15.12 Xa' nchcuane Pilato ji'i ngu' li':

—¿Ñi'ya cua'ni na' lo'o yu re, nu nchcu' ma ji'i cha' laca yu rey ji'i ngu' judío lacua? —nacui Pilato ji'i nu ngu' quiña'a bi'.

15.13 Cuii ngusi'ya ngu' ji'i Pilato li':

—Cujuii clya ji'i yu lo crusi —nacui ngu' ji'i.

15.14 —¿Ni cha' laca cha' nti' ma cha' cujuui na' ji'i yu re? —nacui Pilato ji'i ngu'—. ¿Ni qui'ya ntsu'u ji'i yu?

Lye la nxi'ya lo'o ngu' ji'i Pilato li':

—Cujuii clya ji'i yu lo crusi.

15.15 Lo'o li' ngua'ni lyaá Pilato ji'i Barrabás cha' tyaala' tyiquee nu ngu' quiña'a bi'. Lo'o lye ngujui'i sendaru ji'i Jesús lo'o reta, li' ngulo Pilato cña ji'i sendaru cha' tyaa lo'o ngu' ji'i Jesús cha' cujuui' ca'a ngu' ji'i lo crusi.

15.16 Ndyaa lo'o sendaru ji'i Jesús nde ne' ni'i su ntucua ngu' nu laca loo bi', lo'o jua'a ndyu'u ti'i ña'a lcaa sendaru nu ntsu'u cajua.

15.17 Li' nguxacu' ngu' ji'i Jesús lo'o sca late' cuaa ña'a. Ngüixi' ngu' lti quiche' chu' tya'a cha' caca sca sne', ngusta ngu' sne' bi' hique Jesús.

15.18 Li' ngua'ni tlyu ngu' ji'i yu cha' cuiñi ti:

—Tso'o ti tyi'i nu'u, rey ji'i ngu' judío —nacui sendaru ji'i.

15.19 Nguxana ngu' ngujui'i ngu' yaca quii hique Jesús li'. Lye ngutu'u hitya sañi' ngu' loo yu. Li' ndyatü sti' ngu' slo yu, ñi'ya si cua'ni tlyu ngu' ji'i yu, masi cha' cuiñi ti.

15.20 Nu lo'o ndye ngustí lo'o ngu' ji'i Jesús, li' ngulo ngu' late' cuaa ña'a bi' ji'i; xa' nguxacu' ngu' ste' ycu' ca yu li', cha' tsa lo'o ngu' ji'i yu ca su cujuui' ca'a ngu' ji'i lo crusi. Ndu'u ngu' ndyaa lo'o ngu' ji'i yu li'.

Ngujui'i ca'a ngu' ji'i Jesús lo crusi

15.21 Tyucuii lo'o ndya'a ngu', li' na'a ngu' sendaru ji'i Simón ngu' Cirene; sti Alejandro lo'o Rufo laca nu Simón bi'. Cua ñaa Simón ca su ndyaa cña ne' quixi', lo'o li' ngulo sendaru cña ji'i cha' qui'ya crusi bi' cuentya ji'i Jesús.

15.22 Li' ndyalaa lo'o ngu' ji'i Jesús ca su naa Gólgota. (Nu Gólgota ni, ca'ya su nscua tyijya hique jyo'o, jua'a nti' ñacui cha' bi' cha'cña ji'na.)

15.23 Li' nda ngu' vino nguxa' lo'o taná mirra cha' co'o Jesús, pana ná ntaja'a yu co'o yu vino bi'.

15.24 Li' ngujui'i ca'a ngu' ji'i yu lo crusi. Lo'o li' ngüijya ngu' sendaru lo'o tya'a ngu', cha' clyana ngu' cha' lo'o tya'a ngu' tilaca nu caja ste' Jesús ji'i. Jua'a ngua cha' ndye ndacha ngu' ste' Jesús ji'i tya'a ngu'.

15.25 Hora cua caa nde tlya ngua lo'o ngujui'i ca'a sendaru ji'i Jesús lo crusi.

15.26 Nde hique crusi bi' cua nscua letra nu nchcui' ni qui'ya nu ngusta ngu' ji'i Jesús: “Nu nde laca rey ji'i ngu' judío”, nacui letra bi'.

15.27 La cui' tsá bi', ngujui'i ca'a ngu' ji'i tucua tya'a ngu' cuaana lo crusi se'i ti lo'o Jesús. Crusi ji'i tsaca ngu' cuaana bi' ndu la'a tsu' cui' ji'i Jesús, crusi ji'i chaca ndu la'a tsu' coca bi'.

15.28 Jua'a ngua cha' nu nguscua jyo'o cusu' sa'ni lo quityi ji'i ycu' Ndyosi, nu nchcui' ndi'ya: “Ngua ti' ngu' cha' tya'a ngu' cuxi laca yu”. Jua'a cha' nscua lo quityi bi'.

15.29 Ngustí lo'o tsa ngu' ji'i Jesús lo'o nteje tacui ngu' tyucuii, nchcui' tsa ngu' cha' suba' ji'i yu.

—Jaa, nu'u laca nu nchcui' cha' cuityi ji'i laa tonu jua —nacui ngu' bi'—, lo'o li' nacui nu'u cha' xa' cuiñá nu'u ji'i chaca quiya' chu' sna tsá ti, ngua ti' nu'u.

15.30 Cua'ni lyaá nu'u ji'i ycu' ca lacua; cua'ya clyana nu'u lo crusi cua juani, si caca jinu'u —nacui ngu'.

15.31 Lo'o sti jo'ó nu laca loo, lo'o jua'a mstru cha' jo'ó, ngustí lo'o ngu' ji'i Jesús.

—Ngua'ni lyaá yu ji'i xa' ñati —nacui nu ngu' tlyu bi' ji'i tya'a ngu'—, pana ná nchca clyá ycu' ca yu.

15.32 Cristo laca yu, nu rey ji'i ngu' Israel tya'a na laca yu, nacui yu. Tso'o la si ca'ya yu lo crusi ycu' ti yu, cha' ña'a na si caca ji'i yu. Jlya ti' na ji'i yu li' —nacui ngu' ji'i tya'a ngu'.

Lo'o jua'a nu ngu' cuaana tya'a ngujui'i ca'a ngu' ji'i lo crusi, lo'o ngu' bi' nchcui' ngu' cha' suba' ji'i Jesús.

Ngujuii Jesús

15.33 Lo'o ndyalaa nde hora ngua talya xee tyucui ña'a loyuu. Sna hora ndalo cha' talya xee.

15.34 Pana lo'o ngua hora cua sna nde ngusij, li' cuii ngusi'ya Jesús:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —nacui. (Ndi'ya nti' ñacui cha' bi' cha'cña ji'na: Ndyosi 'na, Ndyosi 'na, ¿ni cha' laca ngulaya' nu'u 'na?)

15.35 Ndyuna xi ngu' nu ndu cacua ti, pana ná ngua cuayá' ti' ngu' ni cha' nchcui' yu:

—Cua'a jyaca ma, nxi'ya yu ji'i jyo'o Elías —nacui ngu' bi'.

15.36 Li' ngusna sca ñati ndyaa ndyiqui'ya sca quiche; ngüicha' ngu' ji'i quiche bi' lo'o vino tiye' li', ngusicua ngu' ji'i lo'o sca yaca quii cha' co'o Jesús.

—Jatya na xi —nacui nu ñati bi'—, ña'a na si caa jyo'o Elías cha' ta'ya ji'i Jesús lo crusi.

15.37 Cuii ngusi'ya Jesús li', ngujuii li'.

15.38 Hora ti ngutaa' late' tlyu nu ndacui ndyacu' tsa cla'be ne' laa tonu bi', nde cua' nguxana ngutaa' late' bi' ña'a cuayá' nu ndyalaa ca lo yuu.

15.39 Lo'o nu capitán nu laca loo ji'i sendaru nu ndu slo Jesús, na'a capitán bi' ñi'ya ngua'ni Jesús lo'o ngujuii yu.

—Chañi cha' Sñi' ycu' Ndyosi nu laca loo la laca jyo'o re —nacui capitán bi'.

15.40 Laja li' tyijyu' ti ndu sca taju ngu' cuna'a ña'a cui'ya ngu' ji'i Jesús; lo'o María Magdalena, lo'o chaca María xtya'a Jacobo nu cuañi' la, la cui' xtya'a José laca bi', lo'o Salomé ndu.

15.41 Nu lo'o tya ndya'a Jesús nde Galilea nu ngua tya tsubi' la, la cui' taju nu cuna'a bi' ndya'a lo'o yu, cha' nguxtyucua ngu' ji'i yu lo'o ndyaque' ngu' na ndyacu ngu'. Lo'o jua'a ndu tyuu tya'a xa' la ngu' cuna'a cajua, tya'a ndyalaa ngu' lo'o Jesús nde quichi' Jerusalén.

Nguatsi' jyo'o Jesús

15.42 Cua ngusii xi, la cui' tsá ta'a sii laca bi', cha' chaca tsá bi' caca tsá nu tyi'i cña' ngu' judío.

15.43 Lo'o jua'a ndi'i sca ngu' tisiya nu naa José, ngu' Arimatea ngua bi', sca ngu' tlyu. Lo'o José ndu ti' cha' cua tyalaa ti tsá cha' caca ycu' Ndyosi loo; bi' cha' ngua'ni tlyu tyiquee, ndyaa slo Pilato cha' jña ji'i jyo'o Jesús cha' tyatsi'.

15.44 Ndube tsa ti' Pilato si chañi cha' ngujuii Jesús yala ti. Bi' cha' ngusi'ya ji'i nu capitán ji'i sendaru nu ndu cua quiya' crusi cha' caa capitán bi' slo, cha' cacha' ji'i nu laca loo si chañi cha' ngujuii Jesús.

15.45 Li' nacui' capitán bi' ji'i Pilato cha' chañi cha' ngujuii jyo'o bi'; bi' cha' nda Pilato chacuayá' ji'i José cha' tsa lo'o ji'i jyo'o bi', cha' tyatsi'.

15.46 Li' ngüi'ya José sca tasá tso'o tsa ña'a; nda'ya nu cusu' ji'i jyo'o bi', ngüixii tasá cucui hichu' jyo'o. Li' ndyaa lo'o ji'i ca sca tyuquee nu ngulu ngu' nde sii' cua'a, nguxatsi' ji'i jyo'o Jesús ne' tyuquee bi'. Li' nguxasu ngu' sca quee tonu to' tyuquee bi', tachaa ndacu' ngu' ji'i li'.

15.47 Lo'o María Magdalena, lo'o María xtya'a José ni, na'a ngu' su nguatsi' jyo'o Jesús.

Ndyu'ú Jesús chaca quiya'

16.1 Nu lo'o cua ndye tsá nu ndi'i cña' ngu' judío, li' nu María Magdalena lo'o María xtya'a Jacobo lo'o Salomé ni, ndyaa ngu' ngüi'ya ngu' setye tyixi xtyi'i; tsa lo'o ngu' ji'i setye bi', cha' ta'a setye bi' ña'a tsaca chu' jyo'o bi' nti' ngu'.

16.2 Cua ngxee chaca tsá li', tsá clyo ji'i semana. Lo'o ntyucua cuichaa, li' hora ti ndu'u ngu' cuna'a bi' ndyaa ngu' su ntsu'u jyo'o Jesús tyuquee bi'.

16.3 Laja lo'o ndya'a ngu' tyucuii nchcui' ngu' lo'o tya'a ngu':

—¿Tilaca nu xtyucua ji'na cha' culotsu' na quee tonu nu ndyacu' to' tyuquee bi'? —nacui' ngu' ji'i tya'a ngu'.

16.4 Lo'o ndyalaa ngu' cacua ti, li' nguxña'a ngu' ji'i tyuquee bi', lo'o li' na'a ngu' cha' cua ndyaatsu' quee tonu nu ndyacu' to' tyuquee bi'; ntucua yaala to' tyuquee bi' li'.

16.5 Ndyatí ngu' nde ne' tyuquee, na'a ngu' ji'i sca nu qui'yu cuañi', ngua ti' ngu'; ngatí tsa ña'a late' tyucui' cu' nu lacu' nu qui'yu bi' nu nga'a la'a tsu' cu' su nscua jyo'o bi' nquicha'. Ndube tsa ti' nu ngu' cuna'a bi' ña'a ngu' ji'i.

16.6 —Ná cutsii mā —nacui' nu qui'yu bi' ji'i nu ngu' cuna'a bi'—. Cua jlo ti' na' cha' ji'i Jesús Nazaret nu ndyujuii ngu' ji'i lo crusi nclyana mā. Pana nga'aa ntsiya jyo'o bi' ca nde, cha' cua ndyu'ú yu bi' chaca quiya'. Caa na'a mā xi ca nde su ngusta ngu' ji'i jyo'o bi'.

16.7 Li' yaa clyo mā cacha' mā ji'i Pedro lo'o ji'i xa' la ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i yu, cha' cua tsa ti' ycu' yu nde loo ji'i mā nde Galilea; tyacua tya'a mā lo'o yu ca bi', ñi'ya nu cua nacui' yu ji'i mā tya tsubi'.

16.8 Li' ndu'u ngu' tyuquee nxna ngu' ndyaa ngu'. Lye tsa nchcuá ngu', cha' ndube tsa ti' ngu'. Pana ná nchcui' ngu' lo'o xa' ñatí tyucuii cha' ndyutsii tsa ngu'.

Ndyu'u tucua Jesús slo María Magdalena

16.9 La cui' tsá clyo ji'i semana ngua bi' lo'o ndyu'ú Jesús chaca quiya'. Clyo ndyu'u tucua yu slo María Magdalena. Tya tsubi' la cua ngua'ni yu jo'o ji'i nu María bi', cua ngulo yu cati tya'a cui' cuxi nu ngusii ji'i nu cuna'a bi'.

16.10 Lo'o cua na'a María ji'i ycu' Jesús, hora ti ndu'u María ñaa slo nu xa' la tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i yu, cha' cacha' ji'i ngu' ñi'ya ngua cha'. Nxi'ya ngu' nga'a ngu', cha' xñi' tsa ti' ngu' cha' ngujuii

Jesús.

16.11 Pana masi jua'a, ná nduna ngu' cha' nu nchcui' María lo'o ngu', cha' ná jlya ti' ngu' cha' cua ndyu'ú Jesús chaca quiya'; ná jlya ti' ngu' tsiya' ti cha' cua na'a María ji'i ycu' Jesús.

Ndyu'u tucua Jesús slo tucua tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i

16.12 Tiya' la xi, li' ndyu'u tucua Jesús chaca quiya', ngulu'u loo yu ji'i tucua tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i. Tyucui' su ndya'a ngu' nde ne' quixi', ca bi' ngulu'u loo ycu' Jesús ji'i ngu'.

16.13 Yala ti ñaa ngu' nde quichi, ndacha' ngu' cha' bi' ji'i tya'a ngu'; pana ná ndaquiya' ngu' ji'i cha' nu nchcui' nu tucua tya'a ñati' bi'.

Cña nu ngulo Jesús ji'i nu ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i

16.14 Ca ngusij' la xi, li' ndyu'u tucua Jesús slo nu tii chaca tya'a ngu' nu ndyaca tsa'a ji'i su nga'a ngu' ndyacu ngu' to' mesa. Lye nchcui' yu lo'o ngu' bi' ni cha' laca ná jlya tso'o ti' ngu', ni cha' laca ndyacu' hique ngu'. Lo'o jua'a nchcui' yu lo'o ngu' ni cha' laca ná ndaquiya' ngu' ji'i ngu' tya'a ngu', nu cua na'a ji'i yu clyo lo'o ndyu'ú ca ti yu chaca quiya'.

16.15 —Tsaa ma tyucui' ña'a chalyuu —nacui' Jesús ji'i ngu' bi' li'—. Ta ma cha' lo'o lcaa ñati' cuentya jna'. Chcu' ma lo'o ngu' cha' taca clyaa' ngu' ji'i nu cuxi xqui'ya na'.

16.16 Nu lo'o xñi ñati' cha' 'na, tyucuatya ngu' chacuayá' jna' li', clyaa' ngu' bi' ji'i nu cuxi li'. Ñati' nu ná tyaja'a xñi cha' 'na tsiya' ti, tyanu qui'ya ji'i ngu' li'.

16.17 Ñati' nu xñi cha' 'na ni, cua'ni ngu' bi' cha' tonu chacuayá' jna', cha' cube tsa ti' xa' ñati': culo ngu' bi' ji'i cui'i cuxi nu ngusñi ji'i ñati'; caja ñi'ya nu chcu' ngu' bi' cha' cña ji'i xa' ñati' chacuayá' jna';

16.18 masi xñi ngu' ji'i cuaña tyaala, masi co'o ngu' taná tyaala, ná sca cha' cuxi caca ji'i ngu' bi' li'; lo'o sta ya' ngu' bi' hichu' ngu' quicha, tyaca tso'o nu quicha bi' —nacui' Jesús ji'i ngu'.

Ndyaa Jesús nde cua

16.19 Lo'o ndye nchcui' Jesús nu Xu'na na, li' ngua'ni ycu' Ndyosi cha' ndu'u yu ndyaa yu nde cua; ndyaa tucua Jesús la'a tsu' cui' ji'i ycu' Ndyosi ca bi'.

16.20 Li' ndu'u ngu' nu ngua tsa'a ji'i, ndyaa ngu' lcaa quichi' cha' chcu' ngu' cha' ji'i Jesús lo'o xa' ñati'. Nxyucua tsa nu Xu'na na ji'i nu ngu' nu ngua tsa'a ji'i, hasta ngua cuayá' tso'o ti' ngu' lcaa quichi' su ndyaa ngu' bi', cha' chañi tsa cha' nu nchcui' ngu' cuentya ji'i ycu' Ndyosi; ngua cuaya' ti' ngu' quichi' bi' lo'o na'a ngu' cha' tonu nu ngua'ni ngu' bi' chacuayá' ji'i ycu' Ndyosi.

Tsa lo cua ti cha'.